427

Giorgio Saviane

EUTANASIA unei iubiri

Născut la Castelfranco Veneto, în 1916, Giorgio Saviane este un faimos avocat dublat de un foarte apreciat scriitor (premiile Compiello, „Fiera letteraria“, Bordinghera) în Italia de astăzi. Debutează în 1957 cu romanul **Le due folle (Cele două mulţimi)**, roman despre Rezistenţa italiană, culminează, după alte romane, cu **Il mare verticale (Marea verticală)** în care se revelează perfecţiunea anchetei sale psihologice şi ajunge, iarăşi după alte romane, la o ultimă, pînă acum, culme **Eutanasia di un'amore (Eutanasia unei iubiri)** – romanul familiei atît de necesară şi de periclitată în lumea contemporană.

EDITURA UNIVERS

GLOBUS

Lei 8,50

7

Giorgio SAVIANE

Eutanasia unei iubiri

1986

Giorgio SAVIANE

Eutanasia unei iubiri

COPERTA COLECŢIEI DE ION STATE
Grafica : Nicolae Sârbu. Ilustraţia : Done Stan

GIORGIO SAVIANE
EUTANASIA DI UN AMORE

GLOBUS

Giorgio Saviane

Eutanasia unei iubiri

Traducere de
CONSTANTIN IONCICĂ

EDITURA UNIVERS

**Bucureşti
1986**

Silvanei

Care ştie că un scriitor născoceşte
şi faptele pe care le trăieşte

Partea întîi

Oamenii nu pot rămîne veşnic copii, ei trebuie să caute să înfrunte „viaţa ostilă".

FREUD

I

O MAŞINĂ SE OPREŞTE la semafor. O clipă, şi din ea coboară o fată înaltă, frumoasă. Merge cu capul plecat, cu mişcări nesigure şi pas nehotărît. Se îndepărtează totuşi în grabă luînd-o spre staţia de autobuz.

Maşina aşteaptă culoarea verde. Apoi porneşte în viteză.

Aerul din jur nu s-a cutremurat.

Dar pentru Paolo, aflat la volanul maşinii, lumea pare să se contracte pe clipele în care Sena a coborît trîntind portiera. Băgase de seamă că-şi strînge lucrurile, poşeta, ţigările ; de ce nu încercase s-o împiedice ? Pentru că apăruse culoarea roşie, pentru că se oprise ? Dacă nu se oprea nu se întîmpla nimic. Poate, cel mult, un incident, preferabil însă acestei lumini ce se prăvălea amenințătoare cu fiecare metru cu care se îndepărta de ea.

Frînează. Întoarce maşina. Pentru că înainte de oprirea la semafor nu făcuseră decît să se certe. Încetineşte, de parcă ar vrea să întoarcă din nou spre aerul de la Monte Morello. Dar e un aer dens, chiar şi acolo sus, aproape de

vîrful muntelui. E greu să respiri departe de corpul ei îmbietor. Odată cu portiera trîntită s-a defectat ceva. Nu ştie ce, simte doar că trebuie oricum să se întoarcă la Sena.

După curbă reapare semaforul : e roşu. Dar ca întotdeauna nu este nimeni. De data asta trece.

O zăreşte în autobuz, la cincizeci de metri de intersecţie. Nu ştia să fie pe aici o linie de autobuz. Îi trecuse vag prin minte să-i spună că se întorsese pentru a nu o lăsa singură atît de departe de casă, că o conduce la Florenţa : văzînd că nimerise singură drumul se simte blocat, nu ştie cum să-i vorbească.

Sena, ghemuită pe scaun, cu capul în piept, nici nu l-a zărit. E singură în toată maşina, şoferul a coborît în piaţeta de la capul liniei să ia aer aşteptînd, după cum se uită la ceas, ora de plecare. Lui Paolo îi este teamă să nu urce. Dacă autobuzul pleacă se duce şi ea, lăsîndu-l singur cu tot verdele acela din jur, acum cînd trebuiau să meargă la ţară, la casa primelor lor întîlniri.

Se hotărăşte, coboară din maşină, se apropie de geamul autobuzului, ciocăneşte. Sena nu se întoarce, continuă să rămînă ghemuită. O strigă. Nu răspunde. O strigă mai tare. Nu răspunde. Şoferul se uită la ei.

Paolo ocoleşte autobuzul, urcă. Se apropie de ea. „Sena" o strigă el.

Se strînge şi mai mult în ea.

Îi pune uşor mîna pe umăr.

— Vino, murmură el. Ne aşteaptă prietenii.

Nu se mişcă.

— Fă-o pentru ei, insistă Paolo.

Sena ridică încet capul. Profilul ei dulce e dur. Paolo simte cum o urăşte. Dar îi e frică de aerul de afară, de culori, de pîrîul cu apă de izvor de lîngă casa lor, de flori : verdele, mai ales, îl înspăimîntă, masa verde din spatele şirului de chiparoşi : fără ea lumea se întorcea cu susul în jos şi începea să rînjească. Cu puţin timp mai înainte, lîngă corpul ei osos şi gingaş era fericit.

— Fă-o pentru Bruno, murmură acum Paolo.

Bruno venea de la Roma ca să-i vadă, cu el petrecuseră clipe de neuitat, fusese de mii de ori martor al vieţii lor lipsită de constrîngeri. Nu erau căsătoriţi, nici logodiţi şi legatura lor ce dura de atîţia ani provoca uimire.

Sena nu se mişcă. O apucă de o mînă, ea şi-o retrage. Se întoarce pe neaşteptate. Chipul ei. Dacă ar fi avut o lacrimă, culorile păstoase ale toamnei ar fi redevenit vii. Dar aşa...

— Sena, te rog, vino, ne aşteaptă.

Se ridică fără o vorbă şi o ia înaintea lui. Şoferul care a urcat şi e gata de plecare se uită cu oarecare parere de rău la uşa încă deschisă a autobuzului care-i lasă pe cei doi să coboare.

Sosesc la poarta casei de la ţară în tăcere. Sena coboară din maşină să deschidă, drumeagul e în pantă şi el nu poate lăsa volanul. Maşina intră şi ajungînd la loc neted se opreşte imediat. Paolo se repede s-o ajute să închida. Dar ea s-a descurcat singură şi se îndreaptă spre maşină. Paolo o apucă de mijloc, încearcă să-i spună ceva. Chipul Senei rămîne împietrit, corpul se retrage. Spune sec :

— M-am întors ca să nu fiu nepoliticoasă cu Bruno.

— Hai să ne împăcăm.

Se uită la el dispreţuitor.

Paolo porneşte pe jos, ca de obicei. Ea urcă în maşină, trece pe lîngă el fără să-l privească. Dar este aici. Automobilul se îndreaptă spre casa de pe colnic, pe drumeagul în pantă, dispare la cotitură. Soarele îi încălzeşte spinarea. Toamna de abia a început. Galbenul delicat al ierbii, măslinii, chiparoşii care domină casa, rozmarinul, există cu adevărat : ea este aici, deşi e supărată. Dar portiera aceea trîntită e un semnal că trebuie să fie atenţi la certuri, legătura lor a devenit fragilă. De ce ? se întreabă şi simte cum verdele dintr-o parte şi din alta, de deasupra, de dedesubt îl sufocă.

O aude pe Sena cum îl salută bucuroasă pe Bruno. A şi ajuns. Nu-i mai aude deloc. Bruno o îmbrăţişează întotdeauna, caută de fiecare dată s-o sărute chiar şi în prezenţa lui, spune că e prea frumoasă pentru el. De ce nu mai aude glasuri ? Asta înseamnă că astăzi ea consimte şi Bruno, surprins, nu se mai poate gîndi la prietenie. Îl strigă tare pe Bruno. Nu răspunde. Cînd ajunge îi găseşte îmbrăţişaţi, ca de fiecare dată, de altfel. Bruno spune glumind :

— De data asta ţi-o iau.

— Ia-ţi-o, e atît de rea, dar vocea lui e plină de mînie.

Bruno n-are de unde să știe că s-au certat și poate că interpretează în alt fel docilitatea ei.

Bruno se uită la el cu uimire. Dar continuă să-i spună Senei că este înfloritoare, arsă cum este de soarele mării, deși un pic mai plinuță.

Paolo a băgat de seamă cum chipul i se întunecă la sosirea lui. Încearcă să intre în jocul lui Bruno.

— Spune-i și tu că trebuie să se mai îngrașe nițel, e numai oase.

— Da, dar ce oase, spune el.

— Așa e, dar n-ar strica și ceva cărniță, răspunde. Își dă seama că în gluma sa și-a făcut loc o nuanță de adevăr. O nuanță agresivă. Portiera aceea a mașinii a închis o lume. Aerul s-a împuținat pentru el, își simte gîtul uscat. Simte nevoia să plîngă, de cîteva ori a simțit cum îi tremură vocea. Dar rușinea îi impunea imediat o atitudine demnă. Tocmai acum, cu soarele care ardea și-i usca răsuflarea chiar și la umbră. Cearta îl lăsase să vadă că Sena avea o lume în afara lui, își avea prietenii ei la care ținea. Spusese că puțin îi pasă de prietenii pe care îi așteptau, de Bruno, cu un ton ce lăsa loc la tot soiul de bănuieli. Incredibil. Atît de incredibil încît pentru a o convinge să se întoarcă fusese nevoit să recurgă la numele lui Bruno. Înainte de a coborî din mașină, ea își strînsese lucrurile pentru a nu-i oferi pretexte s-o caute, iar acum își amintea că își luase hainele din casa de la țară de îndată ce se întorseseră de la mare.

Strînsul poșetei, al țigărilor, al ochelarilor fumurii, al brichetei fusese prin urmare rezultatul unei atitudini, a unei hotărîri premeditate, se temu el că trebuie să admită, a doua zi, așteptînd-o la obișnuita întîlnire de la amiază, la el acasă, în oraș. Luau masa de prînz, apoi fiecare se ducea la munca sa, la universitate. La început, cînd ea era studentă, stăteau mai mult timp împreună, ea îl ajuta în munca de cercetare. Fusese una din cele mai bune eleve ale sale, și cea mai frumoasă. Intrase la universitate după ce se cunoscuseră, trebuise să-și dea examenul de maturitate și fusese o plăcere s-o facă să-și reia studiile, s-o ajute. Ea ar fi vrut să studieze literatura, să devină asistenta lui, dar chiar Paolo o sfătuise să se îndrepte spre sociologie. Pentru a fi independentă de el și a găsi în pasiunea pentru filozofie o axă existențială. Și nici nu se căsătoriseră, pentru a fi, cum spuneau ei, un exemplu de conviețuire liberă și plină de fidelitate. Și-o amintea la cursuri, cu chipul ei enigmatic, atent ; și mai înainte, cînd o întîlnise prima dată, cu zece ani în urmă. Era atît de tînără. Dansaseră toată seara împreună. Apoi se văzuseră în fiecare zi. Și chiar ea i se oferise.

— Dar nici nu ai împlinit optsprezece ani.

— De ce, nu-ți plac ?

— Ba da, dar...

— Dacă nu vrei, îmi caut altul.

Și nu avuse încotro, trebuise ; cam speriat, el, profesor universitar, cu o fetișcană. Minunate zile încărcate de temeri, de taină. Semeață, întreprinzătoare, fata îi transmisese un

gust al anticonformismului, al curajului. Își asumase întreaga responsabilitate a menajului lor, ea o dorise și basta. Chiar dacă părinții ei, sau colegii, se arătaseră surprinși. Căsătoria ar fi simplificat lucrurile, dar atunci ar fi devenit o legătură oarecare. Ei reprezentau o victorie : iubirea fără contract de credință și de veșnicie. Acum însă un astfel de contract i-ar fi *garantat-o* : lucru trist, dar fără ea totul i se părea anost. Într-o seară, cînd ea trebuise să plece lăsîndu-l în camera de hotel îmbibată de prospețimea corpului ei, crezuse că este vorba de un mecanism raportabil la copilărie, la corpul omniprezent al mamei sale. De unde și singurătatea de îndată ce parfumul corpului ei se evaporase, și dorința aceasta de moarte. Parfumul corpului ei alcătuia în existența lui o armătură invizibilă. Dacă nu venea, și începea să aibă această certitudine, viața devenea lipsită de noimă.

Se uită la ceas, nu era încă douăsprezece, de ce atunci atîta neliniște ? Cred că undeva mi s-a întipărit amintirea a ceva ce nu îndrăznesc să-mi mărturisesc, dar mă face să cred că nu va veni, se gîndea el. O disperare ascuțită îi răvăși gîndurile, își închipui că este acolo și că-i vorbește. Parfumul pe care-l emana pielea ei îl chema în șoaptă. Se repezi la ușă, o deschise. Scările erau întunecate și încinse. Se mai certaseră și altă dată și ea fugise de la el. Dar dorința îl făcea să o urmărească, o vroia. Nu se lua după ea din cauza furiei, dar în sinea sa clocotea de agresivitate. În cele din urmă se ducea la ea și bătea cu pumnii în ușă

pînă ce-i deschidea. Se uita la ea și simțea cum violența i se scurge prin ochi, iar ea, întunecată la chip, îi lua pălăria. Se făcea c-o pune pe o farfurie murdară și izbucnea în rîs și Paolo alerga după ea și ea cu pălăria în mînă căuta un loc potrivit să primească acest semn al prezenței lui în casa ei. Dacă reușea să pună mîna pe ea ridica pălăria cît mai sus parcă spre a o apăra de el, cu o căutătură preocupată.

O regăseam întotdeauna la loc de cinste, deasupra cărților mai folosite (nu cele prăfuite), sau peste lenjeria proaspăt călcată, sau pe brațul unui divan, nu însă în partea dinspre zid, ca să nu se murdărească, sau chiar pe fața de masă întinsă, niciodată însă pe pat pentru că aducea ghinion. Dar ea nu credea, eu însă da, eu luam în seamă nuanțele, incertitudinile, umbrele, crăpăturile prin care pătrundea aerul sau lumina. O dată sărise din pat ca să tragă perdeaua pe care o prinsese apoi de perete cu scotch fără ca eu să bag de seamă ceva ; îmi dădusem seama la sculare, încercînd să trag perdeaua pe care o găsisem lipită. Ea studia în camera cealaltă. O lipitură făcută cu uimitoare precizie de o dezordonată ca ea care se culca pe patul încă nefăcut. Pregătea mîncarea, se îmbrăca într-o clipită și nu întîrzia niciodată. Ba da, o singură dată, surprinsă de șuvoiul de mașini al unui meci de fotbal. Locuia încă la părinți și-mi fusese imposibil să-i telefonez din cauza alor săi care se opuneau. Așteptasem o oră după care plecasem. Mai apoi, constrîns de sensurile unice, trecusem din nou pe acolo

cu mașina și o văzusem coborînd din autobuz cu sufletul la gură. O strigasem. Ea nu mă auzea și alerga. Ajunsă la locul de întîlnire, se uitase disperată în jur. Ne repezisem unul către celălalt fără să ne pese, pentru prima dată, de cei din jur.

Imediat, însă, o întrebasem de ce întîrziase. Severitatea mea o făcea să zîmbească fericită că mă vede furios. Îmi explicase că din cauza meciului, eu nu credeam și mă uitam la ea : un dar miraculos și nemeritat : iar eu îmi închipuiam că întîrziase cu un altul, că era o tîrfuliță. Dar era atît de frumoasă. Pieptul îi ieșea din bluza subțire, mirosul ei era amețitor. În casa de la țară, unde am plecat imediat cu mașina, era frig, pielea și răsuflarea îi ardeau ca focul, mai jos de sîni pîntecul părea ireal de subțire, picioarele nefiresc de lungi.

Iar acum ? acum scările acestea aveau aerul unei înfrîngeri. Îmi lipsea mai ales curajul de a da fuga la ea să văd dacă n-a sosit.

Am auzit orologiul din turnul bisericii bătînd de douăsprezece. Nu-l auzisem niciodată pînă atunci marcînd timpul. Îmi dădea parcă de veste că nu avea să vină.

Bătăile orologiului se prăvăleau pe scări împreună cu frigul și mirosurile de mîncare ale vecinilor. Dacă zgomotul ce venea de jos era ea ? Scările au vibrat. Aș fi vrut s-o strig, s-o chem, e clar că ea era, cineva deschisese ușa de la intrare. De ce atunci atîta disperare ? Care era cuvîntul definitiv pe care mă temeam că-l va spune ? Sau era vorba de mine, de mine mă temeam, de resemnarea mea, de așteptarea

mea. De ce nu dădeam fuga s-o caut ? De abia trecuse ora întîlnirii ; poate întîrziase la Universitate. Ieri nu se întîmplase nimic de fapt. Mă condusese acasă cu mașina, ne luaserăm rămas bun și, ca de obicei, ea dusese mașina în garajul din apropierea casei sale.

II

SENA NU SE DUSESE ACASĂ la Paolo. Așteaptă pînă la unu, apoi telefonează. Răspunde prietena cu care ea împărțea apartamentul :

— Ursenna are febră, spune laconică.

— Ursenna ? care Ursenna ? încearcă să glumească Paolo.

— Ursenna, repetă vocea, cu răceală.

Paolo e derutat : Gina, întotdeauna foarte amabilă, pare și ea cu totul alta de cînd cu portiera aceea trîntită.

— Dă-mi-o să vorbesc cu ea.

— Nu e aici.

— Cum nu este dacă e bolnavă ?

— Nu este aici, e dincolo, în camera ei.

— Cheam-o : dar pe Sena, nu pe Ursenna.

Sena era diminutivul pe care i-l dăduse el, în familie îi spuneau Ursa, dar de cînd se hotărîse să trăiască singură în apartamentul acela cu Gina, toți îi spuneau Sena. Ce să însemne atunci această bruscă reluare a severului său nume de botez ?

După un timp prea scurt ca să se ducă și să se întoarcă din camera Senei și totuși foarte lung pentru așteptarea lui Paolo, se auzi vocea inflexibilă a Ginei : Ursenna spune că nu poate.

— Cine nu poate ? urlă Paolo.

— Ursenna, nu ?

— Du telefonul în camera ei, vreau să-i vorbesc.

— Dar nu poate.

— Nu vrea, nu că nu poate.

Paolo simți că face o greșeală mărturisind o atare supoziție.

— Cam așa e, îi răspunse Gina.

Și cînd te gîndești că pînă ieri dădea din codiță pe lîngă el ca o cățelușă. Îl fulgeră un gînd, în felul acesta avea să se răzbune pe amîndouă.

— Și tu, tu ce mai faci Gina ? întrebă schimbînd tonul.

— Bine, i s-a mai înmuiat nițel vocea.

— Doar nu mergi la lucru astăzi, nu ? E sîmbătă.

— Nu, de ce ?

— Dar ce faci ?

— Nimic. De ce mă întrebi ?

— Așa. Voiam să te văd.

— O, nu, nu pot. Am de lucru. Fugi de aici, Paolo, ce spui ?

Se aude un șopotit în receptor. Paolo înțelege că Sena e de față, că Gina face pe prietena leală.

— Voiam să-ți vorbesc de Sena... explică el încercînd s-o dreagă.

Dar Gina îl întrerupe :

— Nu pot, fii serios, Paolo, pentru ca Sena să realizeze insistența cu care el îi cerea o întîlnire.

Puse jos receptorul. Orice ar fi spus, dumneaei se va arăta malițioasă. Și nu din răutate, ci din feminitate.

Se uită la telefonul mut.

Trebuia să anunțe restaurantul de la parter că era singur. Iar bucătarul s-ar fi interesat imediat cu cordialitate : Și doamna ? cum îi spunea personalul stabilimentului. Doar nu putea să le spună lor de portiera trîntită. Dar o trîntise ? Nu-și amintea. O revedea pe Sena în mașină strîngîndu-și lucrurile și el nu înțelegea ce face. Acele cîteva minute, mai exact minutul acela, sau poate mai puțin, închidea în el tot secretul.

Soarele de amiază apăsa parcă în geamuri și căldura era o povară pentru ceafa și umerii lui, ca și verdele de la Monte Morello cu o zi mai înainte. Fără ea, existența îl secătuia de vlagă. Întinse mîna spre telefon pentru ca s-o sune din nou. O retrase, era mai bine să aștepte ca Gina să plece.

Se ridică. Simți că-i e foame și i se păru nefiresc. Să sune jos, să spună că Sena nu va fi la masa de prînz, însemna totuși să facă ceva. Stătea acolo, în picioare, uitîndu-se la un porumbel care se așezase pe pervazul din afară al ferestrei, fără să-l zărească. Își aminti deodată că seara trecută sărbătoreau ziua de naștere a Ginei. În timpul disputei din mașină Sena îi spuse că nu îl invitaseră pentru că nu fusese nici în alți ani. Nu acordase importanță

acestui lucru, n-o stima prea mult pe Gina, se aflau împreună pentru că locuiau în același apartament, spunea că e politicoasă, că e neinteresantă. În schimb, astăzi o alesese drept pavăză, drept prietenă de inimă. Observă că porumbelul de la fereastră dă cu ciocul în zidul coșcovit. Se gîndi să mănînce, asta îl va ajuta să aștepte ca Gina să iasă pentru a o chema pe Sena la telefon, sau, mai știi, pentru a găsi curajul de a se duce la ea. Dar dacă n-o să-i deschidă ? Dacă o să-l lase în mijlocul drumului ? Mai bine să telefoneze, să aștepte. Simțea un gol în măruntaie, o tristețe care îi îneca fiecare minut. Din ceea ce părea ireparabil putea să țîșnească ceva. Nu se simțea în stare să reacționeze ca în alte dăți, îi era doar teamă să n-o piardă. Poate că avea pe altul. Mai bine să țină în el acest ghimpe permanent, decît să înfrunte riscul de a ști.

Lovitura de măciucă o primi cîteva zile mai tîrziu cînd, disperat că nu reușește să-i vorbească la telefon, o pusese pe Patrizia s-o cheme. Într-adevăr, ori de cîte ori telefona el, odioasa Gina răspundea : Ursenna a ieșit. Sau cînd era clar că Gina nu este, Sena ridica receptorul în tăcere, și cum își dădea seama că e Paolo închidea. Dacă suna din nou, îl scotea din priză.

Dar de data asta era sigur că-i va putea vorbi prin Patrizia, ușurat cum era că-i povestise prietenei comune cum fusese părăsit de Sena.

Dură puțin. Gina îi răspunse Patriziei că Sena se va întoarce duminică noaptea sau luni

dimineața. A plecat sîmbătă, adăugase. Sun-o mai tîrziu. Eu oricum îi las scris că ai căutat-o.

Paolo ar fi vrut să fugă departe de vorbele acelea, de prietena care îi relata punct cu punct ceea ce deja auzise lipindu-și urechea de receptor. Se uita la Patrizia și ochii ei, în care nu se citea nici un interes pentru el, erau singura posibilitate de a înfrunta minutul următor. Simțea cum aerul Florenței se prăvale de pe acoperișuri pe străzi, în piețele dezolate. Străzile acelea care erau mici, apropiate, suportabile pînă acum un minut, cînd o căuta prin fiecare ungher : dar acum ? Sena nu dormise acasă și nici în noaptea aceasta nu avea să se întoarcă : îi lua voința de a trăi ca să i-o dea altuia.

Puse mîna pe receptor. Spuse : O sun pe toanta aia de Gina. Vreau s-o văd eu acum, cînd e singură, dacă mai ține să-i rămînă fidelă prietenei sale.

Patrizia îi spuse :

— Eu n-aș face-o.

Dar el nu o avea decît pe Gina pentru a se simți oarecum alături de Sena. Formă numărul, travestind în cinism singura sa posibilitate de a face minutele să treacă.

După un alo voios, vocea Ginei intră parcă la apă de îndată ce realiză că era Paolo.

— Sena nu e acasă, spuse ea imediat.

— N-o căutam pe Sena, ci pe tine. Deși știa că făcînd acest lucru însemna s-o piardă pentru totdeauna. Dar continuă : Tocmai pentru că Sena nu este putem, în sfîrșit, să ne vedem.

— Ești nebun Paolo ? N-aș face niciodată așa ceva Senei.

— Chiar dacă ea e de ieri cu un altul ?

— Cine ți-a spus ?

— Știu.

— Nu e adevărat. Oricum eu nu pot, nu mă interesezi. Și, în plus, am treabă așa că te salut.

Paolo puse încet receptorul în furcă. Voia să cîștige timp pentru a avea tăria s-o poată privi pe Patrizia în ochi. Avu pentru prima dată impresia că e bătrîn. Fusese întotdeauna obișnuit să fie tînăr. Încă din clasele primare începute la cinci ani, apoi școala medie făcută rapid sub îndrumarea tatălui său, profesor, și pe urmă liceul. Era un băiețandru, cînd ajunsese la universitate, a urmat lucrarea de diplomă și foarte curînd catedra. Ai complexul tinerelului, îi spunea Sena. Acum însă ea nu mai era, anii deveneau apăsători, se prăbușea dintr-o viață în alta.

— Ai greșit, o auzi pe Patrizia spunînd. Ridică, în sfîrșit, ochii s-o privească, irisul dindărătul ochelarilor dădea o impresie de bunătate părînd ultima posibilitate de a o redobîndi pe Sena. Dar nu aparținea ea acum altuia ? Resimți acel sever „nu e adevărat“ al Ginei ca pe ceva foarte dulce.

O mașină cu eșapamentul deschis bubui la capătul străzii. Patrizia spuse arătînd spre fereastră : Pungașii ăștia !

— Cînd mergeam cu Sena în mașină, răspunse, aerul din jurul spider-ului devenea atît de violent încît nu mai auzeam zgomotele. Ni se părea că zburăm.

— Tu ești chiar îndrăgostit lulea, observă Patrizia. De ce ai dat telefonul acela idiot ?

— Așa, ca să-i fac în ciudă.

— Treceți printr-un moment delicat. Tu trebuie să te gîndești cum s-o recucerești, nu s-o faci geloasă.

— Uneori merge.

— Dar nu în cazul tău.

— De ce ?

— Sena e prea importantă.

— Și atunci ?

— A-i face curte Ginei mi se pare exagerat. Ești nebun, nu îndrăgostit, îl dojeni contrazicîndu-se.

Asta era. Ce însemna să fii îndrăgostit ? să nu-i telefonezi Ginei ? Peste puțin timp Patrizia trebuia să meargă la concert cu soțul ei și el rămînea singur. Prietenii săi erau și ai Senei și a-i frecventa fără ea era mai mult decît neplăcut. Și pe deasupra era și duminică, toată lumea era plecată. El rămînea să smulgă orașului o fărîmă de aer mai puțin negru.

III

PATRIZIA SUSȚINEA că Sena plecase din oraș în sîmbăta și duminica aceea din motive de lucru. De unde știi ? Se înțelege, doar, Paolo, dacă era cu altul nici nu m-ar fi primit.

Se dusese la ea de cîteva ori împreună cu Marcello, frumosul ei soț cu care se certa la

fiecare cinci minute, astfel că relatarea era mereu punctată de replici privind cearta lor. Lui Paolo însă îi era de ajuns că aude vorbindu-se despre Sena, în ciuda schimburilor de cuvinte dintre soţi. Marcello suporta imperturbabil atacurile Patriziei, pentru a le putea declanşa pe ale sale cînd înceta aceasta.

Dar Sena nu era, nu venea la telefon, nu putea fi întîlnită pe nicăieri. Nu mai mergea nici la Universitate, cu toate că facultatea de litere, unde era asistentă, era departe de facultatea lui Paolo. Şi nu era de văzut nici la Carlo şi Liana, anticariatul unde se întîlneau seara.

Paolo venea aici în speranţa că o va întîlni. Şi aducea vorba de ea. Era chiar agasat că prietenii nu începeau ei primii şi nu aveau ştiri proaspete. Odată se dusese cu ei la casa de la ţară. Verdele frunzelor şi al ierbii, florile, căpătaseră un alt sens, pînă şi mireasma fînului devenea lugubră. La Florenţa spera cel puţin s-o vadă trecînd pe stradă. Nu se putea smulge din disperare, căreia-i găsise o traiectorie şi oarecum modul de a o zăgăzui. Vorbea, vorbea de ea. Învăţase să meargă la culcare foarte devreme pentru ca să poată adormi, deşi nu-şi desprindea gîndul de ea : era imposibil să nu se gîndească la ea.

Dimineaţa aerul din încăpere era tăios. Lumina anunţa o altă zi fără ea. Mai suportabile erau ceasurile cu lumină plină. Uneori însă chiar lumina îl zvîrlea în cea mai neagră solitudine. Se repezea atunci pe străzile Florenţei părîndu-i-se că o urmăreşte.

Un prieten îi spusese că Sena preda la o şcoală particulară, pentru a cîştiga ceva bani. Nu întrebase ce orar are şcoala şi nici unde se află, nu din pudoare ci ca măsură de apărare : i se părea că distruge tranşeea pe care cu fiece zi trebuia să o sape între el şi ea. Putea să vorbească de ea, să viseze că o întîlneşte, dar nu să facă proiecte, nici chiar să fixeze un itinerar pentru a-i urmări prezenţa pe cine ştie ce stradă.

Dar Patrizia, de cum aflase numele şcolii, îl îndemnase fără să stea pe gînduri : du-te şi aşteapt-o la ieşire, ce stai ? Patrizia nu ştia de rana care se lărgea de îndată ce concreteţea căutării îi făcea să apară cu claritate concreteţea lipsei.

Deşi mascat, m-am dus s-o aştept la şcoala aceea.

În prealabil culesesem toate informaţiile privind ora plecării şi dacă erau mai multe intrări. Identificasem uşa în mod foarte precis, pentru a nu da greş, şi străbătusem toate străzile pe care-mi închipuiam eu că ar fi putut-o lua : asta dacă venea dinspre Ponte alle Grazie, cealaltă dacă traversa Ponte Vecchio — ea locuia peste Arno — şi încă una dacă o lua pe Ponte Vespucci sau pe Ponte Santa Trinità. Le măsuram pe toate cu paşi mari înainte şi înapoi. Mă zbăteam între durere şi bucurie, pradă unui fel de nebunie. Mi-era şi frică s-o întîlnesc. Mergeam grăbit, nu ştiu cum arătam la faţă, cu ochii larg deschişi, o vedeam lîngă zidurile calde de vechime, în faţa unei prăvălii : aerul pe unde trecea avea cîte ceva din ea, mişcarea

jucăușă a sînilor, buclele ondulate, coapsele lungi. Toate străzile erau pline de ea și de disperarea pierderii ei : din cînd în cînd o luam la goană nu pentru că aș fi văzut-o sau aș fi crezut că am văzut-o, ci pentru că ceva mai încolo era căldura ei concretă, cea pe care timp de zece ani o simțisem alături : mai încolo căldura unui pas, a unei fugi, a unei fremătări, a unui gînd : și mai încolo și mai mult. Urmăream clipa sigură în care ea trebuia să treacă pragul de la intrarea școlii, în seara aceasta la orele șapte. Și dacă o să fugă ? Și dacă nu vrea să asculte de glasul rațiunii ? Dacă se va purta urît expunîndu-mă ridicolului ?

Dar dorința depășea curentul negru care mă amenința pe mine și ideea fragilă ce-mi fusese sugerată de Patrizia. Uneori spuneam nu, trebuie să aștept s-o întîlnesc întîmplător ; atunci negrul se revărsa, ajungea să mă sufoce. Mă gîndeam imediat că aveam s-o văd. Că între timp aveam s-o văd, era deja ceva. Nu poți iubi o femeie timp de zece ani și dintr-o dată să n-o mai vezi deloc. Mi-a fulgerat prin minte un episod de cînd eram copil, ba nu, amintirea era prezentă în mine de puțin timp, poate din clipa cînd hotărîsem să mă duc s-o întîlnesc, sau mai înainte, cu o noapte mai înainte : să fi visat ? Nu, era de mai înainte. De cînd Sena trîntise portiera. Străzile Florenței își dădeau întîlnire în piața largă din satul meu, iar eu îmi căutam mama pierdută în timp ce în piață cînta muzica. Începusem să mă joc cu odraslele contabilului Turcato. Îi observasem mai înainte

la patiserie înfulecînd plăcinte în timp ce priveam vitrina pofticios. Apoi ieșiseră afară, mă văzuseră și veniseră să se joace cu mine. Eu mă simțeam măgulit să mă joc cu cineva care mîncase plăcinte pe săturate, dar din cînd în cînd mă uitam după mama care se plimba cu mătușa.

Am scăpat-o însă pe mama din ochi pentru cîteva minute cînd unul din fiii contabilului a trimis mingea sub măsuță și eu m-am lăsat în jos ca s-o scot. Îmi amintesc cu precizie minutele acelea de independență, exaltarea ce mă cuprindea îndepărtîndu-mă de căldură pentru a alerga în zăpadă cu conștiința că mă reîntorc imediat. Era plăcut să simți cum îți îngheață mîinile fără să stai pe gînduri, să simți cum îți intră umezeala în ghete.

Cînd am început s-o caut mama nu mai era. M-am năpustit în mijlocul mulțimii, alergînd năvalnic : dar încotro ? Piața din satul meu are o lungime de un kilometru. M-am întors înapoi. Îi îmbrînceam pe cei care se îngrămădeau în jurul fanfarei primăriei. Nu acceptam gîndul că era acolo, o voiam imediat. Am nimerit peste soții Turcato și peste copiii lor care se jucau încă în fața patiseriei. M-au întrebat de ce plîng. Am încercat să mă domolesc, dar hohotele îmi bubuiau parcă în piept. Doamna m-a luat în brațe, m-a dus în patiserie, m-a plimbat pe deasupra bunătăților expuse spunîndu-mi să aleg după pofta inimii. Era un vis pe care-l visasem de mii de ori, dar fără mama prăjiturile cu cremă, cu ciocolată, brăzdate cu toate culorile, trandafiriu, fisticiu, al-

bastru, galben, alb, crem, nu existau. Am spus nu, eu vreau la mama. Şi pentru că disperarea mea ameninţa ca hohotele să devină şi mai violente, doamna m-a lăsat jos. Deşi pofta mă împingea să pun măcar mîna pe prăjitura pe care aceasta mi-o întindea, luată la întîmplare din platourile olimpului meu mult visat, am luat-o la fugă.

Erau gîndurile mele de atunci, sau de acum cînd o caut pe ea cu aceeaşi nelinişte, iar prăjiturile colorate sînt această zi cu nori şi cer senin ? N-o vedeam de atîta vreme, de o lună, şi ceasurile acestei luni erau minutele acelei seri de cînd eram copil. A şti, în lumina episodului amintit din copilărie, că Sena o reprezenta pe mama, nu-mi alina dorinţa, necesitatea de a o avea, sau de a o înlocui : era ca şi cînd eu i-aş fi putut cere doamnei Turcato să-mi fie şi mamă.

Dar aveam s-o văd în seara aceasta, inima îmi bătea în piept şi uneori chiar şi în stomac. Ea mă învăţase să-i ascult frecvenţa. Cum să mai trăiesc fără descifrarea zilnică a actelor vieţii ? În seara aceasta o voi vedea, mă voi repezi în braţele ei şi nu o voi mai lăsa. Dar dacă mă respingea ? Dacă nu mă va recunoaşte, luîndu-mă drept unul din fiii doamnei Turcato ? Aveam să rămîn în aerul acela noroios. Şi nici măcar cu acea culoare a speranţei în ea şi care învăluia zidurile Florenţei. Dar deocamdată trăiam aceste ore, trepidam, ascultam năvala sîngelui împins cu totul de la un organ la altul de o senzaţie, de o amintire, de o gură de aer dens în jurul ei.

Nu-mi mai era teamă că risc, că n-am s-o găsesc, că mă va respinge : violenţa emotivă mă făcea să-mi închipui că strîng în braţe corpul ei de adolescentă, că-i simt răsuflarea, buzele. Îmi spunea întotdeauna că alături de ea par prea mic, şi zîmbea mîngîindu-mi capul cu obrazul ei. Ce se va întîmpla în seara aceasta ?

Mergeam, şi sub pielea de sub haine simţeam cum ceva mă mînă către ea pentru ca ea să-mi umple de culori aerul care mă strîngea din toate părţile. Căci ea avea toate culorile, şi verdele pajiştilor, al pădurilor ; mama este un act, un semn, forţa cazuală a existenţei. În seara aceasta o voi vedea, arhetipul iubirii nu poate fi conceput fără un glas, un chip, un parfum, dar nici fără fuga îndărăt a primei picături de viaţă, şi nici fără chemarea, invitaţia, căldura, „teoria" iubirii. Aceste gînduri erau ea şi mă apărau de ea. Ea era carnea iubirii. Simţeam — şi chiar ştiam acest lucru — că trăind fără plăcerea de a trăi se fac paşi tragici către moarte. Pe Sena o voiam. Iar dacă aerul care venea de la acoperişuri mă va elibera de pielea ei opacă, dar mă va lăsa cu gîndurile pe care ea mi le trezea, acceptam s-o iubesc ca pe o icoană de altar, ca pe o figură — acuma da — suavă care pune în mişcare viaţa din jur. Dar eu nu mă puteam opri să mănînc prăjiturile doamnei Turcato, dacă pe ea o pierdusem în mulţime. Desfătarea şi oroarea pe care mi le procurau căutarea şi pierderea, îmi explicau, deşi vag, abia desluşit, că o pierdusem pentru că nu-i eram „mamă" ei, nu mai reprezentam

acel blînd absolut împotriva solitudinii. De aceea am grăbit pasul închipuindu-mi că alerg să i-o spun, să mă ofer să fiu pentru ea dulceața ce vindecă amețeala existenței.

Am revenit la școală, am controlat din nou ieșirea, firma, am privit piața, căutînd parcă o poziție pentru a-i vorbi în seara aceasta cu spatele parțial acoperit de Cappella dei Pazzi. Mă mișcam plin de importanță, iar cerul însuși se acoperise de nori pentru a atenua lumina, ca lumea să nu vadă un profesor pîndind pe străzi și pe la porți în căutarea femeii sale. Ca atunci cînd, strălucind din toți cei șaptesprezece ani pe care îi avea, își da jos casca de baie la piscina de la Roveta, părul îi cădea uscat pe spate iar eu mă simțeam nevrednic s-o primesc în brațe, atît de frumoasă, mirosind plăcut a apă. Cum puteam eu să-mi dau aere pe străzile acelea atît de aproape de ea ? Simțeam cum gîtul și ochii mi se umplu de lacrimi reținute, iar mîinile-mi tremură ușor.

IV

PLOUA CÎND PAOLO a pornit de acasă ca s-o întîlnească pe Sena la ieșirea de la școală. Dă să se întoarcă pentru a lua umbrela, apoi se îndreaptă spre garaj. Cu mașina ar fi avut scuza că o conduce acasă, ca să nu se ude. Piața Santa Croce din spatele său ar fi fost mai puțin goală.

La șase și jumătate se află deja în zonă, se încurcă însă din cauza sensurilor unice : după-amiază fusese pe jos și fără ploaie. În cele din urmă o ia pe o străduță care îl duce în fața intrării.

Se postează aproape de Cappella dei Pazzi. De aici, în ciuda ploii care se îndesise și se întărise, are o foarte bună perspectivă asupra pragului pe care Sena trebuia să-l treacă și dacă nu era sigur, putea să folosească farurile. Dar nu putea s-o confunde, ar fi perceput-o fără să o privească.

Stinge motorul. Apoi îl pune din nou în mișcare, îi e teamă să nu poată porni din cauza ploii. Își dă seama că e o prostie, îl stinge din nou.

E emoționat și pentru că a venit mai devreme. În sfîrșit, era sigur că avea să o vadă, și speranța aceasta, pe care o nutrea de o lună, îl va mai ține peste un sfert de oră. Învăluit de ploaia care îl cufunda cu mașină cu tot într-un haos răpăitor.

Își aduse aminte de lumina blîndă a după-amiezii. Norii se îngrămădiseră de îndată ce se întorsese acasă. Astfel că uitîndu-se aproape imediat afară și văzînd că s-a întunecat, dăduse fuga la ușă ca să iasă. Dar verificînd ora, se lămurise că în noiembrie la cinci poate să fie întuneric, mai ales cînd cerul este acoperit.

Acum este aici. Nu se grăbește. Dimpotrivă, simte o ușurare la gîndul că are atîtea minute înainte. Confruntă ceasul de la mînă, cu cel de la mașină, ar fi de neiertat s-o lase să-i scape dintr-o eroare. Mai bine să înceapă să observe

intrarea, să cerceteze pe oricine trece, nu voia să aibă remușcări : dacă din întîmplare nu o vedea, cine știe ce și-ar fi închipuit.

Dar dacă venea un altul s-o ia ? Așteptarea fericită se tulbură. În fața unei realități probabile, singura în măsură să justifice misterioasa și neașteptata fugă a Senei, se simte descoperit, un biet om neajutorat ce aleargă după fata care nu-l vrea. Pornește motorul ca să plece. Mai are însă douăsprezece minute de speranță. Desigur că ar fi fost îngrozitor s-o vadă pe Sena plecînd la braț cu un altul, prin ploaie. Ploaia îi plăcea Senei. Și el să-i privească din automobilul ridicol pe care îl adusese pentru ea. Sena nu căuta comoditățile, nu-i păsase niciodată de aceste lucruri.

Totuși stinge motorul. Nu poate rămîne cu această îndoială. Mai bine să știe și să-și găsească o altă fată. Dar era chiar Sena fata cea nouă pe care venise s-o ia, emoția, neliniștea erau la fel cu starea de odinioară cînd era elev și mergea la întîlnirea cu colega de liceu : sentimentele reapăreau cu intensitatea de odinioară, cu forța de atunci, la fel ca și acum.

Nu se mai simte ridicol, își înfruntă realitatea. Sena era acolo, în școala aceea. Trebuia să iasă pe poartă. La fiecare bătaie de pleoape se întreba dacă nu îi scăpase și imediat privirea alerga înainte pe strada bătută de ploaie. O ploaie caldă ca și ea, deasă sub lumina felinarelor.

În poartă apare o figură. Era un bărbat. Dar Paolo simte cum zvîcnetul emoției îi pătrunde în carne cu aceeași putere. Arterele îi pulsează

dezordonat. Se uită la ceas, mai sînt zece minute. Atunci ăsta de ce ieșea ? Poate că era un părinte ce venea să-și aștepte copilul. Dar atunci l-ar fi văzut intrînd. Sau poate că el era prietenul Senei ? De altfel bărbatul iese și pleacă strîngîndu-și impermeabilul la gît.

Poarta rămîne goală. Iluminată, deschisă. Mai sînt opt minute pînă la șapte. Tensiunea îl face să simtă dureri în ochi. Nu poate nici să privească, dar nici să-și dezlipească privirea. Coridorul acela este ofertoriul său : gol, cu lumina ce vine de sus, înghite făgăduințele și le restituie. Gîtlejul acela deschis și puțin murdar, indiferent, înseamnă viața. Catedra, anii, cultura, nu contau, conta intrarea aceea căscată.

A sta acolo spre a măsura tensiunea, minutele, umbrele proiectate pe poarta de la intrare, era ca și cum ai juca la noroc : trăiești într-o suprafață fals plană a cărei înclinație n-o cunoști : dacă o iei la fugă nu știi cînd te vei opri, dacă mergi încet te depășesc ceilalți. Și adjectivul face să-i crească ambiguitatea, prin faptul că nu definește înclinația și mistifică emoțiile dîndu-le drept adevărate. Și sînt adevărate. Pentru că depindea de intrarea aceea dacă Paolo avea să poată dormi, iar a doua zi să se trezească și să trăiască, privind aerul din jur nu cu niște ochi încordați (care îl dureau din cauza efortului de a o constrînge pe Sena să nu-i scape). Fără „corp", timpul se oprește din cauza unei imobilități blestemate.

Sena era acel corp. De cînd îi lipsea nu știa dacă erau secole, ani, sau se scursese de-abia un minut de cînd îl părăsise trîntind portiera

mașinii. Într-atît de diferit era timpul acela încît avea impresia că se află în același automobil cu portiera trîntită, timpul schimbă caracterul intrinsec al lucrurilor. Fațada bazilicii Santa Croce îi amintea Domul din Orvieto, cînd el și cu Sena treceau pe acolo ținîndu-se de mînă, copleșiți de frumusețea lui verticală. Liniile acelea arhitectonice le simte ca o amenințare în spate, simte cum îl apasă ca un bun pierdut.

Dar Sena avea să apară pe tava ofertoriului său, iluminînd coridorul de la intrare. Și apoi imediat în mașină, redevenită martoră a iubirii lor, sau acasă, sau în afara Florenței, unde va vrea ea, parfumul ușor al veșmîntului abia scos și aruncat pe pat, pielea ei însemnînd extaz, certitudine, duioșie.

Poarta aceea iluminată alunga solitudinea, transforma fierul și tapițeria mașinii : pentru ca toate astea să redevină cele dinainte, de cînd o țineam de mînă în timp ce ascultam muzica din piață și ea vorbea indiferentă cu mătușa. Dar va simți oare Sena nevoia mîinii mele, va recunoaște ea automobilul nostru, va consimți să redevină imediat Sena ? Ce trebuie să-i spun ? Te vreau așa cum ești, nu contează că tu ești cea de mai înainte. Dar atunci doamna Turcato putea fi la fel de bine mama mea : nu, pe ea o vream, cea dinainte, cu picioarele-i lungi și răsuflarea caldă vibrînd de sinceritate, de amintiri, de neliniști. Ca un fluviu căruia eu să-i știu compoziția apei, traseul, afluenții, fundul, violența impactului la vărsare, curentul,

debitul, peștii care înoată în el, temperatura : dar ritmurile curgerii sale colorate, ale vălurelelor de la mijloc sau de la margini și lumina de pe prundiș și nemărginirea văzduhului deasupra lui Mississippi sau văzduhul întunecat de deasupra Adigelui sau acela rîzător de deasupra Brentei, sau acela terorizant din apropierea stăvilarelor, ce știu eu de toate aceste mișcări dacă nu ridic păturile și găsesc corpul ei intact ?

V

ÎN CLASĂ SENA reține copiii ceva mai mult din cauza ploii torențiale care biciuie geamurile. Dar la șapte și zece ei încep să tropăie, ploaia s-a mai potolit și ea le dă drumul.

Are puțină treabă la direcție, profită de ocazie mai cu seamă că nu are nici umbrelă. Vrea să-și dea demisia, n-o scoate la capăt cu niște elevi care refuză să înțeleagă. Mai bine de o sută de ori la Universitate, însă la Facultatea de litere este plătită cu intermitențe, nu are un contract și are nevoie să-și rotunjească veniturile.

— Așteptați măcar sfîrșitul anului, obiectează directorul căruia Sena i-a făcut cunoscută intenția de a părăsi școala în luna noiembrie.

— Nu pot. Am de studiat și copiii ăștia mă omoară cu lenea lor.

— Poate că s-au îndrăgostit toți de dumneavoastră. Sînteți atît de frumoasă. Ea zîmbește.

Rămîneți, domnișoară, băieții spun că sînteți foarte bună.

— Nu pot, credeți-mă. Nu mă simt bine. Și în plus mi s-a întîmplat ceva. Se întrerupe, vocea i-a devenit mai înceată.

— Ce anume ? întreabă directorul, prevenitor.

— O chestiune personală. Nimic deosebit, spune ea distantă. Pentru mine, însă, dureroasă.

— Dar nu cred că sînt necazuri sentimentale. E imposibil ca o fată frumoasă ca dumneavoastră...

Ochii întunecați ai Senei îl privesc neclintiți.

— Chiar nu vreți să rămîneți cu noi pînă în decembrie ?

— Vedeți, spune deodată Sena, mai e și fumul de la sobă în clasă. Mă usturã ochii, și îi șterge ușor cu batista.

— Dacă așa stau lucrurile o să încercăm să vă schimbăm sala. Din păcate, cele cu calorifer sînt cam recișoare, e o clădire veche.

Sena nu știe ce să spună.

— Prin urmare ? întreabă directorul.

— Nu, nu pot, răspunde absentă.

Cînd iese de la direcție ceasul arată șapte și jumătate. Se întoarce în clasă să-și ia pardesiul și se îndreaptă spre ieșire, acoperindu-și părul și gîtul cu un șal de lînă.

Paolo e tot acolo, cu ochii la poarta pe care o are în față. Se uită la ceas : Sena ar fi trebuit să iasă de o jumătate de oră. Dar n-a văzut ieșind pe poartă elevi sau alți profesori. Doar cîte unul din cînd în cînd. Or fi ieșit prin cealaltă parte, sau au făcut grevă. Poate

că Sena l-a zărit și așteaptă să plece, sau a zbughit-o pe poarta mai mică, din spate, pe unde însă profesorii nu ieșeau niciodată, după cum fusese asigurat, pentru că acolo se află garderoba elevilor. Aceștia ieșeau pe unde vroiau, dar profesorii foloseau întotdeauna poarta principală. Poate Sena nu venise în ziua aceea, se gîndește el mai cu temei, auzise că nu se simte prea bine. Nu știe ce să creadă. Emoția i-a luat orice vlagă și se simte cuprins de un fel de apatie, într-un fel e mulțumit că nevăzînd-o nu riscă o ruptură și mai gravă.

Pornește motorul. Privind mereu poarta pornește în direcția ei. Se oprește în față. O explorează cu ajutorul farurilor. Nimic. Rămîne încă un pic acolo, apoi răsucește volanul și pleacă încet.

După cîteva case Paolo are impresia că atunci trece prin fața intrării de la școală. Vrea să oprească, dar un claxon din spate îi atrage imediat atenția să meargă înainte. Se uită totuși, are într-adevăr impresia că aceasta, asemănătoare cu cea de mai înainte, este poarta pe care o cercetase în timpul zilei.

Mult mai încolo, pe trotuar, vede o fată de înălțimea Senei. Dar atît de diferită. Înfofolită din cap pînă în picioare, pentru a se apăra de ploaie și cu niște ghete inestetice. Din nou claxonul îl invită să circule. Între timp a pierdut-o din vedere pe fată. N-are nici o importanță, n-o să înceapă acum să se țină după toate fetele înalte ca Sena. Și pe urmă ce diferență de stil. Doar pasul îl are zvelt, mai zvelt decît al Senei. O ajunge. Aproape că merge la pas cu ea. Ne-

răbdătorul din spate îl claxonează încă o dată și profitînd în sfîrșit de un moment de lărgime îl depășește gesticulînd.

Paolo se apropie de Corso dei Tintori. Fata nu pare agasată de faptul că el o urmărește, se întoarce. Nu reușește să-i distingă trăsăturile din cauza ploii, dar nu pare să fie urîtă. Evident mai tînără decît Sena. Dar galoșii din picioare și șalul de lînă de pe cap îi dau un aer de bătrînă și nu de tînără. Sena are pasul mai nesigur, dar cînd se mișcă chipul ei sfidează aerul cu părul acela desfăcut. Obișnuit cu stilul Senei, el nu mai putea prețui o altă femeie. Și asta chiar crede că el o urmărește. Dacă o face este pentru că fiecare fată i se pare că este ea, speră să fie ea. Mai că-i vine să-i spună acest lucru încrezutei care acum se întoarce și-l privește drept.

Atunci accelerează și cotește pe Corso dei Tintori, și pentru că și fata a luat-o în altă parte, accelerează și mai mult și se îndepărtează. Revede încă încă o dată expresia aceea plină de cutezanță în ploaie. Să fie ea ?

Ridică piciorul de pe accelerație. Se întoarce. Nu o mai vede. Dar nu poate fi Sena, ar fi văzut-o ieșind pe poartă. Continuă cu mișcări bruște, rușinat că poate fi luat drept unul care umblă să agațe fete. Dacă l-ar fi văzut ea !

Între timp traversează Via dei Benci și o ia pe Via Vagellai fără să-și dea seama că este pe sens interzis : se gîndește la cea de a doua poartă întrezărită. Ar vrea să se întoarcă îndărăt. Dar Sena acum, în cazul că el a greșit intrarea, a plecat de mai bine de o jumătate

de oră ; iar dacă nu a greșit, cea pe care o urmărise nu putea fi Sena pentru că nu ieșise pe poarta aceea. Nu reușește să-și lămurească și o a treia ipoteză care-i încolțește în minte, pentru că o mașină ce vine în sens normal pe străduța pe care el a luat-o din greșeală, s-a oprit ca să-i facă loc și claxonează protestînd. În spate se văd sosind alte mașini și el este încă nehotărît dacă să meargă înainte sau să bage în marșarier.

Accelerează. Iese din strada cu sens unic în Piazza Mentana. Aici se hotărăște să se întoarcă spre a controla dacă era ea (cea de-a treia ipoteză, că Sena a ieșit cu întîrziere prin altă parte, își croiește drum). Se teme însă să o facă pentru că fata îi place și i-a arătat că se prinde în joc. Străbate Lungarno Diaz și la semafor intră în Via dei Benci.

Sena, căci ea era, îl vede de pe Ponte alle Grazie că se întoarce. Are impresia că o spionează, ba chiar că o provoacă. Pornește iritată și trece podul forțînd pasul.

VI

ÎN ZIUA URMĂTOARE Patrizia îl cheamă la telefon : Bravo, îi spune ea, ai făcut-o și pe asta.

— Ce am făcut ? întreabă, dar bănuind totodată. Noaptea, fata aceea înfofolită pe care o văzuse în apropierea școlii îi jucase în fața

ochilor și treaz și în somn. Își dădea jos șalul de lînă de pe cap și părul negru și greu îi cobora în jurul chipului, la fel cum cobora de sub cascheta de baie la piscina de la Roveta : era ea, mai frumoasă ca oricînd. În plus, cu pasul acela zvelt. Independentă de el, de toți.

— De ce n-ai poftit-o aseară pe Sena să urce în mașină ? Nu te duseseși s-o iei ? Ce voiai, să se poftească ea ?

— Nu am văzut-o. Minte cu bună-credință : doar acum știe cu adevărat că fusese Sena.

— Hai lasă, n-ai văzut-o ? Doar ai urmărit-o o stradă întreagă, ai mers chiar alături de ea.

— N-am recunoscut-o, îți jur !

— Ești cretin. Te duci să-ți iei iubita și n-o recunoști. Cine te crede !

— Tu. Trebuie să mă crezi.

— Eu pot să te cred, dar Sena n-o să te creadă niciodată. Niciodată ! strigă. Fie și din orgoliu. Ce iubire mai e și asta ?

— Foarte mare, știi bine.

— Dacă i s-ar întîmpla lui Marcello să vină să mă ia și să nu mă recunoască, nu m-aș mai uita la el niciodată !

— Am greșit poarta.

— Asta e. Te duci să-ți iei iubita și greșești poarta ! Cine te crede ? Eu una pot să te cred că n-ai recunoscut-o, dar nu te mai cred c-o iubești după cum spui.

— Nu începe și tu acum, Patrizia.

— S-o auzi pe Sena. Nu vrea să-ți audă nici numele. M-am dus să-i cer ceva, tocmai îi povestea Ginei de tactica ta amoroasă nemaipomenită. Crede că o spionezi. Te disprețuiește. Spune că ai luat-o pe o stradă cu sens unic ca să n-o scapi din vedere, dar ea era deja pe pod și te-a făcut să-i pierzi urma.

— Și tu, Patrizia, crezi așa ceva ?

— Ce-ai vrea să-ți spun, că ești prost ?

— Mai degrabă.

— Atunci ești cu vîrf și îndesat. Pentru că așa chiar că ai pierdut-o.

Nu știe ce să răspundă. Patrizia era bună, ținea la el și-i pronunța condamnarea.

— Iartă-mă, insistă ea în timp ce el tăcea, dar m-ai înfuriat.

— Chiar nu crezi că n-am recunoscut-o ?

— Iar începi ? Eu te cred dar nu te crede ea, și dacă ar crede, te-ar urî și mai mult ; nu cunoști femeile ?

— Dar o iubesc.

— Nu s-ar spune.

— Ce trebuie să fac acum ?

— Să te omori, e singurul lucru dacă o iubești cu adevărat.

— Atunci te aștept la înmormîntare.

— Vezi că nu ești serios ?

— Îmi spui ce trebuie să fac ?

— Scrie-i o poezie.

— Nu știu să scriu poezii.

— Un profesor de literatură italiană care nu știe să scrie o poezie.

— Patrizia...

— Pentru ea doar. O poezie de dragoste. Altfel, ce iubire e ?

— E iubire sigur.

— Dacă nu scrii poezia, nu.

— Ți-a spus ea asta ?

— Ea nici măcar nu-ți rostește numele. Aproape că plîngea de furie. Zece ani am stat cu el și acum mă spionează, spunea turbată. Mă scoate din sărite.

— S-a supărat într-adevăr ?

— Ești o figură, dă fuga s-o dregi, și asta chiar acum. O pierzi, bagă de seamă.

— Mă duc la ea.

— Fii atent că te dă afară.

— Și atunci ?

— Trebuie să ai răbdare. S-o dregi.

— Dar ea e aceea care m-a lăsat.

— Bine a făcut.

— Și tu acum, ca javra aia de Gina.

— Dragă Paolo, unul care se poartă ca tine, e de lăsat.

— Oricui i se poate întîmpla să nu fie atent. Ploua.

— Haida-de : întîi încurci poarta, apoi încurci fata, pe urmă o însoțești o bucată de vreme și n-o recunoști.

— Bine, și atunci nu mă crezi ?

— Pot să cred în neatenția ta, dar atunci nu mai cred în disperarea ta. Un îndrăgostit își vede iubita peste tot.

— Chiar așa, urlă Paolo.

— Și cînd este nu o recunoști !

— Mă temeam să nu fie un miraj !

— O puteai întreba dacă este ea !

— Și atunci mă lua la palme.

— Cine, Sena, sau cea pe care credeai c-ai agățat-o ?

— Amîndouă.

— Vezi că nu ești îndrăgostit ?

— De ce ?

— Ți-e frică să riști.

— Da, așa e, mi-e frică. Mă tem de ireparabil.

— Un îndrăgostit joacă totul pentru tot.

— Dar unul foarte îndrăgostit nu : e slab.

— Băiețelul mamii !

— Patrizia, spune Paolo pe un ton dramatic.

— Spune.

— Tu crezi că n-am recunoscut-o ?

— Nuuu !

— Și atunci de ce m-am dus ca s-o iau ?

— Pentru că ești nebun, un nevrotic ca Marcello, ca toți bărbații împuțiți de pe fața pămîntului.

— Acum te-ai dat și tu cu ea.

— Și ce vrei să fac, spune, să fiu de partea ta, să te mint ?

— Invit-o la cină și invită-mă și pe mine.

— Și dacă nu vine ?

— Nu-i spune că sînt și eu.

— Și farfuriile cine mi le plătește ? Asta, ți-o garantez eu, pe toate mi le aruncă în cap. E pornită împotriva ta, dar și a mea că te apăr.

— Dacă te-ar auzi cum mă aperi.

— Ești un caz disperat. Crede-mă, se maimuțărește ea, că n-am recunoscut-o fiindcă era scundă, blondă și șchiopăta puțin.

Paolo rîde.

— Vezi, continuă Patrizia, că nu ești îndrăgostit.

— De ce ?

— Pentru că rîzi, iubitule.

— Tu mă faci să rîd.

— Şi mai spui că eşti disperat. Poate chiar nici nu mănînci, martirule !

— Mănînc mai mult. Emoţia îmi face foame, îmi răvăşeşte stomacul.

Patrizia rîde cu multă plăcere.

— Vorbesc serios, insistă Paolo.

— Chiar şi dormi, nu-i aşa ? Îţi dormi cele opt ore, căci Sena, amintirea ei, te consumă atît de mult, încît noaptea pici fericit.

— Eşti glumeaţă, îşi auzi vocea răspunzîndu-i Patriziei. Dacă ţi-aş spune că dimineaţa mă scol tîrziu pentru că viaţa fără Sena nu-mi mai place, ai să mă întrebi dacă nu cumva mă culc devreme pentru acelaşi motiv. Ei bine, e adevărat. Dar de disperare.

— Ascultă, Paolo, singurul lucru care te poate scuza este sinceritatea. Sînt convinsă că tu crezi că eşti disperat. Dar eu nu cred că eşti.

— Durerea mea e neagră. În primul rînd neagră. Cînd este ca focul, devine mai tolerabilă.

— Ce-ţi lipseşte ţie este tocmai focul, voinţa de a o face să fie din nou a ta cu orice preţ.

— Nu-mi lipseşte focul, mocneşte înlăuntrul meu pentru că este lipsit de culori. Fără ea culorile nu se aprind.

— Vezi că ştii să faci poezii ?

— Mi-e teamă de ea. Poate de asta nu am recunoscut-o. Mi-e teamă să aflu că totul s-a sfîrşit cu adevărat. Nu pot să aflu, înţelegi. Mi-e teamă să nu fie aşa.

— Scrie-i o scrisoare, spune-i aceste lucruri. O scrisoare de dragoste frumoasă : asta ştii să

faci ? Sau ai nevoie de un model ori de secretar ?

— Secretara mea de iubire eşti tu : spune-i, convinge-o că mă dusesem la şcoală s-o iau. Eram fericit că plouă, că-i pot fi de folos, că pot s-o însoţesc. Numai s-o fi însoţit, atîta tot, şi eram fericit.

— Mare nătărău.

— Nu contează. E un fel de a spune. Îmi lipseşte atît de mult.

— Şi de ce nu i-o spui ei ?

— Cum ?

— Ţi-am spus. Scrie-i.

— Nu pot fi altfel de cum sîntem noi doi : moderni.

— Atunci n-are decît să nu-ţi pese de iubire.

— Asta nu înseamnă a fi moderni. Iubirea este tot mai necesară, atîta doar că nu e cu majuscule.

— Scrie-i cu litere mici !

Rîde şi spune :

— Reuşeşti să mă faci să rîd. A vorbi despre Sena cu tine e ca şi cum ai vorbi de altceva. Altminteri n-aş fi în stare.

— Dar vorbeşti cu toată lumea. Şi asta o sîcîie pe Sena. Vorbeşti cu prea multă uşurinţă.

— Îţi repet că altfel n-aş fi în stare.

— De ce ?

— Cîndva, pe munte, m-am dus împreună cu ghizii să luăm doi inşi care se zdrobiseră de stînci. Am pus în saci cadavrele desfigurate şi cred că am cam încurcat ce era al unuia şi ce era al altuia. Asta ne-a făcut să rîdem. Pe vremea aceea rîdeam de orice.

— Îi spun povestea asta și-i mai spun că dormi și mănînci și faci foarte bine pentru a fi gata oricînd de alte salvări.
— Dacă ai înțeles, e foarte bine.
— Am înțeles. Dar ea o să vrea să înțeleagă ?
— De asta îmi lipsește focul : mi-e teamă că odată aprins chibritul, pot să mă ard.
— Să fii atent la arsură.
— E în inima mea.
— Arată-i-o. Trimite-i un fotomontaj : inima lui Isus cu un chibrit aprins înlăuntru.
— Voiai să spui inima lui Paolo.
— A lui Paolo pe cruce.
— Ești groaznică astăzi.
— Mă gîndesc că asta mi-ar fi făcut-o Marcello. Te culci cu unul vreme de zece ani și pe urmă nu te mai recunoaște. Nu înțelegi Paolo că în felul acesta totul e pus la îndoială, chiar și acei zece ani ?
— Dar dacă la mijloc a fost o nenorocire, o boală, o deficiență psihică ?
— Dintr-o nenorocire poți să și mori. Ce vrei să faci ? Închipuie-ți că te-a călcat o mașină.
— Dar n-am murit.
— Întocmai, fii mulțumit că nu s-a întîmplat.
— Viața fără Sena este o osîndă.
— Spală-te de păcate, Paolo.
— O inviți la cină ?
— Dacă plătești farfuriile pe care ți le va sparge în cap.
— Cînd atunci ?
— Așteaptă mai întîi să-i treacă.
— Nu pot să aștept.

— Vezi s-o recunoști de data asta. Am s-o așez în dreapta ta, ține minte : cea din dreapta ta este Sena, nu uita.
— Dar repede, te implor.
— Îl invit și pe Pio, știu că îi face curte.
— Și ea ?
— Bineînțeles c-o invit : nu cumva vrei să ai un tête-à-tête cu rivalul tău ?
— Nu asta vreau să spun, ci dacă ea e de acord.
— Închipuie-ți, Pio le curtează pe toate. Chiar și pe mine.
— Te cred. Ți-aș face și eu curte dacă n-ai avea un bărbat atît de frumos.
— I-o spun Senei. Știi, Paolo al tău s-a gîndit să se consoleze cu mine.
— Dacă i-l dai pe Marcello, nu zice ba.
— Nici Marcello n-ar zice. Îl omor, să știi.
— Dar este foarte îndrăgostit de Patrizia lui.
— Ca și tine de Sena. N-o recunoști pe stradă, doar în pat, nu-i așa ? Pe toți v-aș omorî.
— Te implor, fixează ziua cît mai repede.
— Și dacă nu vine ?
— O să vină.
— Încrezutule !
— Ea n-o să știe că sînt și eu.
— O să-și închipuie, n-ai grijă, n-am invitat-o niciodată la cină.
— Patrizia...
— Da, bine, am înțeles, voi găsi o scuză. Voi pe femei le credeți proaste. Dumneaei va veni alergînd tocmai pentru că înțelege.
— Și atunci ?

— Va trebui să găsesc ceva. Tu însă să-i spui că o urmăreai, nu că n-ai recunoscut-o.
— Dar dacă...
— Dacă un drac. Fă cum îți spun dacă vrei să mănînci pe gratis acasă la mine.
— Facă-se voia ta !
— Știi, eu chiar cred că are să vină. Era atît de furioasă pe tine. Atît de dezamăgită. Atît de severă. O femeie este rea cînd trece la fapte, acum în schimb chibzuiește. Trimite-i o poezie.
— Iar începi ?
— O poezie modernă. Îndrăgostitul care o confundă pe iubita sa cu o prostituată și îi oferă două mii.
— Cam puțin.
— Atunci de ce ai urmărit-o dacă nu era Sena ?
— Iar începi ?
— Te pregătesc pentru obiecțiuni.
— Pe cînd bătălia ?
— Dă-mi voie să mă gîndesc. Săptămîna viitoare.
— Prea tîrziu.
— La sfîrșitul ăsteia.
— Prea tîrziu.
— Să așteptăm măcar să se îndrepte vremea.
— Cum așa ?
— Dacă din cauza ploii o confunzi încă o dată ?
— Eventual cu tine.
— Nu mă interesează, ești prea îndrăgostit.
— Atunci mă crezi ?
— Nu.

— Spune-mi data cinei.
— Îți telefonez.
— Prefer și mîine, dar să știu de acum.
— Sîmbătă atunci.
— Și ea o să poată sîmbătă ?
— O, Paolo, iar începi ?
— Vezi că sînt îndrăgostit ?
— Văd că ai un fix ! Asta văd.

VII

PÎNĂ SÎMBĂTĂ, ziua stabilită pentru cina de la Patrizia, mai erau trei zile, cînd sosesc de la Venezia Lorenzo și Francesca, foarte buni prieteni cu Paolo și cu Sena. Paolo nu rezistă tentației pe care i-o oferă vizita aceasta, iar Francesca insistă s-o vadă pe Sena și după ce a aflat de cearta lor.

Iată-i uneltind în jurul aparatului telefonic. Francesca avea s-o cheme pe Sena pentru a se vedea. Ceasurile negre pline de neliniște, solitudinea au fost pe neașteptate înghițite de prezența afectuoasă a perechii veneto-napolitane. Sena va veni la întîlnire și împreună, ca de atîtea ori, vor merge în cine știe ce orășel medieval. Monteriggioni, de pildă. Trebuiau să-i propună să viziteze Monteriggioni, pe care-l admiraseră de infinite ori de la distanță, fără a se duce vreodată acolo din cauză că era prea aproape de Siena, de Colle Val d'Elsa, de San Gimignano. Mergem data viitoare, spuneau

mereu, cum se întîmplă cu un muzeu din propriul oraș pe care sfîrșești prin a nu-l vedea tocmai pentru că poți să te duci în fiecare zi.

Francesca dă de înțeles că vrea să telefoneze. Lorenzo i se adresează lui Paolo vorbind de altele. Paolo îi face semn cu arătătorul pe vîrful nasului să tacă, pentru a nu o face pe Sena să intre la bănuială, dar ea nu a răspuns încă.

Cînd sosește, este alarmată, nu spune „alo", o lasă pe Francesca să înceapă. Dar imediat urmează o explozie de bucurie și Paolo, trăgînd cu urechea în receptor, are ocazia să constate cît de diferit este glasul ei de acum de acela folosit cu el puținele dăți cînd reușise să-i vorbească : monosilabe, și jos receptorul.

Tonul dulce al Senei arată că totul se desfășoară după plan. Era de ajuns să fi așteptat sosirea acestor prieteni, să profite de ocazie, în loc să facă tragediile din zilele trecute. Sena este la capătul firului, caldă, rîzătoare.

— Sigur că ne vedem, izbucni ea în aparat.

— Te așteptăm în fața cafenelei Paszkowsky. Mergem să mîncăm în afara orașului, îți convine Monteriggioni ? spune Francesca.

— N-o să fie cumva și Paolo ? replică ea acum.

Francesca ezită o cilpă. Nu, spune.

— Cum, nu l-ați văzut ? întrebă Sena.

— Ba da, răspunde Francesca.

— Și nu mergeți să luați masa cu el ?

— Te vrem și pe tine.

— Atunci este și el, insistă Sena.

Lorenzo apucă telefonul și explică : Vrem să te vedem și pe tine pentru că pe el l-am văzut. Acum vrem să fim cu tine.

— Știți că ne-am certat ?

— Da, da, prostii.

— Nu cred, răspunse Sena dură.

— Hai, Sena, o să ne povestești. Vino că te așteptăm.

— Unde sînteți acum ?

— Sîntem aici.

— Aici unde ?

— La Paszkowsky, unde să fim ? spune Lorenzo după ce s-a consultat rapid din ochi cu Paolo.

— Nu cred.

— Cum nu crezi ? Doar nu vrei să plecăm din Florența fără să te vedem.

— Atunci veniți acasă la mine.

Privirea lui Lorenzo se plimbă întrebătoare de la Paolo la Francesca. Dar primul lui răspuns este : A, nu, hai să mergem în afară, să luăm un pic de aer. O să-ți facă bine. Și pe urmă noi n-am văzut deloc Monteriggioni.

— Nici Paolo n-a văzut Monteriggioni, răspunde Sena cu răceală.

— De ce-l amesteci pe Paolo ?

— Doar nu vrei să mă faci să cred că prietenia ta pentru Paolo s-a dus așa, dintr-o dată ?

— Nu, dimpotrivă, vrem să-ți vorbim de Paolo.

— E inutil.

— De ce inutil ? Nouă ne vei putea spune tot, poți să te descarci.

— Nu, Lorenzo. Nu am chiar nici un chef să vorbesc despre el. După cîte mi-a făcut.

— Bine atunci. Vino cu noi să te distrezi.

— N-am încredere, spune Sena oarecum glumeață.

— De ce ?

— Veniți voi, este mai bine, ocolește Sena. Dar nu încercați să-l aduceți pe Paolo, nu-l vreau.

Paolo, care a urmărit totul cu urechea în receptor, se agață de posibilitatea de a merge cu ei acasă la ea. După ce i-a auzit vocea nu mai poate amîna, trebuie neapărat s-o vadă. Se îndepărtează de aparat, îi face semn cu capul lui Lorenzo să spună da, și arată prin gesturi mai întîi telefonul, de unde iese vocea Senei, și apoi un punct din oraș unde el știe că se află casa Senei.

Lorenzo nu înțelege și spune : Ei, hai, Sena, nu exagera. Ați stat atîta vreme împreună. Acum... Francesca ia receptorul din mîna bărbatului și o taie scurt : Bine, Sena, venim noi. Ar însemna să plecăm din Florența fără să te vedem.

— Asta în nici un caz, răspunde Sena. Dar să nu-l aduceți pe Paolo.

— Venim atunci imediat ?

— Singuri, subliniază ea apăsat.

— Ești încăpățînată. Sau limba ți se lovește de dintele care te doare ?

— Francesca, te asigur...

— Bine, venim și o să vorbim. Abia aștept să te văd.

— Și eu.

Francesca pune jos receptorul și se uită la Paolo. Ce facem ? spune ea zîmbind.

— Mergem toți trei, răspunde precipitat, ca și cînd ei ar fi vrut să-l împiedice.

— Fii atent, spune Francesca, să nu fie mai rău. Eventual am putea încerca noi s-o convingem să iasă și acolo să ne vedem.

— Nu pot aștepta nici un minut mai mult, spune Paolo cu voce gîtuită.

— Hai, spune Lorenzo, vino și tu. Ce dracu ! Dacă nu te primește pe tine, nu ne va vedea nici pe noi, proasta asta.

— Nu, precizează Paolo, eu vreau s-o văd.

— Te vom ascunde cum a făcut Tonio cu Renzo și Lucia, intervine Francesca rîzînd.

— Bagă de seamă, zice Paolo, aici cotoroanța este rea și vicleană.

— Cum așa, există și o cotoroanță ?

— Da, Gina aia.

— Cu noi n-o să-i meargă, o să vezi, afirmă Lorenzo înălțîndu-și figura maestuoasă. Te vei ascunde îndărătul meu. Numai să nu ne urmărească de la fereastră, spune șovăielnic.

— Nu poate, explică Paolo, nu are ferestre spre stradă.

— Atunci e în ordine. Să mergem, spune el pompos.

Pleacă. Paolo este excitat. Ar vrea să spună lucruri spirituale, dar nu poate. Le transmite agitația sa celorlalți care încetează să mai dea replici și merg în tăcere, cu pași mari, ca pentru a cuceri o fortăreață. În cele din urmă Paolo vorbește, pentru a regăsi un pic de calm care să-l reintroducă în realitatea ce alunecă sub

el ca un covor rotitor : Dacă mă trimite la plimbare, să plecați și voi imediat.

— Desigur, spune Lorenzo, oprindu-se.

— Mi-e cam frică, murmură Paolo schițînd un zîmbet.

Francesca îl privește. Nu spune nimic, dar îl urmează imediat ce își reia mersul.

Ajung în fața casei ei din Via Maggio. Paolo caută butonul soneriei cu o dezinvoltură ostentativă, trebuie să le atragă atenția asupra telefonului interior. În cele din urmă rîde și spune : Răspunde tu, Francesca, arătînd plăcuța lucitoare cu orificiile telefonului. Sună. În sinea lui lucrurile se învălmășesc. Se teme și e fericit totodată. Își amintește alte momente dramatice, le confruntă instantaneu : nimeni nu-i fură atunci inima Senei ce bătea în strada unde se întorsese să respire. Nu poate să mai vorbească, să se mai prefacă. Ar vrea s-o ia la fugă pe scări. Iată și vocea ei : cine e ? Îl pătrunde ajungîndu-i pînă în stomac. Ar vrea să strige, să-i strige în telefon, prin ziduri.

— Francesca și Lorenzo, o aude spunînd pe prietena sa.

— Urcă, urcați, răsună vocea.

Se aude declicul zăvorului. Paolo împinge ușa și intră impetuos, fericit că se simte învăluit de aerul de acolo. Ține ușa deschisă ca să poată trece prietenii, îi poftește s-o ia în sus pe scări și el în urma lor, ca un hoț, un hoț de iubire îi trece prin minte, venele i se zbat, îi sug răsuflarea.

Pe palier neliniștea devine și mai puternică, și rîde tăcut privindu-l pe Lorenzo. Se așază

în spatele lui împingîndu-l spre colțul care ascunde intrarea în apartamentul Senei, apoi o cheamă prin gesturi pe Francesca, rămasă în urmă cu cîteva trepte, ca să vină și ea să-l acopere, și rîde. De bucurie și de teamă, și un picuț de umilință. Dar umilința din iubire este un fel de îmbiere, o știu de atunci.

Sena vine în întîmpinarea Francescăi și a lui Lorenzo, eu mă strecor prin spatele lor și intru în casă.

Sena își înghite exclamațiile de afecțiune, și cei doi care intră după mine sînt gratificați cu un „măgarilor !“ murmurat printre dinți.

Eu eram acolo, propriul meu actor : mă gîndisem de atîtea ori că o voi întîlni, că mă voi arunca în brațele ei, și în schimb contemplam neîncrezător zidurile acelea. Nici nu îndrăzneam să ridic ochii asupra ei. Cînd am privit-o, în cele din urmă, nu mai era. Am auzit trîntindu-se ușa de la camera ei. Am dat să mă reped într-acolo. Nu m-am mișcat. Îmi lipsea posibilitatea de a reacționa. De altfel atîta timp cît eram aproape de ea, în casa ei, nu simțeam durere. Apucasem s-o întrezăresc și asta era deja mult. O istorie din alte vremuri ? Desigur, rapiditatea emoțiilor face sentimentele mai puțin ridicole, acestea sosesc brusc, fulgeră ganglionii nervoși, sar în aer anumite bariere animale, raționalitatea le percepe mai întîi, le înglobează ; împușcături ce explodează în creier și nu în inimă : poate că diferența e doar aici. E drept că nu-mi duceam mîinile la piept, dar duceam din cînd în cînd un deget la sprîn-

ceana stîngă și priveam epuizat ușa de la camera ei.

S-a deschis. A apărut ea, mîndră, pășind silnic dar cu vioiciune, a venit către noi în mijlocul camerei. Ne-a depășit fără să spună nimic și a ieșit trăgînd după ea ușa pe palier, nu înainte însă de a spune : Francesca, ai grijă, cînd plecați trage ușa, se închide și fără cheie.

Ne-am privit în față, sau mai exact Lorenzo și Francesca s-au privit și m-au privit. Eu am încercat din nou să rîd. Rîdeam cu gura deschisă, dar cînd am înțeles că rîsul ăsta era plîns am încetat și hohotele mi-au fost trimise înapoi de ziduri și le-am înghițit. Speranța că se va întoarce înapoi, speranța de a rămîne acolo pînă tîrziu s-o aștept se dovedea zadarnică în fața realității chipurilor îmbufnate pentru că fuseseră făcuți măgari. O altă realitate săpa în jur găuri de teroare ce mi se păreau unicul refugiu. Un refugiu de gînduri, de furie, de iubire frustrată, de ură. Și ura față de ea era atît de naturală, atît de frapantă. Lorenzo și Francesca spuneau că fusese prost crescută, că nu merita dragostea mea, că era rea, rece, cinică. Dar era ea. Fără ea eram ca broaștele țestoase de apă care ies din ou și aud marea și ar vrea să se afla în ea, ca să scape de păsările răpitoare. Una din ele va ajunge în apa blîndă și ocrotitoare, dar eu nu puteam fi acea una, ea era marea, depărtarea de mare și totodată depășirea acelei depărtări insondabile. Stăteam în picioare, mi se părea că dacă stau jos devin ridicol. Nu puteam să vorbesc. Dacă vorbesc plîng, mi-am adus aminte că am citit

asta undeva. Demnitatea mă susținea ca o armătură. Fără ea, timpul se lungea spre a extrage un viitor de mucava ce putea a naftalină. Totul avea o desfășurare mecanică, chiar moartea ar fi fost zadarnică : fără iubire, fără contrast, fără pragul ce trebuie depășit, era negația lui a fi fost, nu moartea. Actul morții are spații albe și incandescente. Casa ei era singura apărare deoarece adăpostea speranța că se va întoarce. Dar eu trebuia să plec cu demnitate, cu demnitate să-mi ascult prietenii, cu demnitate să nu plîng, cu demnitate să-mi continui existența.

VIII

PAOLO NU-I POVESTISE Patriziei incursiunea făcută în casa Senei, se temea să nu amîne cina sau s-o lase baltă cu totul, prevăzînd că Sena va fugi iar.

Se schimbă. Toată ziua nu s-a gîndit decît cum să se îmbrace. Îl așteaptă ceva imponderabil și împotriva acestui imponderabil nimic nu este mai bun decît imponderabilul : nu că ar medita la așa ceva, dar alegerea unei cămăși, a cravatei, a hainei pe care ea o va vedea, fie și fugar, este tot un mod de a se afla în tovărășia ei.

Ajunge la casa Patriziei înainte de ora fixată pentru a nu risca s-o întîlnească, îi este teamă de ea și îi este teamă să nu fie acolo. Frica de

o existență fără ea are un nou număr de adunat : ea. Cu toate că ea însăși rămîne singurul antidot. Iubirea menține contradicțiile instinctuale și le complică în cutele programului iubire-moarte care dorește plăcerea și nu viața și prin însăși aceasta vrea și moartea de îndată ce a trăi devine durere. Din alternanța pulsiunilor ia naștere ritmul individual care se intersectează cu ritmul celuilalt, cu molecula apropiată (sau chiar atomi ? electroni, particule elementare : atunci anorganicul nu înseamnă, oare, moarte ?), celula apropiată, organ, organism, persoană. Dar persoana nu are o individualitate biologică dacă a observa înseamnă în mod necesar a te confunda cu fenomenul observat ? Iubirea este această implicare. Paolo și Sena sînt numere de adunat, inconștiente, ale unei aventuri exemplare din care însă știu din cînd în cînd să iasă pentru a ne povesti cealaltă aventură, cea mai fascinantă, aceea prin care sîngele caută răgaz într-o diasporă tumultuoasă a sentimentelor. Care acum fierb în Paolo ce urcă scările apartamentului Patriziei.

Intră.

— Ai și venit ! face Marcello, deschizîndu-i bucuros. Se vede foarte bine că tocmai se certase cu Patrizia și sosirea sa îl scapă de continuare.

— Îți pregătesc o masă... strigă din bucătărie Patrizia. Apoi apare purtînd un șorț colorat peste rochie, care îi dă un aer de gospodină, ce nu contrastează cu chipul său inteligent.

— Vreo veste ? întreabă Paolo făcînd cu ochiul.

— Fii serios, e de abia șapte.

— Da, da, răspunde, voiam să știu dacă a telefonat. Dacă nu a telefonat, înseamnă că vine.

— De ce să nu vină ? întreabă Patrizia.

— Știi, dumneaei...

— Ea care e atît de drăguță...

— Cu tine.

— Ea nu știe că vii și tu.

— Da, știu. Întrebam și eu.

— Bea un pahar de vin și stai acolo. Sau vrei un aperitiv ?

— Vrei să pari interesantă ?

— Am, nu glumesc.

— Te cred, o bogătană ca tine.

— Pentru că îți ofer un vermut ?

— Nu vreau. Mi-e foame.

— Din cauză că ești îndrăgostit, nu-i așa ? Într-un asemenea hal de neliniște, că nu mai mănînci decît în casa unor prieteni.

— Mănînc tot timpul. Din cauza nervozității.

— Fii atent să nu te îngrași. Că atunci chiar că nu te mai vrea.

— Parcă acum mă vrea.

— Să nu începi cu văicărelile.

— Pentru asta sînt aici, și rîde. Dar mulțumit. Nimic nu se mai poate întîmpla pînă la sosirea ei. Se află aici, în casa Patriziei, n-o să aibă nerușinarea să plece. Ba chiar îi trece prin minte să se ascundă și le-o și spune. Cînd sosește, eu mă duc în capătul scării din salon și vă urmăresc de acolo. Și-o închipuie pe Sena rîzînd matern la apariția lui ca atunci cînd îi făcea vreo șotie. Băgați de seamă, continuă el, nu mă vorbiți prea mult de rău.

— Doar un pic, obiectează Marcello, pentru a face lucrurile să pară cît mai firești.

— Iar Sena, intervine Patrizia, dă drumul la tot ce are pe suflet și se ceartă din nou.

— Chiar mai rău, protestează Paolo.

— N-ai venit să vă împăcați ?

— Ba da. Pentru ca să se deprindă cu voi, eu am să mă ascund.

— Faci ce vrei, smintitule. Eu mă duc în bucătărie.

Paolo și Marcello rămîn în salon. Vorbesc despre femeile lor. Marcello se plînge de Patrizia.

— Tu măcar stai cu ea, o vezi, dormiți în același pat...

— Da, dar... atît.

— Eh, azi nu, mîine da. Și pe urmă o ai lîngă tine, vă puteți certa, eu nici măcar n-o văd.

— În seara asta, în seara asta, face Marcello cu un zîmbet ușor și bun. Căci știe să zîmbească și sarcastic, disprețuitor, ca în discuțiile cu Patrizia. Paolo își ascute auzul ca să audă soneria. Din cînd în cînd Patrizia intervine în discuție din bucătărie, mai cu seamă cînd îi aude coborînd vocea. Împotriva lui Marcello, firește. Dar e un joc, doar un joc, se gîndește Paolo și îi invidiază. Patrizia se ivește pe neașteptate și spune :

— Voi, bărbații, sînteți niște porci.

— De ce ?

— Nu știți să faceți dragoste și dați vina pe femei.

— Ce-a apucat-o ? întreabă Paolo rîzînd.

— E pornită împotriva mea, spune Marcello.

— Da, împotriva ta, porc nerușinat. Tu și povestea ta cu tipa aia din Vicenza. Îți închipui că eu te cred ?

— Dacă nu crezi de ce te înfurii ?

— Pentru că mi-ai povestit-o !

— Mă jignești tot timpul.

— Am motivele mele.

— Dar nu acum. Eu te vreau și tu nu.

— Nu, bineînțeles ! După cîte mi-ai povestit.

— Zău, și înainte ziceai tot timpul da ?

— Vino aici și ajută-mă să tai pîinea. Cine știe ce bazaconii îi povestești lui Paolo.

Sună telefonul.

Paolo e primul care se pune în mișcare. Se uită la Patrizia. Telefonul, îi spune el, și simte cum îi trece un junghi prin măruntaie de parcă ar fi ascultat toaca.

— Nu e ea, nu te teme, îl îmbărbătează Patrizia. Cred că e mama, trebuie să-mi spună cum să pregătesc verdețurile.

Cînd colo e chiar Sena care o întreabă confidențial pe Patrizia dacă nu este și Paolo.

— Da' de unde, nici vorbă. Ce, ți-e frică să nu te mănînce ?

— Atunci este ?

— Nuuu.

— Patrizia, spune-mi adevărul.

— Ți l-am spus. Hai, grăbește-te că ne e foame.

— Sînt fără mașină.

— Vino cu autobuzul.

— Întîrzii și tocmai voiam să-l întreb pe Paolo dacă nu vine să mă ia.

— Paolo nu e, așa că nu are cum să vină să te ia.

Paolo s-a ridicat, e palid. Ar vrea să se apropie de telefon, dar îi este teamă să nu-și trădeze prezența. Face un pas în vîrful picioarelor către aparat.

— Dar unde îți este mașina ? continuă Patrizia.

— Este la mecanic.

— Puteai să te grăbești mai înainte. Nouă aici ne este tare foame, grăbește-te.

— Mai că i-aș telefona eu lui Paolo să vină să mă ia, ce părere ai ? Pot să-l aduc și pe el ?

— Sigur că poți, dacă vrei. Atunci uite, îi telefonez eu să vină să te ia, așa îl și invit. Ba îl pun chiar pe Marcello să-i dea telefon.

— Prefer să-i dau eu, e așa de multă vreme de cînd nu mai vorbim.

— Vorbești serios ?

— Bineînțeles. Ce vrei, sînt foarte obosită și chiar nu mă simt în stare să schimb două autobuze.

— Doar pentru asta îi telefonezi ?

— Da.

— Și dacă ți l-aș trimite pe Marcello cu Fiat-ul lui 500 ?

— Chiar nu-l vrei pe Paolo ?

— Ba bine că nu. Sau îmi joci un renghi ?

— Da de unde, poate că tu mi-l joci.

— Hai Sena, scurteaz-o un pic, ți-l trimit pe Marcello, nu-l mai amesteca și pe Paolo acum, ăsta e un sclifosit și sigur n-o să-i placă masa mea.

— O să-i placă, o să-i placă. Fac prinsoare că este acolo. Dă-mi-l.

— Vorbești serios ?

— Deci este.

— Nu, nu este. Nu fi plicticoasă, Sena, dacă n-ai chef să vii la cină, spune-mi deschis.

— Îți repet că sînt obosită și aș dori ca Paolo să vină să mă ia.

— Și de ce nu Marcello ?

— Eu îl vreau pe Paolo, iubita mea.

— Într-adevăr ?

— Da.

— Într-adevăr, într-adevăr, într-adevăr ?

— Adevărat, adevărat, rostește cu sinceritate glasul Senei, încît și Paolo, care se apropiase tot mai mult, îl aude în receptor.

— Bine. Atunci ți-l dau.

Paolo întinde brațul încrezător în fericirea pe care cei doi „adevărat" i-au dat-o. Așteaptă chiar o clipă înainte de a apuca receptorul pe care i-l întinde Patrizia, poate dintr-o reținere inconștientă pentru ca acea clipă să dureze. Spune emoționat în microfon : „Alo".

De cealaltă parte a firului se aude clicul întreruperii.

IX

ȚI-AM SPUS, TREBUIE să-i scrii o scrisoare. O scrisoare demnă de tine. Dumneaei se ascunde pentru că vrea o scrisoare de la tine. I-ai mai scris vreuna pînă acum ?

— Desigur.

— Poate i-ai scris să-ți cumpere ciorapi sau să se ocupe de repararea frigiderului. Trebuie să-i scrii o scrisoare de dragoste, numai de dragoste. Dacă se poate, chiar o poezie.
— Dar nu mă pricep.
— Nu ești îndrăgostit cu adevărat.
— Iar începi ?
— Nu înțelegi că dumneaei se ascunde pentru că așteaptă o scrisoare, ceva de al tău foarte important : ești sau nu ești un scriitor ?
— Ce are a face ?
— Are, cum să nu. Altfel s-ar înțelege acest joc de-a v-ați ascunselea atît de malițios ? Așteaptă pînă în ultima clipă și apoi telefonează recurgînd la un șiretlic. Vrea să te traumatizeze pentru ca tu să-i scrii capodopera, o capodoperă de scrisoare. Poetică !
— Poate că are dreptate, Patrizia, intervine Marcello.
Fraza aruncată de Marcello, care nu prea găsește un limbaj comun cu nevasta, îi redă lui Paolo un pic de încredere. Abia au terminat de mîncat. După telefonul primit de la Sena, Patrizia încercase s-o sune, dar telefonul rămăsese mut.
— Nu cumva vrea s-o iei de nevastă ? izbucnește pe neașteptate Patrizia.
— Întocmai, face Marcello care, în mod ciudat, în seara aceea era de acord cu nevasta.
— Știe că sînt împotriva căsătoriei.
— Întocmai.
— Mi-ar spune, nu ?
— E ca și cum ți-ar spune-o. Știe că ești împotrivă, ți-o spune cu un alt limbaj.

— Fugi de-aici, o anticonformistă ca ea !
— Femeile apropiate de treizeci de ani devin moraliste. Toate ! Mă aflu și eu pe calea asta.
— Tu ești căsătorită.
— Cu unul pe invers.
— O omor într-o bună zi, face Marcello sculîndu-se în picioare roșu la față.
— Ce omori ? Eu te omor dacă te mai prind cu tipa din Vicenza.
— Și zice că sînt pe invers, înțelegi ? După ce noapte de noapte nu mă vrea.
— Normal, trebuie să te purifici de păcatele făcute cu tîrfulița aia. Apropo, schimbă dintr-o dată vorba Patrizia, există un teatru gratis în seara aceasta la Galleria Schema din Via della Vigna. Hai și noi. Poate o întîlnim pe Sena, vine aici cu regularitate.
— Da, da, face Marcello îmbunat. Și aerul acesta olimpian al frumosului bărbat al Patriziei îl convinge pe Paolo. Deși se teme să n-o întîlnească pe Sena împreună cu altcineva. Pentru că, în fond, asta îl rodea tot timpul, că nu se întoarce la el pentru că are pe altul.
Și tot Marcello îl convinge de contrariu, cu bonomia lui deosebită.
— Sena trece doar printr-o criză, susține el în timp ce se îndreptau spre galerie. Vezi tu, prietenele ei sînt măritate toate, la universitate spun vrute și nevrute, dar nu sînt decît niște fățarnici. Patrizia are dreptate, Sena trece printr-o criză morală.
— Dar eu nu mă pot însura. Este împotriva a ceea ce am susținut întotdeauna verbal și în

scris. Tu știi că pentru mine căsătoria este o rămășiță de animalitate.

— Păi animalele nu se însoară ! obiectează Patrizia.

— Cum să nu. Fiecare gest al animalelor este un ritual, chiar și lupta. Eu nu vreau să mă ascund la umbra unui contract.

— Puteți cel puțin să stați împreună.

— Da, în practică asta și făceam. Mai degrabă ea era aceea care nu voia pentru a nu da apă la moară clevetitorilor.

— Vezi, vezi ?

— O iubire trebuie să fie deasupra acestor tabuuri.

— Pînă la treizeci de ani. Ți-am spus, o femeie la treizeci de ani are crize de conștiință. Scrie-i măcar o poezie.

— Ai făcut o fixație. Și afară de asta Sena nici nu are treizeci de ani.

— Singurul lucru ce poate înlocui căsătoria e să fii Laura, Beatrice, continua imperturbabilă.

— Dar eu nu sînt Dante.

— Unul mai mititel ai putea încerca să devii. Întru mîntuirea Senei.

— Ambiția noastră era să trăim o iubire literară, poetică : a o trăi înseamnă mai mult decît a o scrie, nu ?

— Dar cum trăiești o astfel de iubire, fără un sonet măcar ?

— Păstrînd proporțiile, intervine Marcello serios, ai putea încerca : pentru un sonet...

— Cine știe ce ar ieși, aș face-o să rîdă.

— Da, strigă Patrizia, o femeie care rîde e gata să și plîngă.

Au sosit. Urcă scările de la intrare.

Intră.

Nu este. Își dă imediat seama că nu este. E ușor să domini o sală unde lumea stă în semicerc în fața unei modeste estrade de lemn ce reprezintă scena. Paolo o roagă totuși pe Patrizia să se uite mai bine.

— Nu, îi spune ea încet la ureche după puțin timp, nu este.

Paolo se simte parcă ușurat. Se așază pe o pernă alături de Patrizia și de Marcello. Încăperea e rece.

E o reprezentație experimentală. E povestea, fără cuvinte, a unei femei care moare obosită de iubire. Iubitul ei aleargă s-o salveze, dar sosește prea tîrziu : ea moare. Simbolic, a murit iubirea.

Paolo se lasă prins de spectacol. Cum se termină, salută în grabă pe Marcello și pe Patrizia, le mulțumește și-i spune la ureche Patriziei sărutînd-o prietenește pe gît : Dau fuga acasă să-i scriu.

— Ți-a plăcut ? întreabă Patrizia nu foarte convinsă.

— Da.

Patrizia se uită la Marcello întrebător. Marcello face semn cu capul că da. Și mie, spune, l-am găsit convingător.

— Tu, în schimb, convingi mai puțin, replică ea severă.

X

DRAGĂ SENA, ÎN SEARA aceasta am fost la un spectacol ce m-a întristat și pentru că acolo era frig și pentru că nu puteam suporta fără tine un spectacol la care mă dusesem pentru a te găsi pe tine. Dar pe neașteptate reprezentația mi te-a adus dinainte. Începuse abstract, lent, ininteligibil, actorii se mișcau ca într-un vis batjocoritor. Nu vorbeau, abia se mișcau, fără alte gesturi decît mișcarea conștientă a picioarelor pentru a ajunge la locurile lor impuse. Costumele îi acopereau complet, nu li se mai vedea nici măcar capul.

Actrița avea o mască de pămînt ars. O femeie înaltă ca tine. O femeie de piatră ca tine. O femeie tandră ca tine. Iradia o durere mută din masca pe care o ținea pe chip cu o mînă lungă și ușor bărbătească. Nu era mîna ta, singurul punct ce m-a distras de la tine, atît de reală.

Femeia își căuta iubirea, o urmărea vlăguită fără a alerga : a făcut doar șapte pași pe scenă și șapte răsuciri pe loc, folosind un timp de nedescris. La fiecare răsucire, ba chiar pentru fiecare mișcare — și erau atîtea și atît de lente la fiecare răsucire — ea arăta aceeași durere, mereu aceeași, o durere într-adevăr de piatră, nevindecabilă, pe care un actor în afara scenei propriu-zise, îngenuncheat pe o pernă, o îngîna la o armonică : o tînguire sfîșietoare. Fiecare pas al actriței pentru a descrie un cerc, dura o veșnicie și era acompaniat de tînguirea

ce reducea intensitatea durerii efemere arborate de mască. O durere de pămînt ars în întuneric, iluminată de un reflector. Era a ta, era a mea durerea pe care masca o ascundea îndărătul inexpresivității sale ?

Tu îți spuneai durerea prin gura actorului așezat pe perna neagră, care vorbea acum de extenuantul drum al atingerii dragostei. Tu treceai peste înălțimi, peste cîmpii, deși extrem de încet, deși însoțită de bocetul ce părea gata a prefigura pedeapsa. Dar acționai și vorbeai împotriva mea, spectator neputincios.

Te întorceai cu încetinitorul într-un ritm de durere și de oboseală. Cu fiecare milimetru al mișcării tale exasperate, masca exprima efemeritatea de piatră ce acoperă durerea fără lacrimi.

O mînă înmănușată, bărbătească, ce nu era a ta, a ieșit din veșminte pentru a o ajunge pe cealaltă care ținea masca pe față, spre a șterge lacrimile inexistente. Știu, tu nu poți plînge, ești seacă de lacrimi ca și de iubire pe care ai dăruit-o toată urcînd și coborînd vîrfuri, traversînd fluvii. Dar eu sînt aici și te aștept. De ce nu vrei să depășești ultimii pași, sfîșierea ultimă a acelei tînguiri ? Dacă eu aș putea să-ți spun tînguirea aceea, dacă aș putea face să ajungă la tine ce însemna ea, încăperea rece unde avea loc spectacolul s-ar deplasa către tine spre a-ți încălzi chipul osos. De ce nu-mi zîmbești ? De ce mîna aceea prea mare, stîngaci înmănușată, nu se emoționează și nu dă jos masca rece și plîngătoare, pentru ca eu să ating căldura durerii tale, pentru ca eu să-o

simt, pentru ca să devină a mea, pentru ca tu să redevii a mea ?

Masca dobîndea tonuri luminoase, dar de negație, de durere nevindecată, de moarte.

Nu muri, te rog. Depinde de tine. Nu muri din cauza picioarelor obosite și a durerii. Știu că ai străbătut șapte munți, cunosc timpul și spațiile pe care le-ai străbătut cu iubirea. Pe toate le-ai umplut. Dar moartea omoară întotdeauna. Chiar dacă nu ești tu cea care moare ci iubirea noastră.

Așteaptă, nu face ultimul pas, nu te prăbuși la poalele ultimului vîrf. Fă să înceteze tînguirea armonicii care cîntă moartea iubirii noastre. O blîndă moarte amăgitoare. Nu muri. Ai străbătut toate piscurile iubirii : pentru ce să mori acum ? Să nu crezi că există piscuri mai înflorite, mai ușoare, cîmpii sau torente peste care să treci dintr-o săritură.

Personajul cu masca de aur încă nu se mișcă, nu poate dacă nu știe că tu mă iubești. Picioarele îți sînt obosite, dar eu nu știu că te prăbușești din iubire. Sînt plin de suferință pe care o ascund sub o mască efemeră ca și a ta, în sunetul mereu egal al armonicii care cheamă în jos, tot mai jos, pînă afund : pînă la moartea iubirii.

Așteaptă, nu muri. Așteaptă să vin, să înțeleg. Nu știu că mă iubești dacă nu-ți dai la o parte masca albastră, rece. Dacă mîna aceea înmănușată și virilă nu se dă la o parte, dacă ea nu săvîrșește gestul larg de a-mi arăta chipul tău, eu nu voi ști, și vom muri din iubire pe ultimul pisc.

Odihnește-te un pic. Nu umbla încă, odihnește-te. Nu face ultimul pas. Dincoace este moartea iubirii. Orice lucru care moare se întoarce îndărăt, e ca un carambol ratat, un gol care aspiră, care ia cu sine. Așteaptă. Odihnește-te. Oprește-te, dincolo de rîuleț iarba proaspătă a poienii îți va dezumfla picioarele. Nu face ultimul pas. Chiar dacă dau impresia că nu mă mișc, eu alerg către tine. Am și eu o mască. De asta nu mă vezi cum alerg către tine. Așteaptă, nu muri. Nu ucide iubirea noastră. Așteaptă ! Mișcările tale pe scenă sînt lente, resemnează-te : trebuie să forțezi ritmul așteptînd. Așteaptă să vin, să știu că picioarele tale sînt umflate de oboseală dar și de iubire. Așteaptă ca eu să aflu că oboseala este golul pe care ți l-a lăsat iubirea din cauză că ai dat-o toată. Așteaptă. Ultimul pas înseamnă sfîrșitul iubirii. Nu-l face. Este viața, refugiul, posibilitatea ca eu să ajung la timp pentru a ști. Dacă eu sosesc cînd tu ești moartă pentru iubire, te voi privi fără să fi înțeles. Și tu vei fi murit în zadar.

Iată, privește, mă mișc. Personajul cu masca de aur fals, acoperit de stofe vaporoase și greoaie, s-a pus în mișcare. Se îndreaptă spre tine. Nu are șapte piscuri de trecut, le-ai străbătut pe toate tu. Oprește-te. Poți face acest lucru dacă oprești ultima răsucire, micul cerc de gînd în jurul propriei tale ființe, dacă ieși din învinuiri, dacă nu faci ultimul pas pentru a-ți trăda oboseala : dacă te oprești pentru a te înțelege, vei reprezenta propria ta viață. Trebuie să te

oprești, să reziști viciului de a trăi prin conștiința de a trăi. Atunci gestul tău ne va salva, eu voi alerga către tine. Așteaptă, nu muri, nu ucide încă iubirea noastră chiar dacă o crezi toată numai a ta.

Așteaptă pentru tine. Controlează-ți gestul. Așteaptă, iubirea nu e numai spontaneitate, dăruire, ci mai mult. Domolește insistența armonicii pentru a-i sugera povestea noastră de iubire. De ce ai fugit la semaforul acela ? Cînd ai venit de la Bruno, dăruindu-ne la amîndoi surîsul care ne făcea fericiți, am sperat ca un nesăbuit, dar ne despărțeau tabu-urile generate de greșeli. Existența noastră a devenit dintr-o dată măruntă. Iubirea pare un act natural și este, dar de îndată este și opusul său : odată domolite coșmarurile eului care vrea siguranță, bucuria pulsează, se desprinde din gît și pare să se răsucească în aer. Aerul este trupul tău cînd zîmbești, și cînd îmi lipsește, îmi lipsește aerul, și tu ; a trăi devine o povară, aproape o vină. Ascultă, zîmbetul tău este viața mea dar este și a ta : numai astfel este iubire. Eu și cu tine nu însemnam un dialog exclusiv, ci o întrerupere a succesiunii de figuri conformiste și amenințătoare din jur, fericirea izvora din lucruri. De ce, îmi spuneam, am acest dar bătător la ochi ? De fiecare dată îi căutam tîlcul și de fiecare dată îi găseam unul cu totul diferit, dar erau tu, și dincolo tot tu, și iarăși tu eliberată de certitudini matrimoniale. Nimeni nu le simte nevoia mai mult ca mine în acest moment : dar dacă mai apoi ne va trăda contractul de iubire ? Aștept condițiile tale, oricare ar fi

ele, pentru a te reavea : în fața primarului sau într-un cîmp de margarete. Fără tine îmi este imposibil să trăiesc.

XI

PE CÎMPUL DE MARGARETE, de bună seamă, acesta e răspunsul pe care îl aștepți, Paolo, știu asta. Este a treia oară că încerc să-ți răspund și pentru a treia oară scriu această frază ironică. Înseamnă că iubirea noastră a murit cu adevărat dacă scrisoarea ta nu reușește să mă fascineze : mai că-mi vine să te întreb pentru ce ziar ai scris-o, și după tiparul cărei retorici. Sau asta e pentru că adevărata destinatară nu sînt eu, ci o femeie imposibilă. Cum poate că eram înainte ca tu să rănești de moarte iubirea noastră. Acum devin eu retorică și folosesc fraze de-a gata, dar asta e pentru că îți scriu cu convingerea sau îndoiala că nu îți voi trimite această scrisoare. Scriu pentru a rezista să nu pun mîna pe telefon și să-ți spun să alergi către mine. Eu te-am iubit cu adevărat, am trăit pentru tine acești zece ani minut cu minut. Zece ani înseamnă mult. Părăsindu-te, îmi rămîn cel puțin acești zece ani. În ziua semaforului, cum îi spui tu, eu nu te mai iubeam. M-am folosit de ocazie pentru a pune punct. Dar nu la acel semafor ai putea tu pune o cruce, ca în accidentele auto. Și eu nu-ți voi spune locul și vorbele ce ar merita semnul

sfîrșitului iubirii noastre. Nu vei înțelege. Ești inteligent, sensibil, chiar generos, dar setea ta de nou, de reformă, este mult mai importantă pentru tine decît oricare alt lucru. Nu-ți reproșez nimic. Nu-i poți reproșa unui alergător că merge prea repede, sau că a exagerat la nu știu care curbă, sau că, pentru a cîștiga o clipă de destindere de care să se folosească mai apoi, se distrează în linie dreaptă alergînd cu două sute la oră. Iată pentru tine, faptul care a determinat viața noastră, fără îndoială iubirea noastră, ucigînd-o, a fost un moment de distracție, de odihnă. Dar eu te-am urît. E ca și cum ai fi ieșit de pe șosea și m-ai fi călcat și ai avea pretenția să fiu încă în viață. Iar eu nu mai sînt. Sînt moartă pentru iubirea ta și nu te-am părăsit imediat, pentru că nu m-am simțit în stare : la fel ca și sufletele care, după cum se spune, rămîn în jurul locului morții violente, plutind deasupra cadavrului, neștiind încotro s-o apuce. Știi că nu cred în reîncarnare, dar de cînd am primit lovitura aceea, acea teribilă contralovitură de iubire, căci era chiar iubirea care mă izbea cu atîta violență, am simțit cum mă chircesc și îmi storc sufletul, un suflet ce nu mai era al meu, pentru a te urî. Acum nu te mai urăsc, sînt doar înspăimîntată de masa periculoasă a iubirii care deraiază pe nesimțite. Sînt sigură, în schimb, de acești zece ani ai noștri. Pentru că, e adevărat, au fost zece ani minunați. Și tocmai pentru a-i salva, după ce am avut în față sfîrșitul, nu te mai vreau deloc. Mă simt uneori ispitită să-ți spun și de ce, să ți-o strig în față ori să ți-o murmur la

telefon cînd îți aud vocea și simt că aș vrea să fiu acolo, lîngă tine, ca înainte. Simt în mine o sfîșiere cînd îmi spun nu, dar cel care nu vrea este un eu chircit de teamă. Teama nu merge mînă în mînă cu iubirea și tu m-ai făcut să simt teama.

Dacă te-aș mai urî încă, ți-aș spune că m-am încurcat cu altul și poate că acest lucru ar salva iubirea noastră pentru că m-aș simți răzbunată și resemnarea ta ar deveni insuportabilă pentru mine și, cine știe, te-aș căuta. Și totuși este adevărat că am pe altcineva. Dar el nu este în stare să-mi îndulcească singurătatea, ci tu : cînd mă cauți, cînd mă vrei, cînd spui la toată lumea cît ești de disperat, cînd i-ai telefonat Ginei ca să-mi faci în ciudă (căci am înțeles), cînd ai venit la școală și nu m-ai văzut pentru că erai pradă ideii despre mine, despre cum ai vrea să mă întîlnești, despre cum mă visezi. O știu, și lucrul acesta mă face să nu mă simt singură. De aceea nu-ți voi trimite această scrisoare ; ai înțelege că și eu sînt singură și singura mea posibilitate de a rezista este doar faptul că tu mă cauți. Știu tot despre tine, căci mi se spune totul. De la Galleria Schema mi s-a telefonat imediat că tu ești acolo, și că, dacă nu vreau să te întîlnesc, să nu vin. Gurile rele care mai înainte zvîrleau cu pietre în iubirea noastră nelegitimă, îi prelungesc acum moartea, o asistă în această agonie pe care urmărirea ta mi-o face dulce. Știu și că după spectacol ai dat fuga acasă să-mi scrii scrisoarea, știu că, înainte, ai spus actorilor că ai avut senzația că mimaseră un gînd al tău și asta demon-

stra că spectacolul lor trăia în fiecare. Știu că vei publica scrisoarea, că le-ai povestit chiar și studenților despre spectacolul văzut la Schema și ai vorbit de iubirea gesturilor, care se stinge dacă este lipsită de comunicare : dacă personajul cu masca de aur ar fi putut să-i spună femeii cu masca albastră că e pe punctul de a sosi, ea nu ar fi murit, nu ar fi murit iubirea, iubirea noastră. Pe care, însă, tu ai lovit-o de moarte, și faptul că nu îți spun mai mult e pentru a nu te vedea cum îți rîzi de ea, sau te aperi, cu sinceritate cum îți este în obicei. Dar ceea ce nu admit este această claritate, această vitalitate teoretică a ta care îți îngăduie să calci totul în picioare cu toată îndreptățirea. Tu nu crezi în sentimente, sau mai bine zis te ridici deasupra lor, tu crezi în iubire ca forță cosmică și iubirea aceasta a ta este mare, foarte mare, poate prea mare pentru mine. Și cu toate acestea mi-e atît de scumpă, încît pentru a o păstra nu te mai vreau. Moare blînd în mine de cînd am încetat să te mai urăsc. Tu teoretizezi și în același timp trăiești la modul teoretic, eu nu sînt în stare. Dezinvoltura ta existențială mă șoca în fiecare zi pentru că reconstruia gestul tău crud. Crud pentru mine, din cauza tabu-urilor de mucava depășite, dar care acum revin pentru a-mi garanta o viață modestă alături de o amintire. Dar nu este cuvîntul potrivit, dacă ar fi doar amintire mi-ar fi rușine : este o agonie, foarte blîndă, este ca și cum, incapabilă să respir aerul tău înghețat, eu m-aș fi vlăguit în speranța de a-l respira încă, dar de una singură, vag încălzită de reprezentația de care vorbești în scrisoarea ta și de care mă simt încă în stare. Nu pot să mai rămîn alături de tine, dacă rămîn alături de tine te urăsc pentru ceea ce mi-ai făcut, și de asta nu-ți voi vorbi niciodată. În seara aceasta o văd pe Patrizia, îmi va vorbi de tine.

XII

PATRIZIA A VENIT să controleze efectele scrisorii lui Paolo. Și pentru că nu-i vorbeam, a spus la un moment dat cu acea indiscreție ce o caracterizează : Au trecut trei zile, ai primit-o, nu ?

— Ce anume ? am întrebat-o, dar știam foarte bine ce.

— Scrisoarea lui Paolo, nu-mi face mie pe misterioasa.

— Am primit-o, dar nu am citit-o : aștept s-o citesc tipărită, Paolo are o caligrafie atît de oribilă.

— Ești nemaipomenită, Sena. Dar să nu crezi că mă poți duce.

— Că nu am citit-o ?

— Cu răceala asta a ta.

— Altfel te duci imediat să-i spui și mă pomenesc cu el aici, și nu vreau.

— Îi spun și de vorbele tale ocolite.

— Vezi ? Nu pot să fiu amabilă cu el, în dragoste nu poți să fii amabil, nu înseamnă nimic. Spune-i ce vrei, dar mai ales că nu vreau să-l mai văd.

Neînduplecarea mea îmi da o stare de sufocare, dar brațele și picioarele se mișcau ideal, într-o libertate necunoscută. Îmi venea iar să mă gîndesc la dedublare. Și pentru că, într-adevăr, nu cred în suflet, reflectez la ceea ce ar putea da loc acestei duplicități. În fond o au și schizofrenicii, deliranții, cazuri limită care indică totuși un mod de a fi. De cînd l-am părăsit pe Paolo, mă simt dedublată, o parte din mine ar vrea să alerge spre el, ritmic, alta, care predomină, rezistă : pentru a nu irosi acești zece ani fabuloși.

Poate că mă ajută Domenico. El este cel care m-a făcut să înțeleg enormitatea unui anume mod de a se purta al lui Paolo. Continui să-l văd pe Domenico pe ascuns, ca și cum Paolo ar mai fi încă. Uneori simt chiar că-l disprețuiesc pe Domenico, pentru faptul că s-a băgat între noi, punîndu-mi în lumină vina lui Paolo pe care eu o simțisem doar ca o cruzime. Și tocmai atunci a reușit Domenico să mă ducă la el acasă. Mi-l amintesc, frumos și lipicios, cum mă asculta ceasuri întregi povestindu-i despre Paolo ; și în timp ce eu plîngeam, trupul său mi-a adus consolarea de care aveam nevoie. Ceea ce n-a fost cu totul străin de Paolo, aș putea chiar spune că am făcut-o spre a mă răzbuna pe el, dar mă tem să nu cad în paradigme psihologice. Cine știe dacă aș reuși să stau departe de Paolo dacă nu ar fi Domenico. De aceea îl disprețuiesc, căci mă ajută fără să-și dea seama pentru o cauză care nu este a sa. Paolo o avea și el pe una care să-l ajute ? Numai la gîndul acesta, durerea ascuțită din capul pieptului mi se varsă în sînge, iar telefonul acela nerușinat către Gina m-a înfuriat și m-a împins în brațele lui Domenico. Mi-e ciudă pe el și asta face posibil nebunescul meu plan de iubire. Iar Paolo acum, cu scrisoarea lui, mă împinge să fiu eroică, căci fără să-și dea seama îmi sugerează sfîrșitul. A fost chiar o întîmplare că s-a dus în seara aceea la Schema să vadă spectacolul în care o femeie înfățișează intensitatea morții din dragoste ?

Patrizia spune că da, și chiar și din scrisoare ar reieși. Dar întîmplarea este întîmplătoare ? Cînd ne-am certat în mașină, de pildă, eu știam de luni de zile că-l voi părăsi ; dar dacă semaforul era verde ? Dar această dedublare de a voi să alerg către el în timp ce îmi impun cu voluptate să nu mă duc ? Și astăzi mi-a telefonat Lucio că Paolo vrea să fiu invitată acasă la Mirella, și dacă nu-mi spunea, de data aceasta mă duceam. L-aș fi întîlnit, i-aș fi spus că nu-l vreau, dar i-aș fi vorbit, eventual i-aș fi confirmat că-l trădez, dar ceva s-ar fi întîmplat. Dar întîmplarea intervine și nu îngăduie să se petreacă ceva. Iar eu stau aici și contemplu iubirea noastră în perspectivă, consult vracii, astrologii : toți spun ceea ce vreau să mi se spună : Paolo se va întoarce. Dar nu a fost el acela care a făcut pasul, afirm eu. Într-un anume sens da, mă înfruntă el ; și este adevărat, dacă mă gîndesc la ceea ce a putut să-mi

facă. Nu i-o reproşez din orgoliu, sau poate pentru că lucrurile foarte dureroase se cer uitate. Poate greşesc că nu smulg bandajul şi nu las puroiul să se verse înlăuntru. Mi-e scîrbă, episodul acela este atît de pătruns de ură, încît la simpla atingere putregaiul îţi sare în ochi. N-am să-i spun niciodată. Şi faptul că nu i-am spus s-a datorat, ca şi astăzi, că m-am luat după un băgăreţ ca Lucio. Ştiu oare prietenii aceştia că ne fac rău cu trăncănelile lor ? Bietul Paolo, ce are să se facă fără mine ? Simt cum se răsuceşte ceva în mine cînd îmi aduc aminte cît este de neajutorat în unele momente. De mai multe zile nu ştiu nimic de el, exceptînd invitaţia lui Lucio şi a Mirellei cu sfatul de a nu-i da curs. L-a liniştit poate promisiunea Mirellei de a ne invita pe amîndoi cît de curînd. Să nu am munca de la Universitate pe care am reluat-o şi să nu am de studiat, n-aş putea rezista, m-aş întoarce la el. Mă tem că o voi face, mă tem că odată le voi zice una prietenilor aceştia ai noştri care spun că ne ajută şi nu o fac. Gina e chiar antipatică, e singura care ştie de Domenico şi cînd mă surprinde că pîndesc telefonul în speranţa că sună şi că e Paolo măcar pentru a-i spune nu, se uită la mine batjocoritoare şi ameninţătoare. Ea este născută în zodia Fecioarei, poate premedita o conduită, probabil că prin ea mi s-a insinuat această rigiditate. Pentru că eu nu sînt rece, furia mă ajută să rezist. Dacă în clipa aceasta sună, cu siguranţă nu rezist. Pe urmă rezist pentru că telefonul lui îmi dă putere, îmi spune că el

se gîndeşte la mine şi de altceva nu-mi pasă. Dacă ar suna acum, cînd nu este Gina, ar fi de ajuns ca vocea mea să fie mai blîndă şi el ar veni aici ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Nici chiar lucrul acela îngrozitor pe care nu găsesc puterea să i-l spun, nici trădarea mea, puţină murdărie şi gata. Dar de ce o fac dacă Paolo mă aşteaptă ? Scriu istoria noastră pentru a deveni una cu el, pentru a fi el : toate paradigmele revin punctuale, şi nu mă pot răzvrăti, nu pot îmbrăca hainele cele mai frumoase şi să fug către el. Nu e nevoie nici să fac baie, el chiar mă preferă aşa, cu mirosul de mamă perenă după cum spune el. Aş putea merge la el aşa cum sînt, nerujată, fără să mă schimb. Dar aş vrea să mă schimb, să-mi pun jerseul pe care l-am cumpărat ieri. Dacă eşti prea bine îmbrăcată, mi-a spus el într-o zi, nu pot să te mai descifrez, devii excesivă. Toţi îmi spun că sînt frumoasă, dar nimeni ca el. Viaţa fără Paolo este o osîndă, dar dacă el ar accepta-o ar fi îngrozitor. Devine suportabilă dacă mă caută, dacă-mi forţează casa aşa cum a făcut cu Lorenzo şi cu Francesca, dacă mi-o trimite pe Patrizia, dacă încearcă să-mi telefoneze. Dar acum, cînd telefonul nu sună şi nici soneria de la intrare, şi eu nu-i pot spune pleacă, sînt nefericită.

Liana şi Carlo vor să mă duc la ei la ţară, n-au fixat ziua, mi-au spus-o aşa, dar am înţeles foarte bine că la mijloc e Paolo. Nu au fost proşti ca Lucio, care crede că mi-a făcut o plăcere punîndu-mă în gardă. Dar ce aşteaptă să o fixeze ? Pe urmă m-a invitat la cină şi

un arhitect prieten cu Paolo, iar nevasta lui mi-a telefonat rugîndu-mă să stabilesc ziua. Am spus că mă mai gîndesc, de parcă aş fi o regină ce se lasă greu înduplecată. Sînt persoane pe care le stimez, importante de altfel, dragi, n-ar trebui să mă port aşa. Ei tolerează acest lucru pentru că la mijloc se află Paolo, ştiu asta. Dar de ce nu telefonează ? sînt obosită să scriu pentru a-mi găsi liniştea. În acest sens este mai de folos un nu pe care să i-l spun din cînd în cînd. Dar cum ţîrîie telefonul, dacă este el sau Patrizia, purtătorul lui de cuvînt, mă schimb instantaneu, ca un cameleon. Dacă gîndurile mele de acum pentru el sînt călduţe, cum sună îngheaţă, prinse de răzbunarea pentru ceea ce mi-a făcut în ziua aceea. Şi dacă, la urma urmelor, i-aş spune ? Dacă, atunci cînd îmi telefonează, i-aş striga în gura mare ura pe care am adunat-o în mine ? Dacă, în schimb, aş reuşi să gîndesc că a fost doar o comportare capricioasă a temperamentului lui de „fiu“, n-aş mai dramatiza cruzimea sa. În cazul acesta nu-mi reuşeşte să-i atribui rolul de fiu, situaţia nu o îngăduie. A fost un lucru foarte grav. Nu-l mai pot iubi fără a mă răzbuna : ar trebui să-mi telefoneze la fiecare oră, şi la fiecare oră să-i închid telefonul în nas. Protestul întregii mele fiinţe împotriva lui este totuşi atît de aproape de el, se confundă cu el, pare a fi el însuşi cel care mă împinge împotriva lui. Totuşi ce bine ar fi dacă ar telefona, dacă ar veni aici ca eu să-i pot spune toate resentimentele mele.

XIII

PROFESORUL CARE PREDĂ istoria cinematografului m-a chemat să-mi spună că există o bursă de studii la Paris pentru cîteva luni. Eşti nebun, i-am răspuns, ce vrei să fac la Paris ?

— Aşa, mă gîndeam, în povestea aia a ta... că ţi-ar face bine.

— Şi tu, deci. Şi cam ce ştii ?

— Dar cine nu ştie ?

— Îţi mulţumesc, în orice caz. Dar la Paris aş face foame cu ce mi se dă...

— Deci nu vrei să te duci ?

— Lasă-mă să mă gîndesc pînă mîine.

— Dar numai pînă mîine. A picat o invitaţie pe neaşteptate, ministerul a dat cîteva burse, printre care şi una pentru Florenţa şi nu vreau s-o pierd. Trebuie să trimit datele la Roma.

— Mîine dimineaţă îţi telefonez înainte de zece. E bine ? Oricum, îţi mulţumesc. Probabil că o să accept.

Şi Paolo ? Plecam din cauza lui şi el era obstacolul. Mă atrăgea să plec fără să-i spun. O merita. Nu mă mai căuta de cîteva zile.

A doua zi i-am spus lui Pio că da, eram de acord să plec.

Trebuia să plec în zece zile. Aş fi vrut imediat, să las un gol în locul meu, să-l fac să sufere. Şi telefonul ăsta continua să tacă. Iar proasta asta de Gina care întotdeauna ştia totul despre toţi şi toate, nu-mi povestea nimic

despre el. Ce-mi pasă mie de flecărelile ei despre unul și altul, stam și o ascultam așteptînd să spună ceva și despre Paolo. Zilele treceau, se apropia momentul plecării și nici chiar Patrizia nu-mi mai telefona.

În cele din urmă, a dat un semn de viață Lucio care mi-a spus că Paolo insistă pe lîngă Mirella pentru a fixa cina. Dacă vrei, mi-a spus, îl putem invita pe Paolo iar tu în ultima clipă nu vii.

— Faceți cum credeți, i-am spus.

— Nu, tu trebuie să-mi spui cum.

Voiam să-i spun că este un băgăreț care mai bine ne invita fără alte vorbe și că lealitatea lui îmi făcea greață.

Am convenit că era mai bine să amînăm pentru altădată.

Două zile mai tîrziu m-a sunat nevasta arhitectului ca să-mi spună că dacă nu fixez eu ziua, o fixează ea, că mă voiau la cină cu orice preț, că aveau să-mi prezinte figuri noi.

Am zis da. Nu puteam refuza la nesfîrșit. Și pe urmă nu refuzul îl căutam eu. Am zis da și la data propusă de ea, fără să-mi dau seama că era în seara zilei cînd plecam la Paris.

Cînd mi-am dat seama, am fost fericită că mă răzbun pe Paolo, dar disperată că nu-l văd înainte. Nu puteam să amîn, aveam deja biletul cu locul rezervat. Ce să fac ? Dacă o înștiințam pe nevasta arhitectului, trebuia să-i spun și de călătoria de care eu și Pio nu vorbisem nimănui, tocmai pentru a nu ajunge la urechile lui Paolo. Am hotărît că voi trimite o telegramă de la Paris, sau chiar de la Milano ca să ajungă la timp ; și pe urmă o telegramă din străinătate costa mult, nu aveam bani de aruncat.

Nu știu dacă pentru a economisi și banii cu telegrama de la Milano m-am oprit în dimineața plecării — după ce dusesem valiza la gară cu mașina — să mă uit la ferestrele lui Paolo, pentru a vedea dacă sînt deschise ori închise. Uneori lucra noaptea pînă tîrziu și atunci nu se scula dimineața devreme ca de-obicei. Erau într-adevăr închise. Dar tocmai cînd stăteam acolo și mă uitam de pe celălalt mal al Arnului, aproape de Ponte Vecchio, s-au deschis și a apărut o figură indistinctă (nu pentru mine) care a împins în grabă obloanele și s-a retras.

M-am uitat la ceas, mai era o oră și jumătate pînă la tren. Să dau fuga sus la el cu scuza că vreau să-l salut înainte de plecare, puteam să-i spun că plec pentru totdeauna, sau pentru un an, doi ; bursele de studiu durează de obicei doi ani. M-ar fi silit să fac dragoste. Și dacă-i spuneam că înainte de a pleca voiam să fac dragoste ? Ar fi început să rîdă forțat cum făcea cînd nu-i venea ceva la socoteală, dar m-ar fi dezbrăcat pe loc, nu de tot, îi place ca ceva să mai rămînă pe mine. De ce nu mă duc ? Poate pentru că știu că nu mai plec deloc, iar eu vreau să mă răzbun în continuare pe el pentru ceea ce mi-a făcut. Poate că dacă i-o spuneam atunci, pe loc, nu s-ar fi întîmplat nimic, aș fi fost șocată ca în atîtea alte dăți de ingenuitatea lui. Acum e tîrziu să-i mai spun. Dacă mă duc la el, nu-i

spun nimic, îi ofer trupul meu și basta. Dar trebuie neapărat să mă duc, altfel cum ajung la Paris mă întorc îndărăt. Sau îi telefonez să vie la gară să mă salute, cel puțin să-l văd, să mă sărute, să aflu din ochii lui căprui că există o apărare în fața vieții, a familiei, a flecărelilor, a rutinei zilnice. Am alergat literalmente la barul din colțul de lîngă Ponte Vecchio, lumea se uita la mine, înaltă fiind sînt mai ușor de văzut. Telefonul de la bar era ocupat, dar probabil că înfățișarea mea a fost convingătoare pentru cel care vorbea : am simțit cum se grăbește să termine privindu-mă cu înțelegere.

Mi s-a părut că săvîrșesc o nebunie ridicînd receptorul și introducînd fisa, o nebunie fascinantă, o săritură drept în Arno spre a-i întrerupe curgerea calmă.

Mi-a răspuns el. Am tăcut.

— Alo, spunea glasul lui. Alo, a repetat ușor iritat.

— Eu sînt, Sena.

Nu mi-a răspuns. Pe urmă a tușit și a spus : Tu ?

— Da, am murmurat.

— Unde ești ? a întrebat.

— Într-un bar, aproape de tine.

— Doar ce m-am sculat, de cînd m-ai părăsit mă scol tîrziu dimineața : nu-mi place să trăiesc.

— Plec, Paolo. Plec la Paris.

— Cum ? Acum ? Dar în seara asta...

Ingenuitatea lui era atît de aproape de suprafață că se trăda imediat. M-a emoționat.

l-am spus : În seara asta nu viu. Și pe urmă nu știam că ai să fii și tu.

— Nu pleca, Sena. Ce vrei să faci la Paris ?

— Vino la gară să mă saluți, trenul pleacă la zece și douăzeci și opt.

— Sigur că viu, dar tu nu pleca. Trebuie să mă îmbrac, să mă rad.

— Grăbește-te, și am pus receptorul jos, dar nu știu dacă din cochetărie sau pentru că Paolo se îmbracă atît de încet și voiam să am cît mai mult timp cu putință ca să stau cu el, sau pentru că, dacă-mi zicea să urc, trupul meu m-ar fi purtat către el împotriva voinței mele.

M-am îndreptat încet către gară. M-am uitat la ceas, am mai fi avut doar o jumătate de oră pentru noi. Pe peronul unei gări. Acum nu mai puteam să urc la el, violența dorinței are valuri sufocante, dar între unul și altul îți lasă un fel de nostalgie a solitudinii, chiar un fel de prospețime de a exista împotriva vieții.

Mergeam pe Via Tornabuoni și mă opream din cînd în cînd să privesc distrată vitrinele magazinelor ca să nu ajung prea repede la gară, dar și pentru a nu mă îndepărta prea mult de casa lui : cine știe, puteam să dau fuga înapoi.

Am ajuns însă la gară. Nu l-am văzut și asta m-a dezamăgit, deși era imposibil să fie. Trebuia să se radă, pe urmă avea să ezite de zeci de ori ca să-și aleagă cămașa, cravata, ciorapii, pantofii, haina ; și dacă nu era așa, aș fi gîndit că nu-i pasă de mine.

A sosit îmbrăcat într-un pardesiu nou. Se uita în jur. A traversat cu pași mari sala ca-

selor de bilete, eu m-am îndepărtat de ușa cu geamuri ca să nu mă găsească așteptîndu-l.

A pătruns în sala mare din fața peroanelor. S-a oprit brusc, s-a întors înapoi alergînd. S-a oprit să se uite în sus la panoul ce indica plecările și numărul liniei. Eu îl urmăream fără să mă mai feresc. A venit din nou în față, grăbit, s-a repezit la linia unsprezece. Negăsindu-mă, ar fi mers pînă la capătul peronului, am fi pierdut minute prețioase, l-am strigat.

S-a oprit. S-a uitat încoace și încolo, s-a întors înapoi. Eram într-o parte dar la oarecare distanță, am reținut că pardesiul cel nou îl umfla un pic la spate. Am dat să mă reped spre el. M-am oprit. În cele din urmă m-a văzut. Ochii lui mici și vii.

Am alergat unul către celălalt. Ne-am îmbrățișat fără să ne mai gîndim la lupta noastră, a mea în primul rînd. Am rămas așa, el doar cu puțin mai mic decît mine, fără să ne sărutăm măcar. Pe urmă, cînd am putut, ne-am depărtat obrajii și puținţel pieptul ca să vorbim.

Mă privea pierdut, buzele-i fremătau incapabil să vorbească. Am simțit cum în piept ia naștere ceva de nestăvilit și am plîns. Plîngeam fără hohote, lacrimile îmi spălau chipul și el le usca cu mîinile și nu vorbea. Dacă ar fi vorbit, dacă aș fi remarcat în glasul lui efortul, posibilitatea de a domina situația, m-aș fi oprit din plîns. Dar el tăcea și eu plîngeam. Îmi plîngeam durerea acestor luni absurde fără el și ochii lui plini de gingășie nu mă părăseau

o clipă. Nu știu ce făcea lumea. Îmi amintesc un vag du-te vino în jurul nostru îmbrățișați.

Pe urmă ne-am luat de mînă și, tot în tăcere, ne-am îndreptat spre peronul trenului. Am remarcat din nou că pardesiul îl îngheboșa ușor, i l-am tras în jos, de-a lungul spinării, și simțind golul de pe șoldurile slabe, văzîndu-l mai mic decît mine, alături, am avut o tresărire de duioșie și m-am oprit să plîng și mai năvalnic. Atunci el m-a sărutat pe gură ușor dar îndelung.

Apoi ne-am eliberat din îmbrățișare fără ca vreunul din noi să fi voit, printr-un ritm care ne comunica ce avem de făcut. Continuam să nu vorbim, copleșiți de emoție. În corpul meu nu era spațiu decît pentru el, îi simțeam mirosul răsuflării acide din cauza lacrimilor înghițite, îi țineam strînsă mîna caldă de sudoare pe buricele degetelor și uscată în podul palmei. Ne-am uitat unul la altul, din cînd în cînd el arunca o privire spre decolteul bluzei și ridica ochii mîngîindu-mi gîtul cu degetele. Peste puțin timp trenul avea să sosească și să pună capăt acelui moment fericit : se uita lung la mine și în ochii lui citeam disperarea plecării, mi se părea că plec pentru totdeauna.

Continuam să tăcem.

L-am simțit cum îmi cuprinde mijlocul, mă trage spre el, îmi murmură pe gît să rămîn, îi simțeam răsuflarea umedă și fierbinte pe piele. A rămas ca un cerc de plăcere și după aceea în tren.

— Nu pot, i-am răspuns încă plîngînd.

— Ba da, poţi, repeta ascunzîndu-şi ochii în obrazul meu, din cînd în cînd clipea, genele lui mă gîdilau şi erau umed-călduţe ca şi cum nici el nu reuşea să-şi reţină lacrimile.

— Dar nu vreau, i-am spus într-o clipă de răutate, ca să mă răzbun. Am simţit că lacrimile se opresc, vraja sta să se destrame, puteam chiar să-i spun de ce-l părăsisem şi de ce plecam.

Dar a sosit trenul. Fusese anunţat la megafon şi înainta tăcut alunecînd pe şine. Numai cînd a fost foarte aproape am realizat mişcarea masei de metal şi a roţilor.

Locomotiva electrică din oţel verzui constituia o realitate presantă. Am vorbit între masa de fier a trenului şi mişcarea oamenilor şi a hamalilor din jur; el m-a întrebat forţînd vocea : De ce te duci la Paris ?

— Un curs de istoria cinematografului.

— De ce te duci ?

— Pentru că la Paris tu nu eşti.

— Te voi urmări.

— Nu ştii unde mă duc.

— Cum probabil te-a trimis Pio, îl întreb pe el.

— N-are să-ţi spună. Nici numărul de telefon.

— Îţi voi telefona zilnic.

— Ca să-mi spui ce ? Acum...

— Acum ce ?

— Eu plec.

— Atunci nu pleca.

— Nu pot. Dacă ar fi timp ţi-aş spune şi de ce.

— Spune-mi !

M-a îmbrăţişat atît de strîns încît am avut impresia că nu mai plec. Îmi săruta buzele cînd apăsîndu-le cu disperare, cînd doar pentru a murmura cuvinte în parte de neînţeles. Dar mai ales repeta : Nu pleca.

Şi eu care nu puteam să-i răspund mă temeam că voi rămîne şi-i voi spune ura mea şi ceea ce îmi făcuse.

Fluierul conductorului. Hamalul dusese valiza în compartiment şi mă bătea pe umăr arătîndu-mi trenul care pleca. M-am desprins de Paolo cu blîndeţe. Dacă uşile pneumatice s-ar fi închis aş fi rămas. Dar am urcat. Cînd s-au închis uşile am avut senzaţia unei alte realităţi.

Trenul s-a pus în mişcare, m-am proptit de geam cu mîinile, cu nasul, cu buzele, era rece, înceţoşat. Am mişcat degetele şi prin fîşia clară îl priveam pe Paolo. Mergea către tren şi zîmbea. Mi-am adus aminte de semaforul roşu şi de fuga mea din maşină şi am plîns din nou, de data aceasta dureros. Trenul prindea viteză. Paolo era jos, un punct ferm în viaţa mea.

Partea a doua

...Pur și simplu pierduți în intervalul dintre strigătul nașterii și repetiția acestui strigăt...

KIERKEGAARD

XIV

PAOLO NU SE DUMIREA de ce o lăsase să plece, sau de ce nu se urcase și el în tren, de ce nu insistase ca să aibă numărul de telefon, adresa. Vorbise doar în momentele neînăbușite de emoție, spusese lucrurile asupra cărora nu plutea nici un dubiu, acele lucruri care făceau parte din ritmul acela: existența în momentele cruciale trăiește prin sine. A sa, în ziua aceea, depindea nu numai de Sena ci de miile de persoane aflate în gară și în trenuri, un gest, un zgomot, un sentiment puteau schimba totul. Paolo, de pildă, nu insistase pe lîngă Sena, nu se urcase în tren din același motiv pentru care acum nu se simțea în stare să ceară adresa de la Baldelli; și totuși, dacă doamna aceea în vîrstă care alunecase pe scară în fața lor ar fi căzut, probabil că trenul ar fi plecat cu o întîrziere de cîteva minute — întîmplarea îi defila pe dinainte ca secvențele unui film, o vedea pe doamna aceea agățîndu-se de bare, poșeta îi cădea, mîini nenumărate care o susțineau, se redresa, dispărea în interiorul vagonului; dacă hamalul care o prevenise pe Sena n-ar fi fost atît de zelos, mecanicul trenului răsucea o clipă mai devreme butonul ușilor pneumatice, dacă ceasul șefului de stație era cu cîteva secunde mai înainte; sau dacă un prieten ar fi trecut pe acolo, dacă un gest, un strigăt, căruciorul cu ziare sau cel cu băuturi răcoritoare ar fi avut o altă traiectorie, vînzătorul de ziare nu ar fi admirat-o atît de intens pe Sena emoționată, determinînd, mai știi, la amîndoi acea teatralitate din clipa plecării; dacă un avion apărea deasupra cerului gării, dacă un copil făcea pipi, dacă un nebun țipa; dacă avea loc o răpire, un furt de buzunare. Sau dacă lucrurile ar fi mers și mai simplu, dacă doamna aceea nici măcar nu se împiedica, dacă el nu avea pardesiul prea nou ca s-o emoționeze pe Sena, dacă ploua; ce mai, dacă un fapt, un timp, un miros, o adiere, un cuvînt interveneau, ritmul era cu totul altul, el ar fi avut mai puțină demnitate, poate ar fi plîns, poate că Sena nu pleca, lăsau cel mult valizele să plece și amîndoi plecau cu mașina în urmărirea trenului, fericiți dacă în felul acesta își regăseau existența.

În schimb, iată-mă aici enumerînd motivele care m-au împiedicat să mă sui în trenul acela și care mă împiedică să-i telefonez lui Baldelli pentru a-i cere adresa de la Paris. Poate din cauză că aștept o scrisoare de la ea. Sau poate că dincolo de imponderabilitatea faptelor există un motiv profund: mi-am cîntărit pentru o clipă la gară emoția și am simțit că plecarea aceea exemplară avea o frumusețe concretă în care era o crimă să intervin. Ca și cum dacă ea rămînea la Florența, plăcerea era inferioară

calitativ aceleia dată de un rămas-bun întîmplător.

Acum, însă, voiam să primesc o scrisoare și să dau fuga la ea. Patrizia, Gina, Mirella, Lucio, arhitectul nu mai contau, nu mai aruncau o punte spre ea. Sena era departe, și asta era frumos pentru că îi justifica non-prezența. De aceea la gară simțisem pentru o clipă plăcerea, la gîndul că ea pleacă, distinctă și oarecum cauza emoției acelui rămas-bun. Fusese, într-adevăr, o reprezentație „naturală". Nici Sena nu știa în ziua aceea că îmi va telefona, că ne vom vedea. Pentru că la ora aceea sînt de obicei la Universitate, mă găsise din întîmplare. Existența este, de bună seamă, reprezentație, bogată în emoții, în lovituri de teatru. Decizia intervine în procesul existențial ca unul din nenumărații factori, nu este niciodată determinantă.

Acum, de pildă, de ce nu plecam la Paris? La secretariatul de la Sorbona n-au cum să nu știe de aceste cursuri de istoria cinematografului. Dacă îl întrebăm pe Baldelli, o prevenea, și ea era în stare să se ascundă din cauza acestei idei nebunești a ei de a fugi de mine, ca să se răzbune pe mine pentru ceva ce nu voia să-mi spună. Trebuia să mă duc la Paris, să rămîn cu ea mai mult timp, s-o provoc ca să-mi spună ce o roade.

După ce ne-am revăzut la gară mi-a reintrat în sînge. Am nevoie de ea și nici o altă femeie nu reușește să mă distragă. De altfel nici nu încerc, toți știu de legătura noastră

și cînd mă uit la o fată, aceasta se simte studiată în raport cu ea. O femeie simte, în cazul nostru chiar știe, și mă tem că s-ar putea să nu fiu în stare să fac dragoste. Mi s-a întîmplat și asta m-a aruncat într-o și mai disperată solitudine. Cred că acesta e tipul de angoasă ce-l determină pe sinucigaș, conștiința slăbirii forțelor biologice. O anume angoasă are aspecte fascinante, în timp ce această existență în negativ amintește de ecluzele ce barează apa adîncă în abisurile strîmtorilor fără lumină. Chiar și o satisfacție, o afirmație se întipăreau negativ împingîndu-mă să măsor ceea ce nu mai aveam, pentru că nu mă mai interesa.

După plecare, timp de cîteva zile, mă obișnuisem cu depărtarea ei. Acum se ivise această nevoie de ea care căpăta aspecte amenințătoare deoarece cu fiecare ceas devenea urgentă. Pielea ei era pentru mine o necesitate normală, de neînlăturat; mi-era foame de ea, era în joc echilibrul meu pentru că sexualitatea, dat de importanță vitală al existenței mele, devenea acum apăsătoare. Căpăta culorile întunecate ale ideii fixe, care se interpune între tine și viață încît nici corolele florilor nu par a mai avea culoare, totul este ritmat pe bătaia repetată și blestemată a pulsației inexorabile. Care nu este descărcare de adrenalină pentru a fugi, ori avînt cortizonic de înfruntat, ci teamă de a pierde capacitatea de a trăi.

Am făcut o altă descoperire și ea a fost aceea care m-a împins la Paris. Dacă Sena ar fi doar ceva necesar proceselor mele existențiale,

răzvrătirea mi-ar fi la îndemînă : și aceasta este ura iubirii, faptul că ea este ceva deosebit de tine și ți se opune. Afecțiunea, în schimb, instaurează culorile duioșiei pe oglinda întunecată a necesității. Și cu această paletă mai veselă am urcat în trenul de Roma și de aici în avionul de Paris. Nu voiam să risc ca ceața să mă oprească la Milano.

Cînd am coborît din avion la Orly, îmi dispăruse orice urmă de angoasă. Avea să fie o întîlnire întîmplătoare, i-aș fi picat în față pe neașteptate. Nu mă simțeam singur în orașul imens, într-un fel mi se părea că limba franceză îmi este familiară. Singura tristețe, mai bine zis melancolie, era că e seară, că Universitatea este închisă, că nu pot să-mi încep imediat cercetările. Dar luminile de pe Champ-Elysées pe unde am trecut cu taxiul pentru a ajunge la un mic hotel, pe care îl cunoșteam în cel de-al șaptesprezecelea arondisment, au risipit și această puțină melancolie. De data aceasta alesesem modul potrivit pentru a o recuceri.

XV

A DOUA ZI, ÎNSĂ, cercetările s-au dovedit a fi de la început dificile. Nimeni nu știa ceva la secretariatul Sorbonei, iar istoria cinematografului era predată în numeroase facultăți.

Am fost nevoit să abandonez calea telefonică — franceza mea nu era, în fond, atît de dezinvoltă — și să merg la diversele facultăți.

Mi-au trebuit trei zile ca să nimeresc pe drumul potrivit, trei zile de neliniște, pline totuși de o culoare anume : trimis de colo pînă colo, aveam de fiecare dată impresia că sînt pe punctul de a o întîlni.

Cînd, în sfîrșit, am văzut-o, a fost traumatismul cel mai violent din viața mea. Mi se spusese să încerc la Versailles ; într-un palat se afla o secție separată a facultății de litere unde aveau loc cursuri pentru străini. Poate că apucasem direcția cea bună.

Versailles : era de bun augur, fuseserăm acolo cu ani în urmă în timpul congresului mondial pentru pace în Vietnam. Găzduiți într-un hotel luxos, în incinta parcului regal, ni se părea un non-sens să purtăm discuții pentru înlăturarea mizeriei din lumea a treia găzduiți ca niște prinți. Ba într-o zi, cuprinși de euforia acelui lux și de faptul că Sena era mereu ținta privirilor (frumusețea ei tăcută trezea curiozitatea ca și originea sa) am comandat o sticlă de șampanie, pe cheltuiala noastră, firește, spunîndu-i chelnerului că Sena este o regină orientală decăzută, „une reine tombée“, fără să știm dacă aceasta este expresia exactă. Dar chelnerul nu s-a arătat preocupat de chestiunea lexicală, ci ne-a atras atenția că șampania aleasă de noi este cea mai scumpă din toate.

— *Pour une reine !* am obiectat eu.

— *Ça va, ça va,* spunea chelnerul uitîndu-se admirativ la ea, dar cîntărindu-mă și pe mine ca să se asigure de posibilitățile buzunarului nostru.

Ea, imperturbabilă, stătea ca o regină, participînd din cînd în cînd la jocul meu cu un zîmbet. Tăcerea ei obișnuită avea de data aceasta o conotație în plus. Jocul la care participau cunoscuții de la masa vecină îi convinsese pe toți și chelnerul, trecînd peste neîncrederea inițială, servea șampania cu o notă în plus în ceea ce privește stilul, mai cu seamă cînd îi turna foarte tinerei regine.

După-amiază, ușor amețiți, ne-am dus să ne odihnim. Camera noastră da spre parcul regal unde, în fund, se vedea trandafiriul unuia din nenumăratele pavilioane. Roz era și portjartierul său, îl punea pentru mine : coapsele lungi deveneau maiestuoase, „de regină“ îi șopteam desfăcîndu-i copcile pe mușchii jucăuși. Sînul tare și umflat părea de fiecare dată un miracol pe coastele slabe și scobitura pîntecului. Se spune că după catastrofe simțurile se trezesc amenințătoare ; și catastrofe, bombardamente, maladii epidemice, retrăiserăm din plin în saloanele congresului.

Zilele acelea de la Versailles îmi reveneau în minte în toate amănuntele în timp ce trenulețul leneș mă ducea de la Paris într-acolo. În curînd aveam s-o revăd. Nevoia de ea, pe punctul de a se realiza, era presărată cu lucruri plăcute : sfîrcurile împungeau bluza, îi întrezăream pielea necuprinsă. În curînd avea să fie a mea. Și pentru ea erau luni de abstinență,

telefonul ei, întîlnirea de la gară stăteau mărturie. Mă părăsise din ranchiună, pentru ceva care mie îmi scăpa și pe care astăzi avea să mi-l spună. Dar după. Prima discuție care ne aștepta era carnală. Trenul ăsta imposibil se oprea la fiece pas. Gări cu nume încărcate de istorie, de amoruri celebre.

În sfîrșit, Versailles.

Am coborît val-vîrtej. Unde era ? Mă uitam în jur de parcă mă așteptam s-o văd apărîndu-mi în față.

Am luat un taxi, am dat adresa.

Cînd am ajuns în fața imensului palat m-am simțit copleșit. L-am întrebat pe șofer dacă știe care este intrarea.

— Sînt mai multe, a răspuns el. Depinde pentru ce.

— Pentru Universitate, am spus cu timiditate.

— *N'y a pas d'Université ici.*

— Ba da, m-am opus eu în italiană, de teamă ca celălalt să nu mă dezmintă : este un curs provizoriu. Am plătit și am plecat.

Am urcat înspre palat. Am urcat treptele impunătoare mergînd pe partea mai puțin importantă. Am intrat totuși într-o sală mare cu uși în dreapta și în stînga. Am pornit-o către una din ele, nu știau nimic. La următoarea mi-au spus că am greșit, că trebuia să ocolesc palatul și să intru pe latura dinspre grădină.

L-am ocolit în fugă. Am avut impresia că o recunosc, mi se părea aidoma pavilionului pe care îl vedeam din camera hotelului nostru. Aleea din mijlocul parcului era maiestuoasă.

Ce loc pentru întîlnirea noastră. Am pornit-o la pas ca să degust bucuria de a auzi că mi se spune că este acolo.

Era sediul cursului, dar nu astăzi, mîine la zece dimineața. Erau și italieni, mi s-a spus.

— Și italience ? am întrebat.

— *Bon, je crois que oui.*

Mi se părea imposibil ca după ce au văzut-o să nu-și aducă aminte. M-am gîndit să merg la hotelul de lux unde fuseserăm găzduiți cînd cu pacea în Vietnam, m-aș fi întors la Paris să-mi iau valiza pentru a dormi aici, și mîine dimineață s-o aduc de îndată și pe Sena. Avea să tragă chiulul pentru a sărbători pacea noastră privată. În celelalte zile vom merge împreună la lecții, n-avea importanță dacă plata hotelului îmi va spulbera economiile. Voi cere la Universitate o lună de concediu, nu luam niciodată vacanță în afara celor obișnuite, deși aveam dreptul : era în joc nu numai fericirea, dar și echilibrul meu. Teama și-a făcut din nou auzită bătaia, de departe, neîntrerupt, și parcă nu era teamă ci justificare.

Salonul hotelului m-a timorat un pic, de data aceasta nu eram oaspete. Dar eram fericit. Mîine dimineață mă voi ascunde pe alee și cînd va sosi îi voi aține calea cu brațele deschise. Voi ieși de după un gard viu, sau din spatele unui copac.

Am cerut camera matrimonială, cum prefera ea, am întrebat și de preț pentru a ști dacă îmi ajung banii pe care îi aveam. Nu-mi ajungeau.

Întorcîndu-mă cu trenul la Paris pentru valiză m-am gîndit că din cauza restricțiilor monetare nu va fi ușor să mi se trimită bani. Dar cu siguranță că Sena nu luase întreaga sumă la care avea dreptul, puteam să cer să-mi fie trimiși pe numele ei pentru a prelungi șederea cît mai mult posibil. Îmi făcea bine să mă gîndesc la aceste lucruri. Într-adevăr, de cînd fixasem camera — cea de altă dată care, din fericire, era liberă — așteptarea fericirii devenise atît de despotică încît îmi da o tensiune dureroasă. Revăzînd fereastra ce da înspre parc și patul acela mare — urcasem pentru a indica poziția camerei nețínînd minte numărul — mă apucase o stare de agitație care vicia oarecum fericirea de a fi din nou a mea.

Mi-am strîns bagajele și am reluat trenul spre Versailles.

Am adormit tîrziu, dar m-am trezit imediat cu gustul buzelor ei. Cum mă săruta, mă trezeam. Visul s-a repetat de nenumărate ori. Resimțeam puternic această dulceață întreruptă. Dar dimineața aveam s-o găsesc, și adormeam la loc. Imediat buzele ei reveneau cu duioșie sfîșietoare și din nou mă trezeam de teamă că ea nu este. Știam să visez. La fel cum în copilărie mă trezeam cu gustul unei întregi nopți petrecute cu o colegă de școală de care eram îndrăgostit pe ascuns. Dar acum de unde pînă unde această pudoare a visului ? Dimineața aveam s-o văd. Mi-era teamă — asta trebuia să fie, desigur — ca a doua zi să nu vină la lecție, să piardă trenul, să aibă o răceală, gripă. Știam că nu voi rezista încă o zi.

Iată de ce mă împotriveam visului. Care insista și eu eram iarăși frustrat. Voiam să mă apăr de teama infantilă că nu o voi găsi. Imensa piață a satului meu clipea pustie. Fără ea propria mea viață era în pericol. De aceea visul continua să-i pulseze prezența și fuga din necesitate ca ea să fie acolo, ca și teama de a nu o întîlni a doua zi dintr-o scăpare banală, catastrofală pentru mine.

În cele din urmă, spre dimineață, odată cu zorile care se furișau prin obloane, am adormit un pic, iminența momentului mă liniștea.

M-am sculat brusc din cauza luminii care năvălea prin fereastră : era de acum tîrziu ! M-am uitat la ceas, din fericire era opt și jumătate.

M-am sculat. M-am îmbrăcat în grabă. Pe urmă m-am schimbat. Era încă timp. Am ales un alt costum, o altă cămașă, o altă cravată.

La nouă și jumătate am coborît deși știam că pentru a ajunge îmi trebuiau doar zece minute pe jos. Am luat totuși un taxi, de teamă să nu mă încurc prin toate aleile acelea asemănătoare de la Versailles : crezi că te duci într-un loc și te pomenești într-altul.

Am ajuns. M-am gîndit imediat că nu era deloc devreme, ea putea să sosească cu mult înainte fie pentru că trenul de Paris (dacă stătea la Paris) avea un orar ce nu coincidea cu cel al școlii, fie pentru a schimba două vorbe cu colegii de curs, fie pentru a consulta o carte, un diapozitiv. Mă și dădusem jos din taxi și mă grăbeam să plătesc.

La jumătatea aleii era o cărare cu un gard verde ce ducea înlăuntrul parcului. Pe acolo am luat-o. Ceva mai încolo am dat peste o bifurcație care mergea o bucată de drum în lungul aleii mărginite de copaci foarte înalți. Gardul, de înălțimea unui om, părea făcut pentru „ambuscada“ mea.

Am fost cuprins de o stare de euforie care m-a făcut să mă gîndesc că merita să fi trecut prin ceea ce trecusem noi pentru clipa de față. În curînd avea să apară din alee, și de la înălțimea gardului viu aveam s-o chem în șoaptă. Ea va întoarce capul și nu mă va vedea.

Sena, o voi striga eu.

Sau aș fi țîșnit din capul micii alei — m-am dus să controlez dacă mai sus exista o ieșire : exista — și aveam să-i țin calea cu brațele larg deschise.

Sau, după ce aveam s-o strig, aveam să fug îndărăt pe mica alee, căzîndu-i în spate și îmbrățișînd-o.

Sau n-o strigam. Mergeam în rînd cu ea de partea aceasta a gardului viu și-i apăream dintr-o dată într-o parte de pe poteca din capăt. Eram într-adevăr fericit. Nu mai eram pradă nici unei îndoieli. Totul se desfășura după cum prevăzusem. Visul de azi noapte era o prevenire a ceea ce visul nu voia să anticipeze, de aceea mă trezea, pentru ca realitatea de acum, de peste cîteva minute, să fie cu totul nouă.

Din fundul aleii se văzu venind cineva. Dar nu era ea. M-am uitat la ceas, mai erau unsprezece minute pînă la zece.

Cine știe de ce fericirea părea acum să părăsească în fugă aleea, călare pe un tigru de vînt. Poate pentru a merge în întîmpinarea ei. Avea înfățișarea sălbăticiunii pentru că era încărcată de neliniște. Negrul fluviului plutea din nou în jur, dacă sălbăticiunea trecuse de el mă va strînge în lațul său de moarte. Nu puteam să mai stau fără pielea ei caldă.

Iată că acolo, împreună cu alții, apare o figură care îi seamănă : este ea !

Dar nu sînt alții, sînt doi, și înaintează lent.

De ce n-am ieșit de după gard călare pe sălbăticiunea fericită, incitînd-o să-i devoreze ? Alături de ea era un tip ce mi s-a părut din Florența. Încet-încet îi deslușeam chipul cunoscut. Veneau spre mine, el o ia de braț, se țin chiar de mînă. Și eu acolo pîndind, fără să vreau, și pîndindu-mă. Nu puteam face nimic, fiara sărise deja peste fluviul negru lăsîndu-mă singur cu refuzul spațiului dintre mine și lațul acela mlăștinos.

Nu puteam face nimic, iar ei veneau înspre mine. Mă paralizau, puteam doar să închid ochii, și am făcut-o. Împietrit de micime.

Cînd i-am deschis din nou, treceau prin fața mea, de partea cealaltă a gardului și a copacilor înalți care mărgineau aleea, le auzeam pașii care striveau pietrișul. L-am recunoscut, era Domenico, un prieten al Ginei, mai tînăr decît Sena. Mi-am revenit pentru o clipă : nu era posibil. De ce să fi venit el la Paris ? Era inginer constructor, chiar că nu avea nici o legătură cu istoria cinematografului. Dar atitudinea lor era inconfundabilă. Iar acum o ia de

mijloc, îi șoptește ceva, o sărută pe gură, aici, la cîțiva pași de mine.

Ridicînd ochii pe care mă rușinam să-i închid, am întîlnit palidul soare de la Versailles. O ceață transparentă îngheța mișcările. Sena se îndrepta alergînd spre intrarea palatului, el se întorcea îndărăt după ce o însoțise la cursuri.

XVI

EA NU ȘTIA CĂ EU eram acolo, la zece pași, cînd îl săruta pe Domenico ; și nici mama mea nu știa că eu nu vreau să mă nasc, să părăsesc ungherul acela sigur și inert, pentru viață, mama mea nici nu știa cine sînt, dacă eram băiat sau fată : un dușman, în clipa aceea, care trebuia scos afară din corpul dureros. Mergeam pe aleile de la Versailles încercînd să ajung la hotel. Aș fi vrut să fiu deja la Florența. Lumina aceea care mă izbea peste ochi țîșnind dintre copacii înalți ai parcului, mă sfîșia în adînc, în amintirea nebuloasă a unei dureri egale depozitată în țesuturi : mama mea urla cu disperare prin buzele Senei care îl sărutau pe Domenico, urla la mine ca să plec din corpul ei. Eu nu voiam să abandonez apa aceea călduță, și mîini nevăzute mă împingeau inexorabil către stăvilarul ce avea să se cașce în necunoscut, în moarte : în viață. Mișcările pîntecului mamei mele semănau cu ră-

suflarea ce venea de pe buzele Senei, care îl săruta pe un altul. În curînd poarta stăvilarului avea să se ridice și apa avea să șuiere oroarea bulboanei către lumina aceea spectrală. Lumina face poarta să se lase în jos, simțeam lichidele sugîndu-mi pînă și sîngele. Da, apa eram eu însumi, rezistam dincoace de peretele granulos care îmi deschidea larg prăpastia cunoașterii. Nu știam dacă voi cădea de pe planetă sau în planetă, nici nu știam ce este planeta, poate mă aștepta fiara mugind, plecată din mine, pentru a mă sfîșia. Cerul jos și alb venea înspre mine, Sena striga, nu știam că este mama mea și că lichidul ce mă împingea de la spate pentru a ieși afară era sînge : ca să mă nasc, ca să fiu un altul decît ea, iar eu nu voiam și măsuram cruzimea mișcărilor care mă îndepărtau de ea.

Eu nu știam de această necesitate de a împărți pentru a fi, de acest banchet de urină, sînge, strigăte, violență, durere. Iar după aceea am fost învățat că m-a creat Dumnezeu. Cine e Dumnezeu, cerul acela jos și rece de la Versailles ce nu reușește să-mi încălzească mîinile ? Sena este Dumnezeu, mîngîierea corpului mamei mele la care m-am dus după un timp de angoasă egal cu singurătatea vieții mele, ce ține și acum printr-o violență perspectivică ce adîncește analogia. Fără ea nu mai am restituirea de piele ce îmi descrie lumea tolerabilă, care amînă cererea mea de sfîrșit cu o dialectică mai rapidă a inimii : ca să nu refuze bătaia următoare. Fără ea semănam în jur rușinea de a voi să trăiesc cu orice

preț. Dar voiam să trăiesc ? Poate pentru a rămîne la Versailles, pentru a alerga la Sena să-i spun că fără ea îmi lipsește pofta de viață. Altfel în colțul acela înspăimîntător de clinică, fără bătaia inimii sale moarte devine speranță. Revenea imaginea broaștei țestoase ieșită din ou pe malul oceanului cu răpitoarele care întunecau cerul. Dar broasca țestoasă are picioare pentru a alerga chiar dacă nu concurează cu aripile amenințătoare ale păsărilor, are o probabilitate la un milion să se salveze ajungînd în mare : eu, fără ea, mergeam pe sub copacii mari, negri ce îmi ascundeau discul palid al soarelui de iarnă, fugeam, și departe de ea nu era viață. Moartea măcar este sfîrșit : aceasta era carnea morții, declanșarea ei, gura piezișă și misterioasă a unei lumini egale ce îți transmite fonfăind că acum mama ta e altceva decît tine : că ești singur sub palida lumină înghețată și umedă de la Versailles.

Poate că trebuia să-l caut pe Domenico și să-l ucid.

Sau să merg la ea la școală imediat și să-i spun că nu-mi pasă că s-a născut un alt frate (gelozia este, desigur, de acest tip). Dar nu puteam. Ceva mă împiedica, și era la fel de puternic ca și dorința de ea : propunea răzvrătire, independență, suficiență arogantă, un ac înroșit care mă elibera pe mine însumi dincolo de necesitatea iubirii. Sigur că dacă aveam douăzeci de ani îmi era mai ușor s-o înfrunt în plan competitiv : dar mă simțeam dintr-odată bătrîn, ca și cum ceea ce se întîmpla depindea

de cei patruzeci de ani pe care îi făceam în curînd.

Chiar şi reconstrucţiile freudiene ale iubirii mele pentru Sena mi s-au părut în momentul acela ridicole. Ca şi cum vîrsta se abătea de la regula psihologică, sau, mai bine zis, condamna orice regulă. Simţeam în mine o oboseală venind din adînc, de carne şi ea, pentru a stoarce amintiri ce puneau în evidenţă pustiul meu de acum. Desigur că nu mai erau pentru mine opririle neaşteptate în păduri sau în iarba înaltă, pentru a gusta din tinereţea Senei : cu ea mă simţeam un adolescent ; tinereţea mea ţinea veşnic datorită iubirii furate în spatele unui gard viu, pe pămîntul cald. O dată, la Punta Ala, ne afundasem în pădurea de la Lentati, auzeam maşinile pe şoseaua nu prea îndepărtată. Stăteam întinşi pe acele de pin care dureau al naibii din cauza arsurilor de soare. Pentru Sena era ceva firesc, dar pentru mine însemna să trăiesc de două ori. Zgomotul maşinilor şi vecinătatea oamenilor pe care acestea o presupuneau, îmi paralizau actul ultim al iubirii, cînd tinereţea ei neînfrînată izbucneşte din adîncul fiinţei : am înţeles că trăiesc un moment de vis, fără timp, imobil în spaţiu repetînd o plăcere cuvenită.

Acum însă nu : cu ea se ducea posibilitatea de a repeta tinereţea. Domenico, mai tînăr decît ea, reprezenta ceea ce ea încă nu culesese. Simţeam în carne acele pinilor din seara aceea extatică. O coţofană ţipase ascuţit în spatele nostru speriindu-ne. Eu îmi aranjam hainele în grabă, ea rîdea. Apoi o turturea ne-a susurat

siguranţă. În pădure gustaserăm îndelung bucuria naturii. Soarele cobora din vîrful copacilor viu, roşietic.

Iar acum soarele acesta spectral înseamnă realitatea. De partea cealaltă a gardului viu ea îşi lipeşte buzele de un altul. Tot mai alb devine oribilul cer cenuşiu ce pătrunde oasele cu frigul pe care nu îl simţeam. Pierdeam capacitatea de a trăi, îmi rămînea doar nostalgia : albă, plată ca şi cerul acesta francez. Dar şi aici fuseserăm fericiţi, odată uitasem mănuşile şi ea îmi freca mîinile.

Trebuia să plec şi nu aveam curajul. Mi-era ruşine să mă întorc la hotel unde făcusem rezervare şi pentru ea. Aveau să înţeleagă că aceste lucruri nu-mi mai aparţineau, că eram un păcălit căutînd *„la reine tombée“* care la Versailles mă copleşise cu favorurile ei.

Hotărîrea am luat-o cînd am văzut lacul cu ferma de alături ; veneam aici împreună în fiecare zi. Am dat fuga la hotel şi, gîfîind din greu le-am spun că trebuie să plec.

XVII

LA CÎTEVA ZILE DUPĂ ce am sosit la Florenţa, m-am îmbolnăvit. Nu ştiu dacă din cauza frigului de la Versailles sau a sugestiei sale negative, cert este că medicul nu-şi dădea seama despre ce este vorba : aveam febră, tuşeam, dar boala m-a ţinut mai mult decît o

gripă fără ca ceva să justifice persistența febrei. Care rămînea în continuare și încă ridicată. Poate că era un alibi : viața nu mai avea gust pentru mine. Mă temeam de sculatul din pat ca de o amenințare. Boala era pentru mine ca o dezertare. Cînd încetul cu încetul am reușit să-mi dau seama, a început să se pună și problema aceea : nu direct, bineînțeles, prin intermediul curentelor psihologice de derivație animală, mai exact al instinctelor care la om par a se reduce la actele automate, în realitate fiind încă în mare parte stăpînii acțiunilor noastre. De aceea, cînd adunarea universală a celulelor, reunindu-se după cine știe cîte altele periferice, a hotărît ca eu să mă ridic din pat și febra să înceteze, cel care a început să meargă prin casă stăpînit de un sentiment de inutilitate a fost un automat.

M-a salvat gîndul că atunci cînd avea să se întoarcă de la Versailles și avea să afle de starea mea, va rîde împreună cu Domenico pe seama baronului universitar plin de beteșuguri. De aceea am început să mă îngrijesc. Dar, după, ce-i veneam de hac unui, necaz ieșea la iveală altul. Gripa îmi lăsase o tuse puternică și din cauza tușitului mă durea capul și spatele ; iar dacă trebuie să mă aplec pentru un lucru oarecare sau pentru a lua o carte din rafturile de jos, era o tragedie.

Cînd durerea din spate a devenit insuportabilă am chemat medicul specialist. Mi-a prescris un corset care mă împacheta de la coccis și pînă la gît. Mergeam țeapăn prin casă și mă gîndeam ce rușine va fi să merg la ore în

ambalajul ăsta, doctorul îmi spusese că va trebui să port corsetul ani de zile, pentru totdeauna, și adăugase cu delicatețe, cînd vă veți fi obișnuit îl veți considera ca făcînd parte din îmbrăcămintea dumneavoastră de toate zilele, chiar vă veți lega de el.

Eu unul nu m-am obișnuit niciodată, îl simțeam ca pe o pacoste ; împiedicat, umilit, mă mișcam ca un lemn și țineam lumea la distanță de teamă că dacă vreunul se apropia prea mult, putea să observe balenele de sub haine.

Nu știu dacă din cauza corsetului ori a involuției fizice generale am avut necazuri și cu hemoroizii. Supărarea mi-a crescut atunci și mai mult. Alt specialist, alte tratamente umilitoare care mă obligau să stau în patru labe în timp ce medicul îmi cotrobăia prin anus. La asta s-a adăugat o inflamare a prostatei. Culmea a fost cînd profesorul Constantini m-a întrebat cum stau cu problema sexuală.

— Bine, i-am spus, cît timp am avut o prietenă. Acum nu o mai am.

— Și de cînd nu o mai ai ?

— Din septembrie.

— Și ce faci ?

— Rău, dar...

Trebuie să-l fi impresionat cu paloarea chipului sau nu știu cu ce altceva, pentru că a schimbat vorba nu înainte însă de a bombăni oarecum pentru sine că pentru prostată era o nenorocire, o nenorocire pe care nici o doctorie nu o putea remedia. Poate ceva masaj, a adăugat mai explicit.

— Cum masaj ?

— Cu degetul. O să vezi cum te obișnuiești.
— Și cum ajung acolo ?
— Prin fund, nu ?
— Mai mare dragul.
— Asta e, ce să-i faci...

Și astfel mă duceam la spital de două ori pe săptămînă ca să mă maseze expertul deget profesoral. În anticameră mă uitam la ceilalți clienți, cu toții mai bătrîni decît mine, și comparam ceasurile vieții mele petrecute cu ea, cu ceasurile de acum.

Pe urmă au început să mă supere dinții. Ceea ce-mi făcea dentistul era mai puțin umilitor, dar mai dureros, la care se adăuga spaima că pierd ultima brumă de robustețe fizică. Într-adevăr, cîțiva dinți au trebuit scoși, alții reparați. Mă gîndeam că și ea avea dinți la care se umblase. Ne dusesem împreună la Singer, la Merano. Rîdeam atunci de ea pentru dintele cu șurub pe care și-l pusese într-o parte. Era de un alb strălucitor și, știindu-l fals, mă înduioșa, dădea parcă și mai multă credibilitate splendorii sale. Aici, la Merano, mă surprinsese Sena că-i fac curte uneia din foarte blondele asistente. Profitam atunci de orice ocazie, mă simțeam la înălțime cu mîndrețea aia de fată pe care o aveam : toate erau mai puțin frumoase decît ea, de aceea îi aduceam un mare omagiu blondei sau brunetei cum o fi fost. Ea nu mi-o ierta, era foarte geloasă, ceea ce îmi dădea și mai multă siguranță.

Pe cînd acum nici măcar nu îndrăzneam să mă uit la coapsele ispititoare care ieșeau din șorțulețele minifustă ale asistentelor dentistului florentin. Mă simțeam bătrîn. Fără ea viața mea nu era decît spaimă. Chiar și să doresc acele capricioase simboluri ale tinereții, sînii mici și tremurători, pielea întinsă pe genunchi și ducînd spre bazine provocatoare care se mișcau în jurul meu. Nu mai erau pentru mine. Fără ea nu mai eram îndreptățit să le doresc și pe celelalte. Părăsindu-mă, nu mă lipsise numai de ea, ci de toate femeile. De altfel, făcusem încercarea și avusesem confirmarea acestei bănuieli. Experiența semăna cu scena dintre ea și Domenico care se sărutau pe aleea din parcul regal, mă prevenea să nu mai încerc pentru că de acum totul era terminat.

Mă consola faptul că mă socoteam bătrîn și deci aproape de pacea naturală a simțurilor, deși Constantini, cu delicatețe, făcea de fiecare dată aluzie la faptul că a renunța la masajul natural în favoarea celui cu degetul era o prostie.

Existau momente cînd aș fi vrut să las baltă spitalele ; dar de fapt aceste tratamente rămîneau sigura alternativă. Ba chiar singura posibilitate de confruntare mai ales cînd mergeam să-mi tratez hemoroizii la un doctor octogenar. Îl întrebam de fiecare dată cîți ani are ; invariabil îmi răspundea : dacă v-aș spune n-ați mai veni să vă tratați la mine. În schimb, era un tip foarte destoinic, el și infirmiera bătrînă trebăluiau printre seringile de sticlă, fierte ca pe vremuri, pentru a o alege, după o tainică șopoială între ei, pe cea potrivită. Doctorul aspira cu ea o fîșie de lichid, ceva mai puțin de un centimetru cub, încît în ciuda curiozității

mele, n-am reușit niciodată să-i descopăr culoarea înainte de a-i întoarce fundul.

La dentist stăteam cu fălcile căscate iar la nivelul ochilor defilau prin fața mea șolduri fabuloase : din cînd în cînd se opreau să mi se uite în gură, cu compasiune după cît se părea.

Corsetul continua să fie neajunsul cel mai rău. Ultimul specialist îmi spusese că era și curativ, nu numai un mijloc ca să te ții în picioare. Ar trebui purtat și în pat, îi ieșise din gură. Iar eu, cu fixația vindecării, i-am urmat sfatul. Astfel că dimineața mă sculam înțepenit, încît pînă și lumina soarelui care continua să-mi binecuvînteze camera o simțeam potrivnică. Dacă ieșeam pe terasă și vedeam florile vestind cu timiditate primăvara, fugeam înăuntru : primăvara era un monstru de ispite inutile, fetele și verdele îmi făceau teamă, teama ce trebuie s-o resimtă un impotent în fața picioarelor larg desfăcute ale unei femei. Mi-o aminteam pe fata adusă chiar aici, pe patul acesta, fără a reuși să fac ceva. Deși îmi plăcea. Sena mă părăsise și asta mă făcea să devin impotent, iată adevărul de care mă temeam, pe care nu voiam să mi-l mărturisesc, pe care îl ocoleam cu bătrînețea. De asta uram verdele. Și în toamnă, atunci cînd ea plecase, culoarea aceasta mi se păruse neprietenoasă, dar acum o resimțeam ca pe o provocare, o batjocură. Odată, cînd Carlo și Liana m-au luat cu ei să mănînc la țară, evitam pe cît puteam să mă uit pe fereastră. Protestau împotriva mea mai ales mugurii copacilor ca și cum devenisem un *voyeur* care vede în orice înflorire a vieții

actul iubirii. Mă simțeam un exclus, primăvara își striga puterea la urechea unui surd. Într-adevăr, dar nu chiar de asta ci pentru că îmi scăpau unele vorbe, din cauza unei neatenții crescînde (indirect mă gîndeam tot timpul la ea), m-am dus la orelist care mi-a vorbit de marile avantaje ale aparatului acustic.

— De ce, l-am întrebat, dacă aud bine cînd mă puneți la încercare ?

— Da, desigur. Dar cu profesia dumneavoastră, dacă un student vă pune o întrebare insinuantă și n-o înțelegeți, va crede că ați făcut-o dinadins.

— Așa e, am spus.

— Vi-l prescriu ?

— Nu, am spus, într-un prim act de rebeliune.

Dar seara m-am dus la un magazin de proteze ortopedice cu o rețetă de la doctorul ortoped, dat fiind că durerea din spinare nu ceda. Și negustorul, neacceptînd teza că proteza ortopedică vindecă durerile din zona dorsală, spunea : Aveți picior plat aici, aveți picior plat dincoace.

Astfel că ieșind de acolo și pornind-o spre casă simțeam cum peste bătrînețea mea apasă și picioarele plate.

Opt zile mai tîrziu, sculîndu-mă din pat, aveam un ochi roșu. Părea că stă să curgă sînge din el. Nu se mai distingea irisul de cornee, era inflamat peste tot.

Mi-am pus corsetul mai mare peste cel mai mic, special făcut pentru a dormi în el, m-am spălat ușor ca să nu deranjez ochiul, după ce,

fără să dau jos pijamaua, mi-am pus protezele ortopedice și pantofii urmînd sfaturile celui care mi le vînduse și care îmi spusese să nu merg niciodată în papuci, nici măcar la baie, am telefonat la Universitate pentru a anunța că nu pot ține lecția de astăzi, și am consultat cartea de telefon pentru a găsi un oculist. Mi-a venit în minte unul pe care îl cunoșteam, cel care îmi prescrisese cu ani în urmă ochelarii pentru citit și pentru cinema. Am format numărul, mi s-a spus că profesorul nu mai lucrează, avusese un infarct.

Drăcia dracului, începeam bine. Am ales la întîmplare un alt nume, am telefonat, mi-a răspuns asistenta. Mi-a spus că-mi poate fixa oră doar peste o lună.

— Dar eu am un ochi plin de sînge.

— Duceți-vă atunci la spital, nu e treaba noastră.

— Adevărul e că nu curge sînge, este doar foarte roșu.

— Bine, veniți peste cincisprezece zile, am să văd dacă pot face ceva ca să fiți primit, programarea nu e sigură.

— Dar eu nu pot să stau așa cu ochiul timp de cincisprezece zile.

— Atunci duceți-vă la spital.

Mi-a venit ideea să-i telefonez colegului care preda oculistica la Universitate. Nici nu-l cunoșteam, dar poate din cine știe ce considerație m-ar fi servit.

Tot asistenta mi-a răspuns și aici. Care mi-a spus prompt : Dacă e să nu plătiți, vă previn

că profesorul nu face vizite gratuite, nici pentru cei de la asigurările sociale. Pe aceștia îi primește la spital.

— Nicidecum fără plată, m-am grăbit s-o asigur, aș vrea doar să fiu primit imediat.

— Imediat, cînd profesorul nu este ? ! Începe vizitele de abia la trei și jumătate.

— Mă gîndeam astăzi.

— Astăzi nu se poate, și nici mîine. Poimîine este programat tot un coleg al dumneavoastră, profesorul Bigongiari, dar poate că nu vine pentru că probabil s-au văzut acasă. Dacă vreți să încercați.

— Încerc la Bigongiari, sîntem prieteni.

— Eu să știți că n-am spus nimic, s-a grăbit să adauge asistenta, cu acea complicitate anume care te face să te simți în culpă.

— Liniștiți-vă, îi voi spune că am aflat întîmplător.

— Faceți cum credeți, pe mine să nu mă amestecați.

I-am telefonat lui Bigongiari care predă literatura la Facultatea de litere. Nevasta lui este fiica unei somități în farmacologie, așa că e familiarizat cu lumea medicală.

Mi-a răspuns că mă pot duce în locul lui. Atunci am prins curaj și l-am rugat să-mi obțină programarea pentru astăzi spunîndu-i că starea ochiului mă îngrijorează.

— Am să încerc, mi-a răspuns.

M-a sunat în scurt timp, comunicîndu-mi să mă duc la sfîrșitul orelor de vizită, pe la șapte seara, cînd oculistul mă putea primi.

M-am simţit uşurat. La şase şi jumătate am plecat cu maşina într-acolo.

Oculistul mi-a spus că e de la curent. Trebuia să pun colir. Nu era nimic serios. Necazuri de-ale vîrstei, a mai adăugat, dar s-a corectat : adevărul e că li se întîmplă şi la cei tineri.

Trebuie să-i fi părut destul de bătrîn. Şi, într-adevăr, eram. Un bătrîn neghiob ce riscă să-şi piardă iubita pe chestiuni de principiu. Era pentru prima dată că mă încerca această îndoială. Principiile, idealurile ţin de bătrîneţe. Dacă mă însuram cu ea, era cu mine, mă însoţea la oculist, protestînd cu tinereţea ei exuberantă că ochiul meu roşu nu era chiar de pus pe seama bătrîneţii.

Ieşind din garaj, unde-mi lăsasem maşina, mi-am pus ochelarii cu lentile fumurii pentru a ascunde ochiul tumefiat. Astfel, pe întuneric, puteam să semăn cu un orb.

Era frig, sufla un vînticel de martie. Îmi acopeream ochiul bolnav cu gulerul pardesiului sperînd să ascund ochelarii întunecaţi. Putea să mă vadă Sena. Trecea des prin părţile astea. Trebuia să se fi întors de mult de la Paris. Cînd mă duceam să iau maşina, scrutam trotuarele cu speranţa temătoare de a o vedea. Astăzi nu. S-o întîlnesc astăzi mi s-ar fi părut o nenorocire. Corsetele îmi strîngeau ficatul şi plămînii, proteza ortopedică de la dreptul făcea să-mi iasă din pantof călcîiul răzvrătit. Eram cu adevărat un nefericit, un biet bătrîn nefericit.

Şi am văzut-o. De necrezut, trecea zveltă pe trotuarul celălalt, dreaptă, înaltă, cu părul uşor

înfoiat de vînt. Purta un impermeabil închis la culoare, strîns pe talia aceea ireală.

Am mărit pasul ca s-o privesc de departe. Nu mă puteam face văzut în starea în care eram, corsetul îl puteam ascunde, la fel protezele ortopedice, ori mersul uşor crăcănat din cauza necazurilor posterioare : dar ochiul roşu, ochelarii de orb de război îmi luau orice posibilitate. Dacă mă vedea şi mă compara cu tînărul Domenico, pierdeam şi speranţa aceasta nebună a sîngelui ce începuse să bată cu atîta repeziciune la încheieturile mîinilor, în gît, în piept.

Sena s-a oprit. S-a uitat o clipă la vitrina unui magazin, apoi în partea unde mă aflam. Privea drept, sigur. Nu a dat semn că m-a văzut. Mergeam în mulţimea de pe trotuar şi nu riscam să fiu văzut. De aceea am lăsat în jos gulerul pardesiului şi am scos ochelarii întunecaţi. De departe nu putea să-mi vadă ochiul roşu.

Sena şi-a reluat mersul grăbit. Eu, sigur că nu m-a observat, am mărit pasul să n-o pierd în mulţimea de pe Por S. Maria. Am fost blocat de semaforul de la Ponte Vecchio pe care ea îl prinsese verde. Întindeam gîtul s-o urmăresc prin mulţime. Era uşor fiind cea mai înaltă, oamenii cu pălărie mi-o ascundeau privirii. Am încercat să trec pe roşu printre maşini, avînd viu în minte semaforul roşu de la Sesto care ne despărţise, pe urmă m-am oprit gîndindu-mă în ce stare mă aflam.

Şi ea se oprise în faţa unei vitrine.

XVIII

DE LA UN SEMAFOR la altul, mă gîndeam, privind-o cum se uită în continuare atentă la vitrină, și visam ca acesta de la Ponte Vecchio să însemne sfîrșitul nenorocirii noastre.

Semaforul a trecut pe verde. M-am repezit.

Și totuși, în starea aceea nu puteam să-i vorbesc. Dar mîine era deja prea tîrziu pentru trup și pentru suflet (dacă este) care o cereau la unison. Ocazia n-o poți amîna, tocmai de aceea este ocazie.

Dar ochiul înroșit o minimaliza. Am încetinit mersul. Îi voi telefona, îi voi spune că o văzusem, că o evitasem din cauza ochiului. Ea va fi mișcată că nu m-a auzit de atîta timp; astfel că nu pierdeam ocazia, o foloseam în mod inteligent.

Între timp ea se smulsese din contemplarea vitrinei bijutierului Piccini și se îndepărta cu același pas grăbit.

Deodată se oprește. Se întoarce înspre stradă ca și cum ar încerca să identifice ceva dincolo de unde mă aflam eu, pentru moment în afara unghiului său vizual. Asta îmi da siguranță. Îmi îngăduia s-o privesc și în același timp să renunț la responsabilitatea de a decide: dacă va fi ea cea care mă vede și mă salută, desigur că nu puteam să fac stînga împrejur strigîndu-i că nu vreau pentru că am un ochi roșu. Nu am încetinit mersul deși în corpul meu era o învălmășeală de umori, de avînturi, de fiori,

de temeri: a trage aer în piept devenise dramatic, de fiecare dată un suspin cu viteza unei respirații scurte.

Găsind ceea ce căuta a tăiat strada în diagonală din fața mea pe toată lărgimea ei, cu ochii ațintiți înainte.

Aflat în afara atenției ei îndreptată ceva mai încolo, am accelerat pasul calculînd că o voi vedea urcînd pe trotuarul meu doar la doi metri distanță.

Cum s-a și întîmplat. Poate un metru și jumătate sau trei metri. De emoție mi s-a părut că o ating. Și deși cu îndoiala că ceea ce căutase de partea cealaltă a străzii nu fusese o prăvălie, ci o persoană, tipul acela, Domenico, cu care poate își dăduse întîlnire, am strigat-o:

— Sena.

S-a întors brusc. M-a privit înspăimîntată. S-a oprit fără să vină spre mine, fără un gest. Distanță.

Am făcut cîțiva pași grăbiți să ajung la ea, cu dificultate după cum mi s-a părut.

— Unde te duci? ne-am întrebat în același timp. Lucrul acesta a spart răceala întîlnirii, ea a surîs, cu duritate însă, parcă mînioasă.

Atunci i-am spus că nu voiam s-o întîlnesc în ziua aceea, să nu se uite la mine, aveam un ochi spart. Chiar spart am spus pentru a exagera și devia originea bolii mele.

— Ce ai pățit? a rostit fără să iasă din rigiditatea ei.

— Un curent de aer, a spus oculistul.

— Dar vezi cu el.

— Desigur, te-am văzut și pe tine.

Am rîs din nou. Dar aerul era încărcat de o emoție violentă pe care noi nu voiam s-o percepem. Am văzut foarte bine că și ea încerca să-și stăpînească respirația ce îi ridica și cobora pieptul cu violență. Poate, m-am gîndit, pentru că mergea țanțoșă, pentru că o surprinsesem cu prezența mea.

— Desigur că nu faci eforturi ca să mă vezi, a spus dintr-o suflare, cu asprime.

— Te privesc de multă vreme. Nu m-am luat după tine pentru că mi-era rușine cu ochiul ăsta.

— Deci dacă eu nu traversam strada, a conchis ea cu maliție, tu...

Eu depindeam de ea, viața pentru mine era ea. Să i-o spun ? Dar cum ? Odată rostite, lucrurile acestea se rezolvă împotriva noastră înșine dacă nu dau rezultate ; și eu aveam în mînă un fir atît de subțire încît dacă trăgeam de el putea să se rupă. N-am spus nimic.

— Mă grăbesc, a șuierat ea, pornind.

Firul acela a primit în plin smucitura dar nu s-a rupt. Pentru că i-am propus : Merg și eu într-acolo. Te însoțesc. Dacă vrei, am adăugat trepidînd.

— Cu condiția să mergi repede, a răspuns cu răutate și a mărit pasul.

M-am luat după ea, făcînd eforturi ca să fim în aceeași linie.

Ea crezînd că o fac din spirit polemic a accelerat.

— De ce alergi ? am întrebat-o.

— Mă grăbesc, ți-am spus.

— Dar vrei să te însoțesc ?

— Da, a spus cu severitate. Cuvîntul cel mai gingaș pe care îl țin minte de cînd trăiesc.

După puțin timp s-a întors către mine care mă țineam după ea cu greu.

— De ce umbli așa ? Ai îmbătrînit ?

Știa, așadar, și ea. Mai-mai că-mi venea să-i spun de corsetele pe care le purtam, de protuberanțele posterioare. Am întrebat-o, în schimb, unde merge atît de grăbită.

— Trebuie să fac cumpărături înainte ca magazinele să închidă. Am musafiri la cină.

— Și eu care voiam să te invit.

— Nu pot. Continua să meargă foarte repede.

Am străbătut jumătate din Florența, eu un pic în urma ei. Mi se părea că alerg pe bicicletă, în spatele inimosului care „trage", dar aerul pe care ea îl tăia avea o semnificație totală pentru oboseala mea de viață. Tăceam, sau spuneam lucruri banale, răspundeam la ale ei.

În cele din urmă am intrat într-un magazin. Cine știe de ce îl alesese tocmai pe acela, departe de centru, peste mînă ba chiar dosnic, pentru a ajunge aici a trebuit să facem un ocol vicios. Mi-a fost clar după aceea. Pe moment mă gîndeam că aveau o brînză deosebită, ouă foarte proaspete, prăjituri de calitate, șuncă misterioasă : căci ei îi plăcea șunca. În schimb, a cerut o cutie de spaghete. A plătit și a ieșit.

Am luat-o pe drumul de întoarcere. Ea tot în frunte și tot cu pași mari. Nu îndrăzneam s-o întreb dacă spaghetele erau o marcă foarte specială care se găsea numai acolo. Totuși i-am spus :

— Dacă ai alege prăvălii mai puțin îndepărtate, ai putea să mergi mai omenește.

A izbucnit în rîs. Dintr-odată, pe neașteptate m-a făcut să-i aud hohotul inimitabil. Rîdea oprită pe trotuar uitîndu-se la mine, după care mi-a spus :

— Ai îmbătrînit, într-adevăr, Paolo. Ce ai ? Drace, tot ea mă întreba. Dar am rîs și eu. După ce am terminat de rîs am propus agresiv :

— Păstrează spaghetele și hai să mergem la restaurant.

— Ți-am spus, am invitați.

— Cine ?

— Ei, asta-i !

Am pornit-o din nou, dar mai încet. Oboseala alergăturii de mai înainte mi se lăsase în corsete, în protezele ortopedice, în centrul șezutului, în ochiul înroșit și, involuntar, am dus mîna la el.

— Ce-ai pățit la ochi ? a întrebat cu voce indiferentă.

— M-ai întrebat odată, am sfidat-o zîmbind ușor.

— Ești într-adevăr belaliu, Paolo. Uite ce ochi ai făcut pentru că te-a tras curentul. Vrei să mergi la restaurant cu ochiul ăsta ?

— Dacă ești și tu, da.

— Eu nu mai sînt pentru tine.

Oboseala a ieșit din nou la iveală, dar pentru a mă preveni că între noi începuse o discuție, un duel, dur dar important, vital pentru mine

— O, știu, știu asta.

— Ce știi tu ?

— Tot.

— Știi cumva și motivul pentru care nu mi-ai scris la Paris ?

— Nu aveam adresa.

— Cum așa, n-ai găsit-o în scrisoarea mea ? m-a încolțit sarcastică.

— Mi-ai scris o scrisoare ? Mincinoaso.

— N-ai primit-o ? Și vocea ei avea un ton de speranță, acum îmi dau seama.

— Nu.

— Într-adevăr, Paolo, n-ai primit scrisoarea mea ?

— Nu, ți-am spus. De altfel ce-ai fi putut să-mi scrii ?

— De ce ? Nu știu să scriu ?

— Nu e asta. Și am tăcut. Tăcerea a durat, ne despărțea în ciuda scrisorii neprimite. Tăcerea era elocventă pentru mine, și poate și pentru ea : poate că exista scrisoarea, dar exista și Domenico, îl văzusem cu ochii mei. Dar nu-i puteam vorbi despre asta fără a recompune atmosfera de sticlă de la Versailles. M-am stăpînit și am insistat : Într-adevăr, mi-ai scris o scrisoare ?

— Îți vorbeam de plecarea aceea de la gară. Mi se păruse ultima. Și, de fapt, a fost.

— Cum de n-am primit-o ? Cînd ai scris-o ?

— Cum am ajuns.

— Da, era grevă, mai întîi în Franța, apoi în Italia. Dar după aceea cum naiba se face că n-a mai ajuns ? îi vorbeam ei și mie însumi. Și ce îmi scriai ?

— Ți-am spus. Că a fost un rămas bun foarte dulce. Dar definitiv.

— Pentru ce ?
— Pentru că lucrurile frumoase au un sfîrșit, printr-o notă anume.
— Nu-mi face pe intelectuala.
— Uite cine vorbește.
— Eu pur și simplu te invit la cină.
— Și pe urmă la după cină...
Am simțit împunsătura dorinței. Extrem de violentă. Chiar dureroasă. M-am tîrît cum am putut, respirația zăbovea spre a nu permite ca imaginile propuse de ea, fie și ironic, să scoată capul. Am spus cu greutate :
— Poate scrisoarea a sosit cînd eram la Paris, o fi fost pusă în cine știe ce ungher al casei.
— Tu, la Paris, cînd ? m-a asaltat întrerupîndu-mă.
N-ar fi trebuit să i-o spun. Mă temeam că intru într-o discuție periculoasă.
— După plecarea ta. Am venit să te caut, dar nu te-am găsit. Pe urmă m-au chemat de urgență la Universitate, spunea vocea mea în chip ireal.
— Și cînd ai fost la Paris ? a făcut ea neîncrezătoare.
— În primele zile. Nu-mi amintesc bine. Te-am căutat la Sorbona. Știi, nu e partea mea tare să merg prin birouri.
— M-ai căutat numai la Paris ?
— Da, am mințit.
— Iar eu eram la Versailles, am auzit-o spunînd cu cochetărie. Am urît-o.
— Locuiai la Versailles ? am spus totuși.

— Nu, mă duceam acolo la cursuri, la Palatul regal.
— Rămîi cu mine în seara asta, am întrerupt-o cu disperare.
— Ți-aduci aminte cînd am fost noi la Versailles ? Vedeam Palatul regal din camera noastră, continua.
— Vino cu mine, la cină, am rugat-o din nou, cu vocea încărcată de ciudă, dar și de împăcare, de iubire.
— Dacă îmi oferi Comte de Champagne, a spus făcînd în sfîrșit aluzie numai la noi doi.
— Desigur. Unde mergem ? am spus eu luînd-o de braț.
— Unde vrei.
— Nu, alege tu.
— Aici, a răspuns arătîndu-mi rîzînd ușa unui restaurant pe lîngă care tocmai treceam.
Pentru o clipă m-am temut că venea aici cu el. Dar m-am stăpînit imediat, pe ușa aceea cu geamuri era viața mea în joc : *La Pescarul*, am citit firma. Bine, am mormăit fără să fiu convins, dar fericit.
Am intrat. Am luat loc. Ea a spus : Apropo, trebuie să telefonez ca să nu-mi vină prietenii la cină. Dar nu s-a mișcat.
Eu o priveam în tăcere. Încă mă temeam să nu se întîmple ceva.
S-a ridicat. S-a uitat la ceas. A dat să se îndrepte spre telefon. Apoi a spus : Tu ai înghiți-o și pe asta, știu, ești un naiv, cum i-aș putea preveni de abia acum, la opt și jumătate ? Nu așteptam pe nimeni. Spaghetele le-am cumpărat pentru tine.

— De ce atît de departe ? am întrebat cu o voce în care căuta să-şi facă loc bucuria. A rîs, aşezîndu-se din nou.

XIX

LA RESTAURANT nu aveau Comte de Champagne şi ea a optat pentru un vin roşu de Oristano. Nu a vrut o altă şampanie. Asta e pentru burghezi, vinul ăsta roşu e dulce. De aceea nu se bea la masă. Mie îmi place. Şi mie, să bem vinul ăsta de tîlhari. Tu eşti un tîlhar. Iar tu regina tîlharilor, zău aşa, o tîlhăroaică tîlhărească, am dovezi. Care ? Ţi le spun într-o zi. O, aş avea multe să-ţi spun, dar vinul e mai bun.

Pe urmă am însoţit-o acasă. Cum am intrat mi-am adus aminte de corsete. Trebuia să încerc s-o duc acasă la mine, cu scuza că merg la toaletă să le ascund, aici ce-i de făcut ? Am hotărît totuşi să scap de ele. Nu puteam să mă las văzut aşa. I-am spus că merg la baie.

M-a privit oarecum surprinsă : eram în casă la ea, ţinta mult dorită de luni de zile, ea era plină de afecţiune şi eu ceream să merg la toaletă.

Cum am intrat, m-am repezit să dezleg şireturile primului corset, cureluşele celui de-al doilea. Le-am dat jos la iuţeală, fără nici cel mai mic semn de durere în spinare. Cine avea timp să se gîndească la aşa ceva ? Trebuia să

ascund drăciile alea ca să mi le pot pune la loc cu o altă scuză : dar lucrul acesta mi s-a părut foarte dificil, am deschis ferestruica de la baie şi le-am aruncat jos. Am auzit bufnitura, chiar două, despărţite de un timp imperceptibil. Am închis ferestruica, m-am încheiat la nasturi în grabă, m-am întors dincolo.

Ea stătea pe canapea, mă privea uşor neîncrezătoare, de parcă ar fi înţeles totul. Cînd colo m-a întrebat : Chiar n-ai primit scrisoarea mea ?

— Nu, am spus eu. În fond eu în scrisoarea asta puteam foarte bine să nu cred.

— Dacă ai fi primit-o, ai fi răspuns ?

— Aş fi venit imediat la Paris. Oricum am venit, am adăugat, cu rezultatul pe care îl ştii. Mi-a fost din nou teamă. Monstrul geloziei putea să apară în mine ca o fiară roşie şi să ne rănească. Ea era foarte frumoasă, sînul tare şi gol se întrezărea prin decolteu, iar pielea era caldă.

— Eşti un prost, tu n-ai fi în stare să găseşti apa în Arno, şi rîdea.

M-am apropiat. M-am aşezat lîngă ea. I-am cuprins mijlocul. I-am spus : Cum poţi trăi fără mine ?

— Dar tu ?

— Eu nu trăiesc.

— Dar a trebuit să te caut eu.

— Tu ?

— Eu, da.

— Cînd asta ?

— În seara aceasta.

— A fost o întîmplare

— O întîmplare voită.

— Era cît p-aci să te izbești de mine fără să-ți dai seama.

— Tot naiv ai rămas.

— Cum așa ?

— Te văzusem, prostule. Cu ochelarii aceia îngrozitori.

— Atunci, mai înainte ?

— Cum ai ieșit din garaj. Ba am văzut intrînd și mașina. Tu în schimb nu m-ai văzut.

— Te-am văzut. Te-am strigat.

— Mai înainte, vreau să spun.

— Pe Ponte Vecchio ?

— Nu, pe Borgo S. Jacopo. Am trecut pe lîngă tine.

— Tu ?

— Da, eu. Dacă n-aș ști cît ești de distrat, m-aș fi supărat.

— Dar eu te văd tot timpul : în toate femeile frumoase te văd pe tine.

— Cînd nu sînt, mă vezi. A rîs.

Dar cu ea îmi jucam în seara aceasta existența. Trebuia să redevină din nou a mea, în chip firesc, și pentru ca lucrul acesta să se întîmple trebuia să nu mă simt în inferioritate față de celălalt. De ea eram aproape sigur. Dar tocmai pe acest aproape îmi aluneca neliniștea. Nerăbdarea de a o avea dovedea, și nu îmi dădeam seama de asta, că între mine și celălalt era o întrecere : dar dacă dumnealui își juca o iubită, pentru mine era în joc viața. Odată cu acele corsete se duseseră hemoroizii, prostata, ochiul înroșit. Răsuflarea ei îmi atingea buzele, ca și cum m-ar fi scos din apele

Niagarei (nu le-am văzut niciodată, dar apa care cade mă înspăimîntă) și m-ar fi uscat. Mă simțeam învăluit, apărat. Graba de a o face să fie a mea, era dominată de dorință. Culoarea pielii ei avea nuanțe infinite, pe măsură ce o dezbrăcam. Cînd au apărut coapsele, m-am pierdut într-un paradis de carne. Un popas de gingășie, de albastru, profunzimea unei zile cu soare strălucitor, nu acela sticlos de la Versailles care pătează tot.

Degetele mele uscate întîlnesc o carne elastică. Simt tot mai mult sub lucruri deliciile pielii, parfumul ei mă învăluie ațîțător. Nu mai pot aștepta, forța vieții strigă în mine.

— Știi, îi spun, eu de atunci nu mai fac dragoste.

Ea nu vorbește. E gîtuită de dorință, îi iese prin ochi.

— Nici eu, spune ea mai apoi și știu că este adevărat chiar dacă minte. Este adevărat pentru mine.

— De ce ai plecat atunci, la gară ?

— Tu nu m-ai oprit.

— Cum !

— Nu îndeajuns.

— Și la Versailles ? îi spun prostește, uit că viața poate să se întoarcă, și să doară.

— M-am gîndit la tine, răspunde fără să înțeleagă.

— Mereu ? insist forțînd primejdia.

— Da, murmură, și mă sărută și surîde.

— Pentru cine m-ai părăsit ? spun atunci vrînd să pronunț : pentru ce m-ai părăsit ?

— Ce ? face ea bănuitoare. O clipă de duritate, a ei și a mea, de înstrăinare, de diafragmă : abisuri de solitudine. Lama care ne desparte e de cristal ca cerul de la Versailles.
— Pentru ce m-ai părăsit ? precizez eu imediat.
— Ai să afli într-o zi, dar nu în seara asta.
— E un lucru urît ?
— Foarte urît.
— Al tău sau al meu ? insist masochistic.
— Al tău, afirmă cu duioșie.
Asta îmi ajunge. Am atins prăpastia spațiilor unde cad sufletele. Smulg puținul care mai rămîne pe ea, scap de pantaloni, dau la o parte chiloții pentru a nu pierde timpul, pătrund în corpul ei. Simt cum renasc și i-o spun privind-o în ochi.
— Sînt cu totul în tine.
— Te simt.
— Mă aperi.
— Da.
— Mă vrei ?
— Da.
— Mă iubești ?
— Da.
— Mereu ?
— Da.
— Adevărat ?
— Da.
Clipa este închisă ca un atom, dar înăuntru și în jur are universuri de spații. Ca să le străbați de la o clipă la alta îți trebuie secole sau zecimi de secundă, în echilibru, și golul de dedesubt te poate sorbi. Nu îmi dădeam seama

unit cum eram cu ea, dar bănuiala de după începuse să clipească. Dacă un grăunte de echilibru slăbea, o pulsație de iubire dădea greș, puteam să mă prăbușesc în realitatea angrenajelor : rînduri de numere, pentru fiecare o vale de tăcere, un monstru în adînc pe care nu îl cunoști. Unit cu ea treceam peste ele, și asta însemna siguranță chiar dacă bănuiala dădea drumul nesiguranței de după : datorită aceluiași Domenico care însă acum excita, n-am să știu niciodată de ce, plăcerea mea animală. Realitatea era că Domenico exista, dar realitatea era și această plăcere nespusă, această echilibristică peste abisurile solitudinii, reale, tangibile, omniprezente, exaltînd posibilitatea mea de a le depăși.

XX

VOIAM SĂ PLEC cu ea imediat. Ca să fiu sigur că atunci cînd nu sînt eu nu este nici celălalt. Seara de ieri a fost minunată. Dar astăzi ? Mă chinuia dorința de a-i telefona. Știam că va rămîne la Universitate pînă tîrziu, aparatul îmi făcea cu ochiul de pe masă.
Pînă la urmă tot am sunat-o. Era.
— Plec chiar acum. Mi-e foame.
— Te sun după.
— Cum te simți ?
— Foarte bine.

— Mi-au spus niște prieteni că porți corset. Ieri seară l-ai ascuns ?

— Prietenii tăi sînt niște bîrfitori.

— Numai că azi dimineață s-a găsit un corset în curtea interioară, unde dă ferestruica de la baie.

— Unu ?

— Da.

— Atunci nu este al meu, eu am avut două.

Am rîs.

— De ce n-am merge la Ischia ? am sărit eu, se spune că le face bine celor care își pierd corsetul.

— Cînd ?

— Acum.

— La ce oră ?

— Cum termini de mîncat.

— Și Universitatea ?

— Peste două zile începe vacanța de Paște.

— Și astea două zile ?

— Ceri o învoire.

— Te sun cum termin de mîncat.

— Îmi fac bagajele.

— Vin eu să ți le fac, uiți tot. De asta nu m-ai găsit la Paris. Și zici că într-adevăr ai fost ?

— Da, am făcut întunecat.

— Viu la Ischia, prostule. Vacanța la noi începe astăzi.

— Norocoși ca întotdeauna.

— Și de ce crezi, mă rog, că te-am căutat aseară ? Ca să merg la Ischia cu tine.

— Chiar la Ischia ?

— Corsetul acela din curte m-a prevenit.

— Dar a fost înainte.

— Știam că porți corset.

— Te-ai întors ca să mă vindeci.

— Nu m-am întors. O, am atîtea să-ți spun.

— Să știi că și eu.

— Mi le spui la Ischia.

La Ischia după cîteva zile ne-am dus la vraciul de la Sant' Angelo. Din păcate, durerea mea de spinare reapăruse odată cu nămolurile. Astfel că îmi cumpărasem un alt corset.

— Corsetul nu este bun, a izbucnit vraciul de cum m-a văzut că mă dezbrac.

— Bine, dar mi l-a prescris directorul băilor de la Neapole, cel mai bun specialist.

— Are un procent la asta, a bombănit pentru sine ; pe urmă mai tare : Nu, corsetul nu este bun, să-l pui nu este bine. Normal, a bombănit din nou, cu nămolurile astea pe care le pun pe voi.

— Cum, nici nămol ?

— Ba da, dar cu măsură. Băi în primul rînd. În piscină. Și atunci nu-i mai bine în mare ?

— Băi în mare ? am întrebat cu uimire.

— Desigur.

— Dar profesorii spun că frigul, umezeala fac rău.

— Povești.

— Dar acum, am îndrăznit, sîntem de abia în aprilie.

— În aprilie la Ischia e bine.

— La începutul lui aprilie... am insistat.

— E bun, a repetat tînărul vraci, uitînd evident că vorbește cu un italian, vilegiaturiștii erau toți niște străini.

— Poate pentru nemți, l-am corectat.
— Pentru toți. Răcoarea stimulează mișcarea. Mișcarea este binele omului.
— Și spinarea ?
— Ea are cea mai multă nevoie. Înotul este mișcarea specifică pentru spate.
— Chiar dacă doare ?
— Trece înotînd. Frigul din apă este un anestezic.
— Dumneavoastră spuneți exact invers decît ceilalți.
— Nu spun invers, mă întrerupe el, spun adevărul, a afirmat categoric. Ochii lui pătrunzători mă susțineau, pe jumătate gol în mijlocul cabinetului, fără corset.

Astfel că în dimineața aceea m-am aruncat în mare pe plaja de la Maronti, iar Sena, îmbrăcată într-un costum de pînză deschisă, urmărea de pe mal mișcările mele. Ea, marea, această împăcare biologică, minute de existență diacronică : vraciul este un profet, m-am gîndit plin de veselie.

Am înotat îndelung, întorcîndu-mă din cînd în cînd către Sena.

Revenind la mal am rostit cu apa pînă la brîu și uitîndu-mă la Sena care zîmbea : „Ridică-te și înoată, mi-a spus el."

Ea a prins replica din zbor pentru că mi-a răspuns arătîndu-mi un domn care se apropia pe plaja pustie : „Iată-l și pe Cristosul tău".

— Doctore, am strigat, recunoscîndu-l pe tînărul vraci cu ochi pătrunzători, căci acesta era doctor în medicină.

El s-a întors către mine : Bună ziua, mi-a spus de parcă m-ar fi văzut pentru prima oară.
— Nu veniți să faceți baie ?
— Baie în aprilie ?
— Doar dumneavoastră ați spus-o !
— Dar eu nu sînt bolnav.

Am rîs. Am intrat din nou în apă cu aerul că fac din datoria de pacient lucrul cel mai plăcut din lume. A avea artroză devenea o prerogativă, un fel de invulnerabilitate. M-am întors pentru a striga plin de fericire :
— Ridică-te și înoată !

Nu știu dacă a înțeles. Socot că da după cele ce mi-a zis cînd m-am dus singur la cabinetul său, Sena se dusese la Porto d'Ischia după cumpărături, căci la Sant'Angelo ne mutaserăm de cîteva zile.

După ce m-a învățat cîteva mișcări pentru întărirea mușchilor coloanei, teacă naturală a vertebrelor („de neînlocuit, pronunța privindu-mă fix, lăsîndu-i inactivi din cauza corsetului, teaca aceasta de susținere se slăbește"), am ajuns să discutăm despre altele. I-am povestit de necazurile mele din punct de vedere sexual după ce m-a părăsit Sena.
— Asta nu e bun, a spus el luîndu-și un aer doctoral care devenea treptat mimică profesională.
— Poate că e o încercare a fidelității, am obiectat eu.
— Fidelitatea este doar un dat cultural, a precizat.
— Dacă însă subiectul merită, am spus făcînd aluzie la neîndoielnica frumusețe a Senei.

— Impotența nu e niciodată plăcută, a insistat.

— Mda, am făcut aproape supărat, chiar impotență nu era din moment ce cu Sena a mers de la început de minune.

M-a privit gînditor. A încercat să devină și mai pătrunzător arcuindu-și sprîncenele, dar nu a reușit, am avut chiar impresia că dîndu-se jos de pe scaunul său de sfînt dădea o reprezentație în plus. Credeți, a început el să spună, că sexul este un lucru important ?

— Da, am făcut convins, dar și pentru a-i face plăcere căci era evident că el credea.

— Bine. Eu însă sînt convins că sexul este un semn, cel puțin un semn care evidențiază personalitatea.

— Evident, am consimțit.

— Și atunci, s-a repezit el, impotența dumitale relativă demonstrează lipsă de disponibilitate, fixație sentimentală, caracter edipic elementar. Ceea ce nu e bine, a conchis el mai binevoitor pentru a îndulci luarea de poziție împotriva certitudinii mele evidente. Demonstrează, a reluat, că încă nu te-ai eliberat de complexul matern.

— Complexul acesta, am replicat, sîntem noi înșine. Nu putem să facem abstracție de el.

— Iată eroarea. Să credem că Freud a vrut să dogmatizeze comportamentul uman și nu să-l denunțe. Ce este altceva cercetarea psihanalitcă dacă nu o cercetare istorică, făcută asupra unei istorii non aparente ?

— Am înțeles, am spus începînd să nutresc pentru sfînt o stimă ce nu avea deloc un caracter folcloristic. Aș fi vrut să comentez obiecția, dar mă interesa urmarea legată de cazul meu. Și pentru că vraciul părea să se liniștească, am întrebat : Dacă ați fi în locul meu, ce ați face ?

— Ceea ce trebuie să facem toți, să ieșim din acest *imprinting* edipic, ca prin autocritică să găsim semnificația sexului.

— Dar sexul este și...

— Conservare a speciei, m-a întrerupt cu aer zeflemitor. De cîte ori, în schimb, nu este în contrast cu scopul său evident, de pildă, cînd provoacă catastrofa speciei făcînd-o foarte numeroasă, sau în cazul homosexualității. Scopul sexului este să reprezinte. A tăcut ca unul care a spus tot.

— Dar este oare necesar un scop atunci cînd operează întîmplarea ? am obiectat eu.

— Nimic nu este mai teleologic ca întîmplarea. Noi cunoaștem întîmplarea în manifestările ei concrete. Ruleta, care e abstractă, un joc în joc, ne permite studiul întîmplării, adică dovada că întîmplarea este o cantitate statistică, prin urmare, o lege fizică.

— Și sexul ? am întrebat cu brutalitate.

— Este reprezentarea forței de gravitație.

Drace, vraciul ăsta îmi limpezea gîndurile. Cum ? am insistat avid.

A zîmbit. M-a privit spre a-mi cîntări puterea de înțelegere sau mai exact exemplul de ales potrivit mie. După care, dînd dovadă de o remarcabilă intuiție, a început : Închipuiți-vă că mergeți pe o plajă tixită, marea devine un cadru pentru fetițele în costum de baie din

două bucăți : în picioare, întinse pe nisip, aplecate să strîngă ceva, ghemuite cochet. Dar iată că dacă vi s-ar spune că ele sînt aproapele dumneavoastră, credeți că ați face un mare efort ca să aplicați principiul evanghelic : iubește-ți aproapele ca pe tine însuți ?

— Nu, într-adevăr, am izbucnit amuzat.

— Ba eu cred că da, pentru că nu sînteți o persoană cu disponibilitate.

— Ce are a face ? am obiectat cu tărie.

— Încercați pentru o clipă să concretizați : Sena vă părăsește, trupurile acelea minunate de pe plajă vă devin dușmane, vă amenință impotența : plăcere care se întoarce pe dos, avertizînd că nu este de ajuns să ne naștem pentru a exista.

— Doctore, am zis aproape chemîndu-l în ajutor.

— Vedeți, a făcut el, sînteți sclav, dar nu al obiectului dorinței dumneavoastră, ci al unei Sene.

— Care este și obiectul dorinței mele.

— Și fetițele acelea minunate de pe plajă, la alegere ?

— Diversiv nu înseamnă substituire.

— Întocmai. Trebuie lăsată deschisă această posibilitate. În alți termeni, trebuie ca apetitul nostru de iubire să rămînă nesatisfăcut. Iubirea este întotdeauna, în orice caz, pozitivă. Biologic pozitivă.

— Și ce ar trebui să fac ?

— Să ieșiți din atribuțiunea unică. De altfel nu este adevărat că noi avem o singură mamă.

Am tăcut deși am înțeles că vraciul se aștepta la o exclamație de uimire din partea mea.

— Mamă, a continuat atunci doctorul, este oricine ne iubește în momentul nașterii și după. O mamă profesionistă, și poate mai multe mame interschimbabile, ar face mai puțin sever complexul edipic.

— Dar cel care îl are deja ?

— Trebuie să-l combată.

— Adică ?

— Sexul, vedeți dumneavoastră, are două valențe manifeste, în afara miilor de nuanțe : una de apetit (albastru, auriu, sentimental, spuneți-i cum vreți), alta de satisfacție. Sînt, în fond, același lucru, și în acest sens sînt acești doi timpi, ca să spunem așa, pe care umanitatea i-a perceput. Castitatea pentru preoți și pentru preotese, de pildă, caută să exploateze valența nesatisfăcută a sexului ca aplecare către celălalt. Eu, în schimb, cred în exercițiu, dar nu ca scop în sine, un exercițiu de iubire.

— Cristos, Socrate, Gandhi, Hugo, Tolstoi, am replicat eu timid, au spus cu toții sau au repetat același lucru.

— Dar lasă bunătatea pe seama efortului rațional. Ceea ce nu este altruism. Altruism este puntea peste celălalt fapt de disponibilitate care este egal cu fericirea. Iar fericirea înseamnă, știu acest lucru cu siguranță, a rostit căutînd să înșface adevărul răspîndit prin aer, comuniune fizică. Materia este fericită, dar nu o știe, și omul tinde să fie conștiința însăși a materiei.

După o tăcere în timpul căreia vraciul degusta efectul cuvintelor sale, eu care încercam sentimente de admirație și atracție, am spus încercînd să destind atmosfera cosmică ce dădea în ridicol : Dar ca să iubești îți mai trebuie și timp.

— Poate că economisiți timpul propriei dumneavoastră existențe ca să faceți bani ? m-a atacat el.

— Fac puțini bani, predau la Universitate.

— Și ce le predați elevilor dumneavoastră dacă nu știți să trăiți ?

Vraciul îmi devenea antipatic. Am înțeles însă că ocazia era unică, cu el mi se limpezeau idei profunde. Iar dacă îmi redase sănătatea doar cu apa mării — acum scăpasem cu totul de dureri — ar fi putut și... Am spus pe un ton glumeț : Să auzim terapia.

— Deocamdată debarasați-vă de admirația oarbă pe care o aveți pentru propria dumneavoastră mamă.

— Dar e moartă, am spus eu banal.

— V-a rămas admirația, a afirmat grăbit, pe care o aveți pentru cealaltă, pentru iubita dumneavoastră.

— Sena, am completat eu.

— Ea însăși ar fi în avantaj.

— Care anume ?

S-au auzit bătăi în ușă.

A intrat Sena, revenind din port. Îmbrăcată cu o rochie verde, de plajă, extrem de simplă, cu părul negru și chipul palid, părea o imagine a lui Dumnezeu. Am înțeles că făcusem progrese din faptul că nu o comparasem cu madona. L-am privit însă cu un ochi obiectiv pe doctor ca să convenim împreună că nu exista ceva mai bun.

Mi-au răspuns ochii lui de vraci, mari, uimiți, ironici, profanatori, acuzatori cu o sclipire disprețuitoare. La naiba, mi-a trecut prin minte, că n-o fi pe invers ? Și el mi-a răspuns ca și cînd m-ar fi înțeles : Cînd erați mic ați fi schimbat mama cu oricare alta ?

— Nu.

Sena, perspicace, l-a întrebat pe vraci : Eu sînt atunci aceea pe care el nu o poate schimba ?

— Și face bine, a afirmat vraciul cu o asemenea vivacitate încît era gata să-mi răstoarne bănuielile.

Mă uitam la ea cum zîmbește, dacă nu se întorcea cuvintele vraciului nu-mi puteau desigur oferi o alinare. Măcar să fi avut ochii albaștri, sau verzi am gîndit pentru prima dată despre ea. Mie îmi plac ochii de înger, reci în aparență și cu punctișoare de foc înăuntru.

— Paolo, este aproape douăsprezece, trebuie să faci baia, mi-a atras Sena atenția.

M-am uitat pe fereastră, soarele iritat de cine știe ce norișor se juca nervos pe suprafața apei. Plaja de la Maronti, sătulețul de basm, micile languste care ni se serveau la hotelul Miramare : Sena se instalase în lăcașul sufletului meu fugit de acasă de multă vreme. Fără ea — am admirat-o din nou cu emoție — ar fi dispărut și marea, poate chiar s-ar fi întors sufletul cu remușcările, îndatoririle, povara de a fi ignorat. Doctore, am spus apropiindu-mă

de Sena și luînd-o în brațe, ea este credința mea.

— Frumoasă credință, nimic de zis. Dar o prefer ca femeie.

— Femeia mea, am sentențiat, este totul.

Vraciul m-a privit, ochii lui pătrunzători au părut să slăbească strînsoarea, pentru o clipă de incomunicabilitate disperată, și a rostit serios, cu o urmă de sarcasm : Asta nu e bine.

Partea a treia

„Iată mama și frații tăi stau afară, căutînd să-ți vorbească." Iar el i-a zis : „Cine este mama mea și cine sînt frații mei ?" Și, întinzînd mîna către ucenicii săi a zis : „Iată mama mea și frații mei." (Matei) Aceasta este definiția unei noi societăți, societatea acelora care nu sînt legați de legături tradiționale ci de îndatorirea solidară de a forma un sistem care încă nu există, fondat pe o lege nouă, legea iubirii.

ALTAN Antropologia funcțională (1968)

XXI

DAR A SOSIT ȘI CLIPA explicațiilor. Ischia, vraciul, marea, parcă nici nu existaseră. Zilnic baia de mare asemenea unui rit, chiar și atunci cînd ploua. De plouat, a plouat într-o singură dimineață, cîteva picături. Tot atunci a început și cearta. Paolo a întrebat-o în glumă pe Sena de ce îl părăsise.

— Nu-ți spun, astăzi plouă și ar fi îngrozitor.

— Dar vreau să îndrept lucrurile.

— Nu mai ai cum.

Știrea că vraciul se simte rău a pus capăt discuției de pe plajă.

Bietul vraci a murit pe seară. Om tînăr. Un infarct fulgerător cauzat de generozitatea sa excesivă. Umbla zvonul că nu zicea nu niciodată : nici bolnavilor, nici femeilor și nici bărbaților, un fel de dulce Rasputin oricînd gata să vindece, să iubească. Într-o zi îi spusese Senei :

— A iubi este mai frumos decît a fi iubit, dar și a fi iubit este important.

— Foarte important, adăugase ea.

— Da, dar nu așa cum crezi tu, răspunsese surizînd.

Deveniseră prieteni deși nu avea timp să stea cu ei decît puține minute. Paolo îl invitase în două rînduri să cineze cu ei și de fiecare dată fusese chemat de urgență. Se ridica de îndată, consternat și fericit totodată.

Vraciul acesta a avut o mare influență asupra lui Paolo. Mai întîi în ceea ce privește marea, căci acum Paolo, cum are o zi liberă, se repede la Follonica împreună cu Sena. Închiriază o barcă cu motor de la un pescar din Lecce, care se numește Roma și pescuiește la Puntone unde te-ai aștepta să găsești numai localnici, din care cauză Sena și Paolo fac o mare confuzie atribuindu-i însușiri specifice celor din zona Maremmei sau a Romei (din cauza numelui) sau a accentului care de fapt e pugliez deși nu marcat.

Dar peștele pe care îl pescuiește cu o barcă veche este chiar din golf și adeseori ei îl caută cu barca lor închiriată pentru a cumpăra raci vii, languste sau alte soiuri de pești. Apoi pleacă în căutarea locului potrivit pentru baia prescrisă de vraci.

De obicei ieșeau în golf pentru a se apăra mai bine de vînturile ce băteau dinspre nord (de la Punta Ala la Rocchette malul este o nesfîrșită colină abruptă) ; dar și în spatele micii insule Sparviero erau perfect adăpostiți de vînt. Paolo se simțea în continuare transformat de mare, tînăr, activ, vesel și asta nu pentru că-l lăsaseră durerile de spate, ci pentru că în general se simțea bine.

Închiriaseră la Puntone două cămăruțe cu bucătărie și se repezeau acolo în fiecare sîmbătă,

fericiți. Dar nu întotdeauna. Îi rodea și îi despărțea ceva. Sena se irita văzîndu-l pe Paolo cum evită discuțiile legate de viitorul lor și chiar de motivul fugii Senei la semafor. Desigur, era curios să afle, dar se temea că-i desparte din nou.

— Astăzi suflă siroco, spunea el, atmosfera este încărcată, stăm de vorbă cînd ești mai calmă.

— Ce tot îi dai cu siroco ? De cîte ori vreau să-ți vorbesc suflă siroco.

— Chiar așa e, replica el înmuind degetul mare în salivă și punîndu-l în bătaia vîntului : e siroco.

Și deși pare imposibil, de fiecare dată sufla, într-adevăr, siroco. Și n-avea cum s-o mintă, deoarece din cauza vîntului nu se putea face baie în afara golfului decît la stînca numită mai apoi de ei „a certurilor".

Stînca certurilor este un mic promontoriu pietros ce închide o adîncitură a coastei și deschide alta, nu departe de Rocchette. Dincolo de vîrful pe care promontoriul îl descrie la vest, siroco nu se simțea. Prin urmare dacă făceau baie la Stînca certurilor (acum făcea și Sena, erau la sfîrșitul lui iunie), nu încape îndoială că sufla siroco.

Cînd marea era agitată, Senei îi era teamă. Trebuia totuși să conducă atunci cînd Paolo ridica ancora sau sărea la prova să fixeze o saltea luată de vînt sau se apuca să scoată apa de la bord sau pentru alte manevre. Și tocmai în timpul uneia din aceste manevre își propuse ea să aducă, în sfîrșit, vorba de vina aceea a

lui. Dar ajunși acasă, senzația de bunăstare oferită de pereți, de ceaiul cald, gingășia lui Paolo și modul său delicat de a ocoli discuția, o făcuseră să amîne iar pe altădată.

În ziua următoare siroco sufla iar. După ce au depășit cu greu ultimul colț al golfului, Sena fiind înfricoșată că se vor zdrobi de stînci, au început să se înțepe. E drept că mai mult în glumă căci, în fond, odată cu riscul, teama ei mărea bucuria pe care i-o dădea marea.

În fața Stîncii certurilor a reînceput lupta cu valurile pentru a acosta. Sena îl ajuta, dar odată ajunși la mal s-a repezit la Paolo pentru inconștiența lui de a voi să acosteze cu orice preț.

— Lasă, a răspuns el, aici stăm foarte bine.

— Dar valurile pot să smulgă barca din legături !

— Aș, nu vezi ? are un tangaj perfect. Aruncase ancora la pupa pentru a proteja mai bine motorul, cum îl învățase Walter, un fost pescar, prieten cu el, iar prora o legase cu două frînghii fixate de stînci. Nici un vînt nu poate s-o mai smulgă.

— Ești un egoist.

— De ce ? a întrebat Paolo.

— Pentru baia ta îmi pui pielea la bătaie

— Și pe a mea nu ? Ce, tu nu faci baie ?

— Da, dar prefer stînca cealaltă.

— Și mie mi-ar place Stînca dragostei, numai că azi nu se poate.

O botezaseră așa pe cealaltă, unde mergeau cînd bătea mistralul, ca o variantă a Stîncii șoimului mai cu seamă duminica cînd acolo era

plin de bărci. Pe stînca aceasta se simțiseră întotdeauna bine și făcuseră chiar și dragoste, în mai, cînd nu era nimeni.

— Astăzi trebuia să stăm acasă, a insistat Sena.

— Nu-i așa ? și răpăitul motocicletelor să ne spargă timpanele.

— Vreau să te văd cum te întorci în seara asta.

— Deocamdată sîntem aici. Și cum nu sîntem pe o insulă, putem să ne întoarcem și pe jos.

— Și barca ?

— La o adică, vreau să spun.

— Ești cu adevărat un inconștient. Cum însă epitetul acesta privind conduita sa pe mare nu-i displăcea lui Paolo, a adăugat imediat : Ca atunci cînd m-ai pus să avortez.

Siroco împinsese la suprafață buba care cocea. Așa, dintr-o dată.

Paolo a tăcut. Puțin mai tîrziu a spus cu tristețe, aproape cu resemnare :

— Erai de acord.

— N-aveam încotro. Ce ai fi făcut dacă ziceam nu ?

— Ți-aș fi amintit înțelegerea dintre noi.

— Și de ce nu vrei copii ?

— Am hotărît împreună acest lucru.

— Ne puteam răzgîndi.

— De comun acord, însă.

Stăteau în picioare pe stînca plină de melci care înțepau la tălpi. Cele două saltele de cauciuc erau strînse și puse la uscat ceva mai

încolo. Bătea și un vînt ricoșînd din colțul stîncii în rafale neregulate.

— De ce nu vrei un copil de la mine ? a strigat Sena peste vuietul valurilor care se spărgeau și aici, împinse de talazurile cu direcție contrară.

— Nu de la tine. De la nici una.

— De ce ? a țipat din nou.

— Știi foarte bine. Familia este o instituție decrepită. Trebuie schimbată.

— Uită-te la prietenii tăi politici, sînt toți însurați.

— Eu nu sînt un om politic.

— Și ce vrei atunci, să fii un exemplu ?

— Da.

— Și eu o frustrată, fără copii.

— Oricum poți să-i ai, dacă vrei. Nu trebuie să te învăț eu.

— Ce vrei să spui ? l-a întrebat cu răceală.

— Las-o baltă. Suflă siroco. Mai bine să stăm jos, a făcut el împingînd și mai mult spre peretele de stîncă saltelele făcute sul și așezîndu-se pe cea mai apropiată.

— Gata cu siroco ăsta. Spune-mi ce ai de spus, a insistat ea furioasă, rămînînd în picioare în bătaia vîntului.

— Ceea ce știi. La Paris, mai precis la Versailles, te-am văzut foarte bine cu tipul ăla.

Lovitură în plin. S-a uitat în jur. Dacă se afla la un semafor fugea din mașină ca data trecută. Aici putea să se arunce în apă. Și pe urmă ? Singura posibilitate era barca.

— Tipul ăla, a răspuns ca atunci, m-a ajutat cînd ție nici că-ți păsa. El a venit la mine după avort, nu tu.

— N-am venit pentru că la telefon mi-ai spus să nu vin.

— M-ai făcut să cred că trebuie să te duci la rector.

— Cum m-am și dus.

— Și după aceea de ce n-ai venit să mă cauți ? Ți-era teamă să nu găsești carabinierii ?

Paolo tăcea și privea marea înfuriată așezat pe saltea. Apoi i-a spus Senei, care, părăsind salteaua, se așezase cu spatele la el pe o stîncă, foarte aproape de spuma valurilor :

— Eu nu ți-am zis nimic de Versailles, de Domenico. Tu însă mă acuzi în fel și chip.

— Fiul meu, l-a întrerupt ea ridicîndu-se și întorcîndu-se mînioasă, nu este o acuzație, ci o realitate căreia noi i-am pus capăt.

Paolo nu a răspuns, se gîndea la carabinieri, dacă era adevărată acuzația Senei, dacă măcar se gîndise la așa ceva. A trebuit să admită că pentru o clipă se gîndise. A încercat să spună acest lucru :

— Este adevărat, cu frica nu se apără o idee, a articulat el.

— Care idee, aceea de a ucide ? l-a încolțit Sena.

— Nu mă așteptam să folosești un asemenea limbaj.

— Nici eu că ai vrut să te ascunzi după ce m-ai convins să avortez.

— Știi foarte bine că nu este adevărat.

— De ce atunci n-ai venit să mă cauți ?

— Deoarece credeam că te odihnești după cum spusesei.

— Să mă odihnesc după ceea ce mă obligasei să fac ?

— Nu te-am obligat.

— Cum să nu, să aduc pe lume un fiu nedorit ?

— Vezi ? motivul l-ai spus chiar tu.

— Și de ce nu l-ai vrut ? a strigat ea isteric.

— Știi foarte bine.

— Poate pentru că n-aș fi fost la înălțime ?

Tocmai pentru că ar fi fost — s-a gîndit Paolo — ar fi garantat dreptul simplist la viață tutelat de carabinieri. A fi mamă ar fi trebuit să fie de acum încolo o îndatorire culturală. În schimb, nu există diferență față de mama unui animal : tutelată este productivitatea și nu personalitatea. Aceasta este tutelată prin libera alegere a mamei de a-și asuma o îndatorire îndrăzneață și nu printr-o impunere ignorantă de a fi cu orice preț. A fi mamă înseamnă neliniște sau fericire pentru fii : într-o astfel de gamă se formează atitudinile. Mama este primul și cel mai important „mediu ambiant“. Înainte de școală, în mediul-mamă sînt educați fiii, și desigur că nu prin teama umilitoare de închisoare pe care el însuși o resimțise.

— Răspunde, a auzit-o din nou pe Sena strigînd în direcția mării.

— Ai fi fost o foarte bună mamă, deși un pic impulsivă, și surîse, dar tocmai pentru că foarte bună, a continuat, ai fi confirmat sim-

plismul familial. Pe cînd fiii au și ei dreptul de a putea fi fericiți.

— Dar nu tîrîș-grăpiș, a replicat ea.

— A fi fericiți, a spus, este mai mult decît a trăi.

— Dar trebuie să trăiască, deci să se nască, a precizat cu o ironie dezolată.

— A-l face să se nască este primul abuz ce se exercită asupra copilului.

— Cine spune asta ?

— Diversitatea dintre cunoașterea psihologică și aplicația ei socială.

— A avea copii, după tine, este un abuz ?

— Nu. Ci a-i crește în „sacra familie".

— Atunci să-i dăm la orfelinat.

— Ar fi o idee, a răspuns Paolo fără a sesiza sarcasmul, dacă aceste instituții ar fi la înălțime. Tu însă îl vrei al nostru, vrei să-l educi, să-i impui ceea ce sîntem noi.

— Dacă l-am conceput și i-am dat naștere.

— Și pentru asta ne arogăm drepturi ? Ca și sclavia.

— De ce nu, e natural, lucrul acesta îl fac pînă și animalele.

— Tocmai pentru că este natural trebuie modificat. Numai că animalele nu abuzează de copii, îi ajută atîta cît au nevoie, fără a le impune pecetea numelui, legăturile de rudenie, drepturile și datoriile iubirii.

— Iubirea nu este una din ideile tale fixe ?

A privit apa, apoi stînca de deasupra sa care prin vîrf se lega de pămînt printr-o vegetație sălbatică. Sena a profitat de moment pentru a ieși din bătaia vîntului apropiindu-se. L-a auzit pe Paolo spunînd :

— Ia salteaua, stai jos, gîndești mai bine.

— Gîndesc foarte bine și în picioare. Tu ești acela care face teoria unor ideologii călduțe.

Vîntul împingea barca și întindea frînghiile cu care era ancorată. Fiecare val o ridica zbătînd-o : Pentru Sena însemna și imposibilitatea absolută de a putea pleca. S-a așezat pe cealaltă saltea în fața lui.

— Nu răspunzi, nu-i așa ? a trecut din nou la atac.

— Da. Mai întîi privitor la teoriile călduțe și apoi la iubire, sînt două lucruri care se completează. Călduț ar fi pentru mine să te iau de nevastă, a continuat încălzindu-se, să ne unim lefurile, să angajăm o femeie de serviciu care ne-*ar educa* și plodul. Spaghetele ar fi întotdeauna așa cum trebuie. Copiii mi-ar aduce unele necazuri, e știut, dar și multe satisfacții : în plus, ar fi frumoși pentru că sînt ai tăi. O, aflã că m-am gîndit de multe ori, mai ales cînd m-ai părăsit.

— Și atunci de ce ? a strigat ea emoționată și iritată în același timp.

— Știi foarte bine, a răspuns. Dar există și un alt motiv ce mi-a fost sugerat de amicul de la Ischia.

— N-o să-mi vii acuma iar cu vraciul ?

— Doar pentru a face o referire.

— Sau pentru o justificare. O justificare a egoismului tău.

— Se întîmplă adeseori să auzi că ești făcut egoist de către egoiști.

— Și cînd colo voi sînteți niște sfinți. De asta nu vrei copii ? ca să fii liber să schimbi femeile cînd vrei și, eventual, cum făcea vraciul, chiar și bărbații.

— În ce mă privește, te am doar pe tine.

— M-ai trădat de atîtea ori.

— Dar tu ?

— Pentru mine era altceva. Trebuia să mă răzbun.

Paolo a tăcut din nou. Și-a aprins o țigară și apoi a spus :

— Eu, în schimb, n-aș fi putut, devenisem impotent.

— Vorbești prostii.

— Ajunsesem la o asemenea disperare încît cu altele nu mai eram în stare.

— Și ce ai făcut atîtea luni ? Nu te cred.

— Și totuși așa e, de altfel chiar tu mi-ai spus că ai făcut la fel.

De data aceasta Sena a tăcut îndelung. Marea părea să se potolească.

Paolo a reluat pentru a o scoate din încurcătură :

— Nu ți-am vorbit de iubire.

— Nu vreau să știu nimic.

— Dar înainte voiai.

— Nu vreau complexe de vinovăție.

— Te asigur că...

— Nu vreau să aud de teoriile tale neroade, l-a întrerupt ea.

— Pe care cîndva le împărtășeai.

— Eram o fetiță.

— Iar acum o mică burgheză, a spus glumind.

Ea însă s-a înfuriat, luînd-o drept o ofensă ce sublinia ceea ce fusese spus. L-a insultat, revărsînd asupra lui tot năduful ei cu avortul, după care s-a aruncat în apă.

Dar unde să se ducă ? Pînă la stîncile din apropiere putea să ajungă, dar după aceea ? De acolo pînă la Puntone, chiar urcînd coasta surpăcioasă, erau vreo cincisprezece kilometri pe jos. În costum de baie nu putea, desigur, să meargă pe drumurile asfaltate fără a suscita emoții vocale și frînări bruște de automobile. Ca odinioară la Siracusa, cînd s-a oprit la timp. De bună seamă că aici nu era Sicilia, dar cincisprezece kilometri de șosea erau prea mulți pentru a-i parcurge în costum de baie.

S-a întors. După o porție de înot pe valurile înspumate din larg. A avut unele dificultăți să revină pe stîncă, deși era la adăpost de vînt. Paolo a ajutat-o. Cu riscul de a distona cu momentul cînd trebuia să se afle deasupra valului, a apucat mîna lui Paolo pentru a dovedi că făcuse o baie și nu o încercare de fugă.

Ajunsă sus, Paolo a îmbrățișat-o.

— Prostule, te uzi.

Marea se potolea într-o pauză a vîntului, o ciudată rafală în sens invers.

— Vrei să vezi că se schimbă vîntul ? a spus Paolo. Ar fi un noroc.

— Dacă o spui pentru mine, a replicat Sena crezînd că observația privitoare la vînt se datora revenirii ei, dispoziția mea rămîne neschimbată.

Şi au zîmbit amîndoi. Obosiţi.

Apoi s-a băgat şi Paolo în apă. A înotat în în jurul stîncii invitînd-o şi pe Sena să revină în apă. Fără rezultat.

Revenind sus, a observat că valurile scăzuseră în înălţime. Vîntul, în schimb, părea să fi crescut în intensitate dat fiind că îşi schimbase înclinaţia.

Au mîncat aşezaţi pe saltele. Sena scotea lucrurile din sacoşa izolată termic, restaurantul lor de toate zilele. Din cînd în cînd îşi clătea nervos gîtul. Paolo arunca cîte o vorbă. Apa avea o ciudată culoare de melancolie.

După masă Sena, ceva mai destinsă, a amintit că a doua zi îi aştepta munca la Universitate. Trebuiau să plece la şase pentru a ajunge la Florenţa la nouă.

Paolo nu era mulţumit că se întoarce la Florenţa. Aflase doar că Domenico o căutase, ba chiar o consolase după avort : atunci începuse după sau înainte de fuga de la semafor ? Dar gîndul acesta nu i s-a părut generos.

Au început să vorbească de cursul de istoria religiilor pe care Sena trebuia să-l ţină în octombrie. Fumau liniştiţi. Chiar şi în mijlocul furtunilor ţi se deschide uneori o oază : ameninţarea vine însă de la bordurile întunecate de vînt. Paolo tocmai spunea : Această societate este fiica religiilor, este o societate cu totul şi cu totul sacră. Cum poţi face să izvorască dragostea în cel care crede că aceasta este un dar al lui Dumnezeu ?

— Ai devenit ateu acum ? Cîndva aşteptai un nou Dumnezeu.

— Îl aştept încă, a spus cu nepăsare, dar nu un nou Dumnezeu : ci pe Dumnezeu.

— Cunosc Dumnezeul tău : Revelaţia ştiinţifică.

— Şi psihologică, a adăugat el cu autosarcasm, şi istorică, a încheiat pe acelaşi ton.

— Marxistul utopic prin excelenţă, a spus ea, ca vîntul de nord-nord-vest, mistralul răcoros. Astăzi însă suflă siroco.

— Există şi cel de sud-sud-est, a răspuns prinzînd gluma.

— Ai uitat revelaţia biologică, a făcut ea zeflemitoare.

— Aceea le conţine pe toate.

— Care este Dumnezeul, atunci ?

— Un Dumnezeu libertar : Dumnezeu însuşi, nu un tată autoritar sau, mai rău, sentimentaloid. Un dumnezeu care creează nu ceea ce cunoaşte deja, ci experimentează, exercită actul creaţiei.

— Iar noi, a intervenit pe neaşteptate Sena, am contravenit actelor lui Dumnezeu, ucigîndu-l pe fiul nostru.

Paolo a privit-o. Nu pricepea dacă glumeşte încă. Nu glumea ; reîncepea să-şi clătească gîtul şi să-şi ciupească obrazul. I s-a făcut milă. Pentru prima dată. Ar fi vrut s-o ajute. Dar cum ? Sena cunoştea la perfecţie ideile sale despre mama profesionistă, despre caracterul anonim al părinţilor, pentru ca omul să nu datoreze gratitudine că s-a născut, sau a crescut în familie unde egoismul devine coeziune familială, eroism al părinţilor, al copiilor, închidere fraternă, edipică, tabu, miniatură socială

care se opune societății. Omul trebuia educat în schimb să devină el însuși prin liberul impact cu celălalt. Era argumentul „lor" politic de bază. De ce polemiza acum ? Poate din cauza lui Domenico.

— Ascultă Sena, a spus, nu cred că vrei să reîncepi văicărelile de mai înainte.

Fraza a fulgerat.

Sena, care de la o vreme nu slăbea din ochi o barcă ce ancorase după tatonări din cauza mării ce se domolea treptat, a luat cascheta de baie din sacul de merinde, și-a pus-o pe cap, lucru pe care nu-l făcea aproape niciodată, a împins înăuntru șuvițele, a luat labele și s-a îndreptat spre apă.

— Îți face rău să intri în apă imediat după masă.

— Rău îmi face să stau cu tine, a spus stînd pe marginea stîncii ca să-și pună labele. Și s-a aruncat în mare.

XXII

PAOLO O URMĂRISE pe Sena înotînd spre un intrînd al stîncii, unde marea devenise liniștită.

Sena se mișca în apă cu o eleganță naturală, înota cu avînt de parcă ar fi avut o țintă în față. S-a gîndit să meargă după ea. Sau poate era mai bine s-o lase să-i treacă furia. Continua să înainteze repede, cu capul pe linia apei.

Apoi l-a înălțat puțin pentru a-și corecta direcția, îndreptîndu-se către ambarcațiunea ancorată. Avea de gînd să se ducă s-o vadă ? Era o șalupă cu cabine, aparținînd evident unor bogătani.

Acum s-a întors și face pluta, se odihnește. Paolo îi face semn. Nu răspunde : nu vede sau nu vrea să răspundă. La scurt timp începe să înoate din nou.

Paolo își aprinde o altă țigară. Încearcă să-și distragă atenția de la Sena. Îl încearcă o neliniște. Îi este teamă că vrea să-l părăsească din nou. În timp ce se certaseră, mai ales cînd se aruncase în mare prima dată, chiar dorise acest lucru. Acum se teme de el.

Sena continua să înoate către șalupă. O comunistă militantă ca ea disprețuiește asemenea „scule". O mînă poate curiozitatea de a vedea una mai îndeaproape.

Într-adevăr, cu ultimele lovituri de braț se agață de scara pe care cei de acolo o lăsaseră la apă ca să poată face baie. Paolo vede că vorbește cu cineva de pe șalupă, alții apar la bord. Sena se ridică din apă cu tot bustul. Tipii aceia nu știu că este comunistă, și după felul cum arată, mai ales în costum de baie, pare o adevărată regină. Urcă. Paolo se gîndește că o pierde, se uită la ea cum urcă ultimele trepte și ajunge pe punte, mai frumoasă ca oricînd. Cineva îi oferă un prosop pe care ea îl refuză. Rămîne cîtva timp în picioare, apoi se așază.

Vîntul și-a schimbat acum direcția, un mistral foarte ușor. Acum face baie și el și vrea

s-o ajungă sau se duce s-o ia cu barca sa cu motor. Mai bine să aștepte. Dacă se ține tot timpul după ea, o să-i scape mereu. Și înainte se aruncase în mare cu gîndul de a fugi. Va schimba cîteva vorbe cu cei de acolo, va vizita barca, apoi se va întoarce.

Paolo stă și privește orizontul. Se simte stăpînit de amenințarea cea mai constantă și mai puțin rațională din lume, teama arhetip de singurătate. Ar vrea să alerge la ea și să-i spună că vor avea un copil, că familia lor va fi o familie diferită, un exemplu de familie neegoistă. Nu există, și-a spus. A însemna copiii cu o pecete, vrea să zică a fi împotriva altora, pentru a te distinge, pentru a oficializa egoismul în numele familiei. Tipul acesta de cultură trebuia combătut. Dar avea s-o piardă pe Sena, cu ideile lui smintite. Simțea amenințarea culorii apei, a pieței dezolate din satul său unde în seara aceea se pierduse de mama lui, scumpa lui mamă excesivă. Excesul de iubire nu există, a reflectat el. Excesul de iubire nu este iubire, este posesiune, una din atitudinile pe care familia le acumulează de la o generație la alta. Și ce se va întîmpla atunci cu ura, cu indiferența ? Trebuie să spargem cercul, să împingem omul să se nască în societate, pentru ca piața din satul său să nu poată căpăta vastitatea întunecată a oceanului.

S-a uitat către șalupa cu cabine. Incredibil. Se pusese în mișcare.

Trăseseră scara și începuse să se îndepărteze.

Paolo dă fuga la frînghii pentru a dezancora și a-i urmări. Apucă să dezlege una dar iahtul s-a lansat și zboară către Punta Ala. N-avea cum să-i mai ajungă. Mai bine să aștepte. Poate vor să-i arate Senei cum merge și se întorc. Ca să vezi cîtă nerușinare. Sigur, e ușor să ceri cînd arăți ca ea. Se uită la vasul care se îndepărtează. Nu o vede pe Sena nici pe puntea de la pupa nici pe *flying-bridge*, poate e înăuntru. Nu, iat-o, cu un halat de baie larg, bărbătesc, desigur, dacă vine așa de mare pe ea. Își scoate cascheta. Gestul acesta i l-a întipărit în memorie piscina de la Roveta. Acum părul ei flutură în bătaia vîntului și atinge halatul acela străin.

Este gelos. Caută să se stăpînească. Ar vrea să urle la Sena să plece, să nu se mai întoarcă. Se controlează : gelozia este pe același plan cu acuzațiile Senei privind avortul. Trebuie combătută ca și violența, este violență perspectivică. Sena îi revine lui Paolo în mod exclusiv, ca orice mamă pentru fiul ei : acesta este complexul ce trebuie extirpat. Dificil, pentru că este sacru, pentru că este dens de lacrimi, de duioșie, de consens, de admirație. Cum să-i spui cuiva : mama ta e neliniștea ta, dacă pentru fiecare mama înseamnă adorație ? Ca și cum ți-ai spune ție însuși : Sena nu este a ta, și acum reprezintă iubirea pentru cel care i-a pus halatul pe corpul gol.

O mamă nu se pierde pentru un halat : dar proiectînd raportul între adulți, da. De aceea iubirea dezamăgește, și cuvîntul ne-a obosit. Mama mea, familia mea, Sena mea, întorc pe

dos iubirea. Care, de fapt, este coeziunea materiei și va fi și a societății.

Puțin cîte puțin adîncul lui Paolo participă la reflecția cu care se identifică și se amestecă cu complexele. Trebuie puse în lanțuri, ca niște fiare în adîncul eului ; acesta este rezultatul culturii, acesta este cultura. Nici o clipă nu trebuia lăsat ca gîndirea să fie dominată de amintirea fiarelor. Trebuia să țină bine cîrma și reflecția. Revenise în barcă, era seară, avusese nevoie de gîndire ca să ajungă la această stăpînire de sine. De altfel nu poți lăsa cîrma fără riscul de a te izbi de stînci sau rătăci în largul mării, este nevoie de o intervenție. Astfel omul intervine pentru a exista.

Marea a devenit ca uleiul. Barca cu motor înainta lent pe suprafața apei. A fixat cîrma cu ajutorul unei frînghii și stînd în picioare la proră a început să privească fundul apei din fața sa lăsîndu-se treptat pătruns de calmul serii. Revenea din cînd în cînd la cîrmă pentru a corecta direcția. Se întorcea la proră, în picioare, ca să asculte zgomotul motorului la minim și izbirea valurilor de barcă.

Pe stîncile de lîngă Punta Ala erau oameni. Păreau ilustrații. Trebuia să încerci pentru ei atracția pe care o simți pentru o fată frumoasă, spunea vraciul mai în glumă, mai în serios. Era dificil, dar nu imposibil. Alții îți sparg singurătatea, nu mama ta care este una și n-ar fi în stare să te apere de agresiunea naturii. Ei sînt certitudinea. Fratele bun are același sînge ca și tine, dar îți rîvnește mama : e timpul să înlocuim acest model mini-social cu societatea.

Societatea este mama, posibilitatea, iubirea, dificultățile, realizările. Ea nu cultivă neliniștea, trebuie să gîndești în mod util, altminteri, cum se întîmplă cu păsările cu penele răvășite, te strivește. Dar nu te abandonează niciodată. Nici în seara aceasta nu te lasă singur pe Stînca certurilor, barca cu motor te duce acasă.

Am înconjurat capul. Și aici era lume care făcea plajă și fetele frumoase nu erau, desigur, în minoritate. Sena era oare mai frumoasă ? Poate mi se părea mie. Totuși mă lăsase singur, deși știa că pentru mine înseamnă lumea. Ele nu, dar asta nu depinde de voință, ci de faptul de a exista.

Pe neașteptate însă singurătatea se prăvale în jos din cerul sever, pustiu ca și piața din satul meu, ca, brusc, și marea fără Sena. Fiarele se dezlănțuiseră. Cei care se aflau în fața mea, pe stînci, prefigurau bolgiile dantești și nu dădeau fuga să-i spună Senei că fiarele din mine se dezlănțuiseră, că numai ea (care e mama mea) le poate anihila. Stau acolo, pe stînci, crezînd că fac mișcări omenești. Neputincioși ca și el pentru a sparge cercul care, oricum, trebuie forțat. A înțeles că a înțelege nu este un merit, ci o îndatorire : dar a aștepta cu antenele desfăcute revelația cunoașterii te abate de la a face, și a face contează, dacă cel care face nu are pretenția să uzurpe îndatorirea celui care trebuie să înțeleagă. Paolo s-a oprit în această spirală ce îl împingea departe de ei. Cu amărăciune,

După ce a depășit capul, a apărut portul, și pe urmă rada lui Walter, cum o numea el, unde erau toate stabilimentele balneare. A văzut cîteva bărci care căutaseră adăpost în spatele turnului dei Balbo : probabil că datorită inerției siroco-ului, acela era unghiul cel mai ferit, un pic chiar și de mistral. S-a dus să vadă. I-a fost teamă să controleze îndeaproape dacă printre ambarcațiuni era și aceea în care dispăruse Sena. Respingea, de altfel, toate gîndurile care o priveau, dar acestea se multiplicau de fiecare dată, postîndu-se pe linia de plecare în așteptarea fremătătoare a pornirii. Nici nu voia să le înfrunte fățiș, asta ar fi însemnat să înceapă să se gîndească la ea, ceea ce ar fi dus la o depășire a barierei bine fixate de considerații generalizante. Figura Senei îi forța atenția în mii de feluri. Trebuia să se agațe de ceva exterior. Cei din ambarcațiuni nu erau ca acei care făceau plajă pe stînci, pe ei nu este ușor să concretizezi altruismul. Dar, îi sugerase vraciul, trebuie să înceapă cu altele. Cea blondă, de pildă, din cea de-a doua ambarcațiune. Foarte diferită de Sena. Măruntă, cu piept și coapse pline, talie aeriană deși plină de moliciune. Este cu mama, evident, și cu fratele mai mic decît ea. Paolo aruncă ancora, stinge motorul. După cîteva șovăieli, șalupa se așază cu prova lîngă cealaltă barcă. Se rușinează că a aruncat ancora la pupa, acolo nu era nevoie, o făcuse pentru că o avea acolo. O dezleagă de pe stîlpul de la pupa și o leagă

la proră. Cînd motorul, pe care l-a ridicat, e gata să lovească barca blondei, se repede să dea o lovitură de picior în bord, și zîmbește după cum se cuvine.

Îi răspunde chiar ea, blonda, zîmbind umed, cu ochii verzi. Paolo simte că redescoperă emoțional lumea. Înțelege încă o dată că programul pleacă din copilărie, dar pentru a o contesta. Nu știe bine mecanismele, totuși emoția îl avertizează că vraciul avea dreptate, pe pielea bronzată a fetei se așternea plăcerea teoretică, aceea care descrie instinctul mai întîi și pe urmă cunoașterea, pînă la absolutul său : altruismul.

Ar fi trebuit să-i vorbească. Trebuia s-o facă pe loc, înainte de a se gîndi s-o înlocuiască pe Sena cu ea. Înainte de a i se părea o nebunie.

Dar șalupa blondei o ia din loc cu motorul în plin.

— Cretinule, o aude pe fată dojenindu-l pe băiat pentru că atinsese ușor, dar destul de periculos, barca lui Paolo.

O privește cum se îndepărtează.

Apoi pune motorul în mișcare, ridică ancora și pornește pe urmele șalupei care se îndepărteaza. Observă cu atenție unde se oprește. La Vella, un stabiliment de lux. Cînd trece prin apropiere tocmai fixau barca la geamandură. Paolo e în picioare, fata îi face semn cu mîna. Rămîne nemișcată la cîrmă, dar zîmbește și ridică un braț.

XXIII

BARCA LUI PAOLO înaintează. Trece pe lîngă alte stabilimente. Înainte nici nu lua seama la Gallia, Golf, Bussola, le considera locuri pentru bogătași. Iată însă că puteau oferi găzduire unui înger blond, care devenea pentru el un miraj, mirajul unei întîlniri. Dar nu miraj, hotărăște el, pentru că în seara asta se va duce la cină la Vela, în speranța că o va reîntîlni.

Hotărîrea îi dă o stare de mulțumire. Sena îl obsedează fără încetare : absența ei, căsuța de la Puntone goală. Dar se va duce la Vela. Sigur. Ca să-i spună fetei că nu întîmplător se luase după ei. Dacă ar fi avut un logodnic s-ar fi aflat în barcă. De ce acest gînd ? Un dialog de iubire se bazează pe enigma de la care pornește îndemnul spre altruism. Continuă să rămînă în picioare la proră, cîrma e tot legată și se duce din cînd în cînd să corecteze ruta. Fiecare barcă, fiecare persoană care făcea baie puteau fi întîlnirea sperată, dar emoția aducea vag a înșelătorie : deși conștientă, deși avînd valoarea unei deontologii pentru profesiunea sa de om care denunță angrenajele psihologice pentru a se elibera de complexe și a căuta iubirea.

Și chiar fără Sena. Ba tocmai fără Sena îl aștepta prima iubire deosebită de arhetip, depășind sfera protecției nutritive. Dacă numai cu Sena putea face dragoste, actul rămînea depreciat, aproape mecanic, lipsit de aventură.

Cînd îl părăsise Sena nu-i mersese cu altele, pe cînd înainte da. Iubirea este lucrul cel mai puțin natural din lume, ea nu trebuie să fie dulcegărie, lipsa de ardoare animală. Tipul acesta de iubire condamnă iubirea, redusă la reproducerea tandreței materne, dar fără îndemnul altruist care se confundă cu forța gravitațională riguroasă. Cheie a lumii, ale cărei culori insuflă conștiință materiei : prin foarte scurte momente de extaz. Pradă unor atari reflecții, Paolo, aflat la prora bărcii ce mergea către Puntone, încearcă să reziste asaltului amurgului care începuse să se facă simțit.

La intrarea în canal, lumina invada aerul cu un roz palid chemînd la raport toate arhetipurile. Cum să reziste figurii înalte și zvelte a Senei, cu părul pe spate, cu șuvițe pe buze, care îl așteaptă la căsuța lor ? Trebuie să se fi întors măcar pentru a se îmbrăca, cheia o lăsau sub preșul de la intrare. Nu cumva i-a luat mașina ? Și el ? A doua zi avea lecție. O va găsi acasă, o adusese la Puntone micul iaht.

Figura ei i-a pus stăpînire pe gînduri. Nu-i rămîne decît să se resemneze, mai cu seamă că acum trece pe gura canalului și ea va fi pe mal. Inutil să facă eforturi pentru a o alunga din minte dacă peste cîteva minute o va găsi acolo, numai a sa, gata să-l despăgubească pentru după-amiaza petrecută fără ea.

Și dacă nu va fi ? Împunsătura de pumnal dovedește că arhetipurile își fac de cap de la lumina magică înspre colină, de la mare înspre Follonica ce desenează o curbă de nisip alb și de pini. Paolo se repede la pupa pentru a

executa manevra de ocolire a fundului de mare nisipos, și să poată intra pe culoarul strîmt unde nu există pericolul să se rupă elicea.

Aruncă o privire în jur, pe malul din apropiere se află pescarii obișnuiți, nevoiți să-și ridice undița ori de cîte ori intră o barcă. Nu se poate uita și pe partea cealaltă unde e mai probabil că se află Sena, ocupat fiind cu manevra, dar și pentru a păstra speranța că lumina aurită provine dintr-o grămadă de paie.

În cele din urmă ajunge într-un loc unde adîncimea apei e bună peste tot. Nu mai are scuze pentru ca să nu se uite pe malul celălalt, unde mai încolo este casa lor, și unde Sena o fi venit să-l aștepte. Dar de ce oare nu îl strigă ?

Se întoarce. Nu e. Este lumina aceea de alb de plumb și de ocru care scaldă un peisaj neatrăgător. Căsuțe de lemn suspendate deasupra canalului, pretențioase uneori prin grilajul de fier sau ușa din lemn de cireș, unite de plase imense pe sub care trece barca lui Paolo.

S-o fi ascuns, razele orizontale vibrează temerare prin îngrămădirea de lucruri și bărci, poate Sena iscodește de după colțul acela de cărămidă de pe strădița ce duce la portul vechi, sau ceva mai încolo de după baraca de tablă și lemn verde. Dacă e pe malul celălalt, e și mai dificil s-o văd, și pentru că nu îndrăznesc să mă uit cum trebuie. Prefer să mă întrebe ea după : de ce nu te uitai unde eram eu ? Ei, asta-i, pentru că știam că te afli acolo.

Însă într-adevăr nu e. Nici după ce a reușit să lege cu febrilitate barca în fața casei pescarului Roma. Nici atunci cînd îmi iese Roma în întîmpinare și mă întreabă de Sena.

Rămîn pe loc să trag aer în plămîni, să-l urăsc prostește pe omul acela simpatic pe care sperasem să-l întîlnesc în această seară ca să-mi perfecționez teoria metapsihologică. Dacă mă întreba de ea, era evident că nu o văzuse. Nici nu se întorsese la Puntone. Cum era posibil ? Iahtul acela doar nu o fi fost al lui Domenico. O ambarcațiune atît de frumoasă. Nu-i răspund lui Roma care mă privește uimit de inimiciția pe care o întrezărește. Mă grăbesc să dau fuga acasă să văd. Și pe urmă Roma nu s-a aflat acolo tot timpul ca să poată vedea, iahtul poate să fi acostat de partea cealaltă, sau chiar a ancorat în larg și a trimis o barcă de cauciuc s-o aducă pe Sena. Nu te aventurezi într-un canal cu o ambarcațiune de felul acesta.

Îl salut pe Roma și mă reped în casă.

Nu este.

Amurgul e acum sarcastic. Culorile tensionate. Aș vrea să dau fuga să le sting, dar cu mîinile, cu mînia și cu durerea nu se poate. Caut gîndurile de mai înainte, sînt ridicole și neputincioase. Ca mine fără Sena.

Văd o hîrtie pe masă. Înainte de a o citi mă duc în cameră. Deschid dulapul, lipsesc lucrurile și valiza ei. Nătăflețul ăsta de Roma nu a văzut-o !

Citesc foaia :

„Cu cîtva timp în urmă, la țară, unde tu găsești atîta tihnă, eu nu am putut să dorm din cauza păsărilor. Își cîntau micile lor prezențe care însă pe mine mă lăsau singură, ori, ca și tine, eu nu iubesc singurătatea : dar în timp ce pentru tine singurătatea este absența iubirii, pentru mine este singurătate. M-am născut și am trăit în urletele motoarelor și știu că alături sînt oameni, iubesc acoperișurile caselor ce se văd de la fereastra mea pline de familii, de copii. Dar să lăsăm subiectul ăsta ! Numai că în ziua aceea îmi închipuiam că întinderea acoperișurilor se umplea pe neașteptate de păsări, cîini, veverițe ba chiar și de pisici cu boticul dulce și ochii strălucind de culoare : erau monștri. Oamenii, în schimb, sînt vieți trăind alături. Tu mă iubești, știu asta, dar ne desparte acest mod divers de a privi viața ce mă face să aștept sfîrșitul iubirii noastre pentru a adăuga o prezență la sarabanda prezențelor de care tu ai o teamă nebună : și totuși știm amîndoi că sfîrșitul este aproape și inevitabil. De aceea plec. Sena".

Am recitit-o. Faptul de a ști că aveam aceleași probleme mi-o readucea întrucîtva. Ne despărțea egoismul în ceea ce privește soluția. Chiar între noi. Disperarea, pe care biletul acela o îndepărtase pentru o clipă, era la ușă. De îndată ce aveam să realizez că biletul nu era Sena, avea să deschidă ușa și să dea năvală peste mine. O și simțeam. Își înfigea gheara în stomacul meu. Mă paraliza de parcă trebuia să mă ascund de un dușman. Ea era

dușmanul meu, ea pe care o adoram ; și cu cît întrezăream coincidența arhetipală, cu atît disperarea mea devenea absolută. Am crezut că mor.

Stăteam nemișcat, într-o stare de prostrație, așteptînd ca ajutorul să vină din afară. Și nu putea veni decît de la ea. Iar ea plecase, scriind că iubirea noastră luase sfîrșit.

Cînd am început să mă pun în mișcare, mi-am amintit de hotărîrea de a merge să mănînc la Vela. Mi s-a părut o neghiobie chiar și gîndul de a merge să mănînc. De parcă murise. Mai bine s-o văd că-l sărută pe Domenico : rămînea o furie, o dorință de răzbunare, o speranță. Aerul amurgului își trimitea sclipirea galbenă prin fereastră. Să mă sui iar în barcă și să merg în larg, să termin benzina și să aștept acolo unde nu se mai vede pămînt.

Lumina care amurgea a devenit o geană de mîngîiere. Mă chema dintr-o depărtare văzută prin ochean, o perspectivă cunoscută fără însă ca regulile să-mi fie cunoscute, muream din cauza Senei, poate a lui Domenico, aveau să spună. Desigur că ambarcațiunea aceea era a lui Domenico. Poate că fuseseră certați lunile astea și eu am fost doar o comoditate pentru Sena, un surogat, un schimb ca pentru femeile de serviciu. Am rîs. Chestia cu schimbatul m-a făcut într-adevăr să rîd. A fost un rîs lugubru, cînd durerea e prea puternică pentru a găsi forța de a ridica toracele cu un hohot și încearcă mici eforturi care îl deschid pentru ae-

rul pe care nu îl vrei. Ca atunci cînd nu poți să bei chiar dacă ți-e sete. Pe care eu unul o aveam. A bea însemna să reîncepi a trăi.

XXIV

I-AM AUZIT VOCEA. Îi mulțumea cuiva. O mașină se oprise pe străduță.

Aiuram.

Și totuși am sărit în picioare. Am dat fuga la ușă. Nu avea importanță dacă nu o găseam. Pînă una alta mă mișcam, făceam ceva.

Dar era. Cu valijoara în mînă, zîmbitoare. În spatele trupului robust și mare, al părului ei, al chipului ei, lumina mării cu discul pe jumătate în apă.

Am rămas așa, privind-o : momentele vieții sînt puține, încercam să le opresc.

Bucuria țîșnea ca o trombă marină la spatele ei, din cerul care se stingea izbucnea muzică de jazz. Sena a venit spre mine. Am îmbrățișat-o. Dar era atît de mare că pînă la urmă a făcut-o ea. Brațele ei lungi mă strîngeau tare.

— M-am întors, a spus după mult timp, emoționată.

Am rîs. De data aceasta din tot sufletul și rîdeam atît de mult că-mi dădeau lacrimile. Te văd, i-am spus pentru a mă justifica.

A rîs și ea, frumusețea ei răspîndea strălucire. Ce blondă, ea era femeia mea, toate femeile din lume.

Ne-am dus să cinăm la Vela. Și fiindcă acolo nu era restaurant, am mers la unul din apropiere, iar după aceea să dansăm la Vela.

Mi-a spus că se întorsese pentru a mă împiedica să citesc scrisoarea. Finalul era prea crud.

— Dar cu cine ai venit la Puntone ?

— Cu iahtul acela.

— Al cui era ?

— Zău că nu știu. Dar acolo am întîlnit un prieten de-al meu.

— Cine ? am întrebat eu bănuitor.

— Unul pe care nu îl cunoști. Predă la Dams, la Bologna, prieten cu Patrizia. I-am spus că vreau să mă întorc la Puntone, că ne-am certat.

— Obișnuiți cu Patrizia...

— Nu le-a fost greu să mă însoțească. Mergeau să cineze la Cala Felice.

— Și nu te-au invitat ?

— Ba da.

— De ce nu te-ai dus ?

— Pentru că voiam să plec. Și pentru că n-ar fi fost frumos în ceea ce te privește.

— N-a fost nici așa. M-am corectat : A fost însă foarte frumoasă întoarcerea ta.

— Am făcut autostopul ca să pot pleca. Eram ispitită să-ți fur mașina.

— Era de preferat. Cel puțin eram sigur că te revăd. Și cum te-ai întors ?

— Am ajuns pînă la gară la Follonica. Cînd a sosit trenul, m-am gîndit la felul cum ne-am despărțit în gară la Florența cînd plecam la Paris.

— Și atunci ? am zorit-o eu.

— Am vrut să repet. Fusese atît de frumos.

— Atunci nu pentru finalul scrisorii tale.

— Cît ești de pedant. Încetează. Și pentru asta, desigur. Oricum ție nu-ți păsa nimic.

— Voiam să mă omor.

— Nu fi cretin !

În schimb a murit ea. Mi-a murit în brațe, două săptămîni mai tîrziu, la întoarcerea dintr-o excursie în insula Elba. Cadavrul acela fără sînge era oribil. Și totuși fusese o vreme, de care îmi este rușine, nu țin minte dacă pentru mult timp sau pentru o clipă, în care chiar moartea ei era un tunel moale și adînc, ca plăcerea. Se adîncea sub valurile crestate de vînt, sub munții de apă ce deveniseră liniștiți pentru că tunelul trecea chiar pe sub moarte, tot mai adînc : o regresiune de etape și la fund, acolo jos, chiar la fund, etapa, popasul temut și dorit.

Valurile măturau barca, dar nu și pe mine adăpostit de galeria ce se deschidea în apă. Lichide călduțe îmi mîngîiau spatele.

Ea îmi spusese lăsînd deodată orice teamă deoparte, în clipa cînd valurile aruncau barca tot mai sus, îți amintești cînd te sărutam în mașina sport decapotabilă la două sute de kilometri pe oră ? Apoi barca se prăbușise în reprezentație : viața este viață chiar și în moarte.

Dar nu așa. Nu moartea ei rece de cadavru pe plaja de la Cala Violina, cu valurile care ajungeau pînă în pădure să-i ude picioarele lipsite de sînge. În jur vîntul șuiera peste corpul

ei, o misterioasă trombă de aer a vîntului de sud-est ; aerul era nemișcat.

Poate trăiește, mi-am zis, aducînd-o aici băgasem de seamă că inima îi bătuse pentru o clipă, apoi se oprise. Valurile se spărgeau peste corpurile noastre pe care încercau să le tîrască pe plajă, dincolo de primii arbuști masacrați de spumă. Mi-am aplecat urechea peste sînul ei, ascultînd tăcerea cu aviditate. Moartea ei ar fi fost frumoasă sub tunelul de apă, dar acum o atare idee îmi făcea scîrbă și îmi dăduse forța de a trece, eu și cadavrul acela lung, prin apa înfuriată.

Aplecat asupra ei căutam cu disperare viața ce nu mai era. Mi-era frică de solitudinea ce se înălța din micul golf ca să comprime aerul și să potolească vîntul din jurul morții. Mi-era frică de această iubire pentru un corp fără viață. Niciodată nu o văzusem atît de seducătoare, într-un abandon atît de total, chipul aplecat ascundea dinții care, pentru o clipă, se arătaseră amenințători dintre buze prefigurînd parcă o hîrcă.

Acum nu : ochiul deschis, profilul de ceară păreau o combinație estetică, o frumusețe teribilă ce ar fi putut birui neliniștea mea de a exista. Imaginea aceea avea să dureze mereu, striga în vînt peste vîrfurile copacilor. Purta pantofii de culoare roșie și galbenă pe care-i dăruisem în timpul excursiei pe insula Elba, strîns legați de picior, pantalonii de stofă pe care și-i pusese cînd vîntul se pornise pe neașteptate de la sud-vest, îmbibați de apă, păstrau spre gleznă o dungă jucăușă, iar mai sus,

într-un loc, îi desenau coapsele, o bucată caldă de pictură hiperrealistă ale cărei linii trezeau în sufletul meu o și mai mare duioșie. Din infernul care începuse să se domolească scotea pe neașteptate capul frustrarea docilă a morții. Aș fi vrut să-i iau părul ce se înfășurase parțial peste unul din sîni și să-i răsucesc capul spre transparența acelui blestemat de cer limpede. Dar nu puteam. Clipele erau ceasuri, gesturile, deși febrile, creau intervale în timp într-un ritm perceptibil la microscop.

M-am urcat cu genunchii pe burta și pe pieptul ei, urmărit de lipsa macabră a bătăii inimii. I-a ieșit apă din gură ; îndeajuns ca înfățișarea cadavrului să devină terifiantă. Am continuat să apăs pieptul moale ce devenea flasc. M-am auzit pe mine însumi strigînd ajutor în timp ce-i băteam în torace cu pumnii strînși încercînd să pun în mișcare inima. Apa care-i ieșea din gură, amestec de existență, de salivă și de egoism era dezgustătoare. Cadavrul ei din prima clipă, corpul întins în acea pace fugară, îmi luase inima pentru totdeauna.

Preferam, totuși, balele cu firișoare de sînge, ori revenirea la potrivnicie, cu părul răvășit peste ochii sticloși. Loveam în corpul acela sleit, cu sufletul plin de ură împotriva vîntului care împinsese norii într-acolo. Aș fi vrut să mă opresc ca să ascult inima : mi-era teamă că n-am s-o aud. Clipele acestea erau ale ei, și totuși parcă aș fi vrut s-o contemplu moartă.

Vîntul se strecurase acum și aici, sufla peste pielea mea goală și mi se părea că sînt bice de gheață. Dar trebuia s-o ajut pe ea. Clipa

aceea de mai înainte, rarefiată, necorporală, ireală : pentru că moartea e ireală, eu știu asta, o știam din gîndurile altuia, din apă, și puțin de la stele.

Norii întunecoși iviți pe neașteptate la orizont împotriva noastră arătaseră ce este viața unui om, un act sporadic, primejduit, legat de întunecarea aceea a cerului. Pe urmă cadavrul și acum corpul acesta însoțit de speranța de viață, și bănuiala că eu nu vreau să trăiască. Ea, în schimb, ea sta îndoită în semicerc pe plajă, în încercarea mea de a-i reda viața. Din cînd în cînd ochii mei cătau către cer dintr-o obișnuință căpătată în ceasul acela de furtună. Gura ei gingașă vomita apă murdară cu firișoare de sînge. Nu voiam să mai moară. Mi s-ar fi părut că eu am ucis-o. Mi-am întrerupt manevrele dezordonate și am ascultat inima. Am auzit un fel de bufnitură, o singură și unică bufnitură în corpul epuizat.

Am scuturat-o la fel cum faci cu ceasurile cînd se opresc, și-mi amintesc de bătaia slabă a inimii ei.

Acum, cînd știam că avea să trăiască, îmi venea să plîng de duioșie, o duioșie neașteptată cum au mamele pentru copilul care se naște sau care părăsește casa. Mi se părea că viața, a ei și toate viețile, sînt un lucru neînsemnat față de amintirea acelui tunel subteran de curenți calzi înlăuntrul mării înfuriate. Era primejdios să trăiești.

Inima ei trăia acum singură, eu continuam să-i ajut bătăile dar moartea aceea în mare deschisese definitiv dezacordul dintre noi. Nu

ea murise, ci dragostea. Dragostea murise dezvăluind caracterul superfluu al acelei bătăi. Teribilă ca o revelație, ca limpezimea de acum a cerului de deasupra noastră, ca focul din Sinai, ca poruncile lui Dumnezeu. Ea era moartă chiar dacă trăia, și fericirea care mă gîtuia, ascultîndu-i inima ce începuse să bată nebunește în sînul terciuit de masajele violente, era o fericire tristă. Trăia ca să protesteze împotriva acelui oribil cer albastru.

Apoi a trecut-o un fior, pleoapele au început să i se zbată. Semăna cu o insectă prizonieră într-un pahar alunecos din care încearcă să scape. Încercam balsamul obișnuinței, ca atunci cînd reintri în hățișul uman ce populează orașele. Corpul acela în care viața începuse să tresalte era o mărturie că nu era istoria mea și nici a noastră — a noastră fiind deja un adjectiv parțial — ci istoria morții iubirii. Iar vîntul ce nu îmi dădea pace îmi fura gîndurile. Mă făcea să particip la o solemnitate la care fusesem spectator. Ea era femeia mea, termenul real și dureros al unui raport abstract. Și o iubeam încă, de aceea voiam să trăiască, dar simțeam că iubirea se epuiza în fericirea sufocantă de a o vedea revenind la viață.

XXV

AM REVĂZUT-O PE BLONDĂ în seara aceea la dancing-ul de la Vela. Fascinantă. Dar ea nu avea nici o legătură cu naufragiul. Cînd

a aflat, s-a bucurat că scăpasem teferi, ca și alți prieteni. Naufragiul devenise show-ul nostru. Toți ne întrebau și ne felicitau, mai ales pe Sena care scăpase de la moarte.

Ea se amuza povestind cum, trezindu-se la spital după un somn bun pe bază de calmante, mă căutase în patul de alături ca și cum am fi fost în căsuța de la Puntone, ca să-mi spună : știi că m-am visat că mor înecată ?

Și toată lumea rîdea de se prăpădea.

Fără barca cu motor, care se stricase și trebuise să i-o plătesc pescarului Roma, și așteptînd să fie reparată, ieșeam cu ambarcațiunea blondei, Silva o chema, sau cu iahtul lui Mario care o luase pe Sena cînd ne certasem.

Ne distram grozav. De altfel acum eram în vacanță de pe 15 iulie. Ne duceam la Cerboli, la Baratti, la Formiche di Grossetto, și cu iahtul la Giglio și la Giannutri. Niciodată însă pînă în insula Elba. Înainte era excursia noastră preferată, acum trezea în noi tristețea, deși datorită ei deveniserăm eroi : ne întorsesem de pe insula Elba cu o mare de forța șapte pe o găoace. Adevărul era în noi și nici nu ne dădeam seama de asta.

Marca un moment, poate doar cronologic. Eu însă știam mai mult, îmi aminteam cu scîrbă (acesta e cuvîntul) de bucuria sălbatică ce mă cuprinsese, laolaltă cu groaza, văzînd-o moartă. Ca un vas căruia din cauza presiunii îi sare capacul și lasă să țîșnească o esență scîrboasă, ca o rană închisă din care se stoarce puroiul. N-o spuneam nimănui, nici Senei, firește, deși aveam vaga bănuială că faptul se datora unei

substituiri a Senei cu mama. Ceea ce mă făcea să mă ruşinez şi mai mult. Căci îmi adoram mama !

Dar în jur erau soarele de vară, marea, mistralul aproape permanent, Sena, prietenii. Într-o noapte am dormit pe vas lîngă insula Montecristo. Veniserăm cu iahtul lui Mario şi cu şalupa Silvei care îşi adusese logodnicul şi fratele. Dormeau şi ei tot pe vas.

M-am trezit primul. În salonaşul transformat în dormitor intra lumina dimineţii. Lîngă mine Sena se dezvelise. Am remarcat cred că pentru prima dată, că una din minunatele ei coapse avea cîteva vase de sînge uşor sparte, începutul unor varice. Instinctiv mi-a venit s-o acopăr ca să nu remarce şi alţii, mai ales să nu vadă Silva, aflată ceva mai încolo, lîngă fratele ei. Doarme şi ea. Dar iată că se mişcă. Deschide ochii foarte verzi. Îi închide la loc.

Mă ridic. Ochii aceştia au în ei chemări fabuloase. Afară e Montecristo, insula viselor. Ieri seară am sosit de la Giglio pe întuneric.

Încet, încet, fără s-o trezesc pe Sena şi pe ceilalţi, ies în slip pe puntea de la pupa. Soarele bate pieziş, e ora şase, cinci după ora legală. Nu suflă nici o adiere. Culorile sînt estompate de pîclă, insula pare să fumege de alb, nemişcat, ca şi cînd s-ar fi cristalizat.

Aş vrea să cobor pe uscat, dar mă tem că-i trezesc pe ceilalţi dacă pun în mişcare motoraşul de la barca de cauciuc. Mă bărbieresc cu aparatul meu de ras electric la baterie, şi mă gîndesc la contele de Montecristo, eroul copilăriei mele, campion al vendetei, al punctualităţii, al bogăţiei, al nobleţei, al răcelii, al neînduplecării, al generozităţii, al bravurii, al curajului. O mie de eroi într-unul. Desigur că Dumas trebuie să fi văzut această insulă ca s-o ia drept emblemă a misteriosului conte.

Simt că trebuie să cobor pe uscat. Barca Silvei e legată aproape, aş putea să folosesc vîslele, dar atunci e mai bine cu barca de cauciuc. Caut vîslele, nu sînt. Sînt, în schimb, cele de la barca Silvei. Puţin cam mari. Încerc să apropii barca cu motor trăgînd-o de frînghie, aceasta împinge cangea uitată la bord, care cade înăuntru. Lovitura nu e puternică, dar se aude în tăcerea radei.

Apare Silva. În pijama (cum de avusese ideea să-şi aducă o pijama ?). Pare înaltă, atît este de bine făcută. Spune încet ca să nu-i trezească pe ceilalţi :

— Ce s-a întîmplat ?

— Vreau să mă duc pe uscat, răspund şi eu abia şoptit. Iau vîslele tale.

— Ia barca, dă-i drumul.

— E prea grea, şi fac gestul de a vîsli.

— Vrei cheile de la motor ?

— Nu, şoptesc eu, se trezesc.

— Vin şi eu, vocalizează fără voce, îndreptînd arătătorul către piept.

— Aşa ? întreb eu prosteşte.

— Îi trezesc dacă mă întorc înăuntru.

Vorbeam tot mai încet. Eu pusesem o mînă la ureche, pe urmă şi pe cealaltă, în semn de complicitate cu cei care dormeau, ea un deget pe buze : într-adevăr nu voiam să-i trezim.

Ne suim în barca de cauciuc legată la pupa, lăsată la apă de cu seară pentru a controla ancora. Cu barca de cauciuc e mai ușor să luăm vîslele de la barca Silvei, la care ajungem trăgînd de frînghie. Silva, desculță, se mișcă cu multă agilitate. Pijamaua i se mula pe corp. Acum vîslește cu mine. Ținem cu o mînă vîslele pentru a le putea sprijini de bord, furchetii bărcii de cauciuc sînt prea mici.

Ajungem. Pe malul pustiu, furișîndu-ne precum contele de Montecristo.

Tot în tăcere tragem sus bărcuța și pornim. Eu am pantofi în picioare, ea nu. În barca de cauciuc am văzut niște pantofi de cauciuc. O ating pe un braț făcînd semn că mă întorc înapoi pentru o clipă.

Iau încălțările și i le dau. Un pic mari. Refuză să le ia, insist arătînd spre poteca pietroasă.

Înfruntăm insula misterioasă. Ne dăm mîna, poate dintr-o ușoară teamă, picantă.

Cînd poteca începe să urce, încep să bat din palme. Mă privește cu uimire și reproș.

— Viperele, șoptesc eu, fug, și iar bat din palme, mai încet însă.

Ea ridică din umeri.

Ne continuăm drumul. În fața noastră, pe un vîrf, o capră sălbatică. Ne oprim. Ne uităm unul la altul. Ochii ei verzi. Îi strîng mîna. Și ea. Emoția e caldă, mi se pare că respir dulce. Aș vrea să i-o spun.

Dar acum mîna aceasta, pe care nu știu dacă s-o strîng sau s-o las, devine insuportabilă. Teoria vraciului : prea simplă. Mai că aș vrea să fie Sena să descoperim insula împreună. Spun :

— E interzisă vizitarea insulei, și mă opresc.

Silva ridică iarăși din umeri și își vede de drum ; cînd mîinile ni se întind, ea mă strînge și mă smucește.

O privesc mergînd înaintea mea, din pijama ies gleznele, se bălăbănesc în pantofii lui Mario. Deodată se oprește. Își ia mîna dintr-a mea, se agață de umărul meu și scoate pantofii.

— Îi las aici, spune.

— Ești nebună ? răspund. Îmi dau seama că n-am vorbit în șoaptă. Ah, fac atunci.

— Îi luăm la întoarcere, șoptește peremptoriu și pornește desculță. Pulpele ies parcă prin pijama, haina se mulează pe fese, părul blond strălucitor, încheieturile umede. Simt cum emoția mă sufocă : vraciul are dreptate, lenea este aceea care o vrea numai pe Sena. Sena, de altfel, există. Doarme. E de abia șase și jumătate. Încă nu s-au trezit. Ce surpriză cînd o să vadă că nu sîntem.

Aș vrea să-i iau din nou mîna, dar nu mai sînt motive. Ba da :

— Trec eu înainte, spun apucînd-o de mînă.

— De ce ?

— De vipere. Ești desculță. Mă uit la picioarele ei delicate, cu degete regulate.

— Ai să vezi ce mult o să-ți lipsească pantofii.

— Doar eu sînt călăuza, nu ?

— Dar să nu mai bați din palme. Sperii caprele.

Acum vorbim cu voce tare. Nu-mi place, era mai plăcută intimitatea de mai înainte. Dar e și mai plăcut să fii departe de ceilalți.

Poteca părăsește vegetația și continuă pe piatră. În fața noastră e o pădure de vîrfuri mărunte. Ea spune pe neașteptate :

— Cum de erai singur în ziua cînd ne-am văzut lîngă turnul Balbo ?

— Mă certasem cu Sena.

— Așa, deci în ziua aceea ? Toți știau acum de Stînca certurilor, numele ăsta i-l dădusem împreună cu prietenii. Dar seara v-am văzut împreună la Vela, a adăugat pe urmă.

— Ne împăcasem.

— Asta înseamnă că n-a fost o ceartă serioasă.

— Ba da. Începuse cu o zi mai înainte. Și încă nu s-a terminat. Vrea copii...

— Are dreptate. E atît de frumoasă, trebuie lăsată moștenire.

— Eu nu-i vreau.

— De ce ?

— Din principiu.

— Dacă nu-i faceți voi care sînteți sănătoși... Să le vezi pe alea de la spital.

Silva terminase de curînd școala, era asistentă într-un spital psihiatric.

— Și nu le faceți să avorteze ?

— Cîte una o face pe ascuns, în familie.

— Trebuie să existe pentru bolnave posibilitatea de-a avorta legal.

— Nu pentru schizofrenice. Trebuie să se abțină, și asta le face rău, sau să aibă copii, ceea ce le face și mai rău. Și pe urmă îi urăsc, bieții de ei.

Montecristo făcea să strălucească în soare propria-i frumusețe.

— Mai sînt și anticoncepționalele, am aruncat eu.

— Cu bolnavele ? Nu e posibil. Uită să ia pilula, și cine își ia responsabilitatea să le pună o diafragmă ? Nici n-o suportă.

Nu știam dacă voisem dialogul acesta, fie și inconștient, sau dacă venise de la sine. Am insistat :

— Și de ce nu sînt puse să avorteze ?

— Drept pedeapsă nemărturisită, cred, chiar dacă scuza e respectul personalității umane.

Soarele era acum de aur, ca și tezaurul lui Montecristo, scînteia pe cer, peste țancurile de stînci, zăbovea peste verdele de la Cala Maestra.

— Iar ei cred că respectă natura, am comentat eu.

— Ce să zic, așa natură... mi-a răspuns întorcîndu-se. Ochii ei verzi erau agresivi. Știi, a reluat ea oprindu-se, ce s-a întîmplat cu o bolnavă ? Un sfîrc mîngîia mătasa pijamalei. Și-a reluat mersul, șoldurile au umplut voluptuos țesătura netedă.

Mi-a povestit de o adolescentă bolnavă de melancolie, care se vindecase crescînd un pui de pasăre căzut din cuib, năpădit de furnicile ce îl mîncau de viu. După cîteva zile puiul își revenise. Îl ținea învelit într-un țol de lînă, îi era tot timpul frig fiind lipsit de pene. Încet-încet i-au crescut penele, a început să facă pași. În cele din urmă a zburat. Un zbor scurt dar entuziasmant.

A venit ziua cînd a început să mănînce singur : a mîncat binișor miezul de la un bob de strugure lăsînd doar coaja. Părinții fetei și

Silva, care o avea în grijă, ar fi vrut să-i cumpere o colivie micuță. Fata s-a opus. Cînd o să vrea să plece n-are decît, spusese. Și Filippo — așa îl botezaseră — zbura prin casă, de cîteva ori în grădină și de două ori chiar în pădDuricea din apropiere. Dar la chemarea fetei se întorsese. O chemare plină de nerăbdare. Acum învățase să zboare pe mîna ei întinsă și cînd se întorcea acasă îi ieșea în întîmpinare.

Într-o seară a ciocănit (literalmente) la geamul căsuței din munți un pui de mîț. Era frumos, de rasă siriană, cu ochii galbeni, cu piciorușe lungi, se uita împrejur și mieuna.

Fata spuse că pisoiul nu poate fi lăsat flămînd din cauza lui Filippo. Astfel că i s-a dat să mănînce în grădină.

Și așa pisoiul nu vrea să mai plece. Ba într-o noapte intră în casă printr-o fereastră, atrăgînd atenția proprietarilor asupra cornișei pe unde ar fi putut intra hoții.

Drept pentru care în zilele care urmează fata încearcă să învețe pisoiul să stea afară și pasărea în casă. Reușește. E fericită. Biata ființă e parcă renăscută.

Dar un moment de neatenție și, haț ! pisoiul înhață pasărea și îi strivește capul cu dinții. Fata încearcă să-i smulgă pasărea din gură, dar e moartă, pisoiul urlă, o înșfacă din nou și o mănîncă.

Fata e nemișcată, năucă, cu mîinile și hainele pline de sînge. Și totuși nu s-a întîmplat nimic nenatural.

— Fata s-a îmbolnăvit din nou, a încheiat Silva, făcîndu-mi loc lîngă ea, dat fiind că

poteca se făcuse mai largă. Urăsc natura asta, a adăugat ea cu ciudă.

— Nu și dacă e frumoasă ca tine, replic eu cretin.

Ea zîmbește.

— Dacă ai fi văzut ce frumos era pisoiul.

— Și insula asta ? insist arătînd în jur cu un semn din cap.

— Poate apare vipera. Rîde.

Îi trec un braț pe după umeri, haina de la pijamaua de mătase mă intimidează, brațul alunecă în jos spre mijlocul incredibil de scobit de șoldurile rotunde.

— De ce predai literatură italiană ? mă întreabă pe neașteptate.

Nu știu ce să-i răspund.

— Ca să întîlnesc o fată cu ochii verzi care să mă întrebe, spun apoi.

— Vreau să știu, insistă cu o voce înăbușită care mă descumpănește.

— Pentru că scriu, pentru că îmi place. Cum îmi placi și tu.

Nu se prinde.

— Îți place mai mult să scrii sau mai mult Sena ?

— Tu, repet și zîmbesc.

— Lasă, spune desprinzîndu-se și reluînd mersul.

— Unde mergem ? o întreb.

— Să vedem insula.

— Ca s-o urîm ?

— Și s-o iubim, răspunde cu viclenie.

— Dialectică naturală, îngîn eu.

Se oprește. Se întoarce.

— Vrei să nu mă mai iei peste picior ?

— Nu te iau. Adeseori simt nevoia să trăiesc natural, să-mi simt corpul pulsînd deși știu că este o tîmpenie. Ca să-ți simți corpul trebuie să-l cunoști. Canarul acela...

— Era o vrabie, m-a corectat fără să zîmbească.

— Vrabia asta dacă ar fi știut că există, ar fi pretins chiar să existe : ar fi fugit.

— Și fata bolnavă ?

— Era natura pentru vrabie dacă ar fi știut, natura pe care s-o urască.

— Atunci nu iubești natura, a spus.

— Nu. Dar iubesc insula asta acum, pe tine.

— Eu nu sînt natura.

— Ești natura și antinatura : prima femeie pe care o iubesc în afara repetiției edipiene.

— De unde știi ? și pe urmă nu folosi cuvinte mari.

— Cu un medic ca tine...

— Cuvinte mari mi se par „te iubesc".

Am auzit glasuri. Neplăcute. Am privit înspre mare. Nu erau ai noștri, dinspre Cala del Santo venea o barcă cu pînze și mergea spre Cala Maestra. Ne-am uitat la barca ce înainta tăcută. Simțeam alături respirația fetei. Aveam un chef nebun s-o sărut, să-i spun că nu vreau să facem dragoste, ci numai să-i comunic entuziasmul meu.

Asta nu e bine, ar fi spus însă vraciul.

Cala del Santo era încă departe. Acolo voiam să mergem, cel puțin eu care văzusem odată insula cînd eram copil : venisem numai cu pînze, fără motoare auxiliare. Ce nebuni. Sena

dintr-acolo avea să vină. Tot ea, piatra de încercare, dulce repetiție maternă. Silva era negația : ca Domenico pentru Sena ? M-am uitat la ea, mi s-a părut că am jignit-o. În pijama părea o adolescentă. Urcușul o încălzise, îi simțeam mirosul pielii, mai greu decît al Senei, și totuși mai subtil : de suflet, am gîndit, folosindu-mă de beleaua care este limbajul ce-ți pune cuvinte în gură.

— Pielea ta, am spus, înmiresmează. M-am rușinat pe dată. Mi s-a părut banal și retoric. Nu spunea deloc ceea ce gîndisem.

— Asta ca să spui că miros a transpirație ? a întrebat ea realist.

Atunci am cuprins-o în brațe. Am ținut-o aproape, zîmbind. Ea nu zîmbea. Ochii ei grei trimiteau fulgere de protest și de măgulire. M-am gîndit la Sena care ne aștepta, la logodnicul fetei, totul mi s-a părut o bufonadă. I-am dat drumul.

Am mers în tăcere. Din asta am înțeles că era plictisită sau că era și ea emoționată. Am încercat să mă dumiresc :

— Insula aceasta e „galeotta".

— Și cel ce-a scris-o [1], mi-a replicat ea.

Și am sărutat-o.

A fost ca și cum ai stinge un foc. S-a consumat cum venise. Cînd ne-am desprins unul

1 Ușoară parafrazare a versului 137, cîntul V din *Infernul* lui Dante : „Galeotto fu il libro e chi lo scrisse" — Galeotto a fost cartea și cel ce a scris-o — unde Galeotto, cel care a îndemnat-o pe regina Ginevra să-l sărute pe Lancelot — devine sinonim cu mijlocitor de iubire.

de altul, aș fi vrut să fiu pe vas, în siguranță, alături de Sena. Dar Silva era acolo, magnifică, în pijama. Pe pietre nu e posibil, mi-am spus cu ușurare. Vraciul, cine știe de unde, mă urmărea batjocoritor. Atunci am murmurat :

— La Cala del Santo o fi vreun pic de verdeață.

— Nu-ți ajung ochii mei ? a spus ea rîzînd.

— Ba da, și am înlănțuit-o. Am ținut-o multă vreme așa. Nu am sărutat-o. Mi-era teamă să nu sting, ca înainte, neastîmpărul acesta fericit.

— Montecristo te inspiră ? a spus cu ironie.

— Pentru că te iubesc.

— Sau pentru că nu vrei s-o mai iubești pe Sena ? a replicat.

XXVI

LA CALA DEL SANTO în locul verdeții i-am găsit pe ceilalți, veniți cu barca Silvei. Ne strigau de jos. Aflaseră, de la cei cu barca cu pînze văzută mai înainte, că doi inși mergeau pe potecă în direcția aceea. Și veniseră să ne întîlnească.

Ne-au spus că trebuia să ne întoarcem, buletinul meteo vorbea de posibile intensificări ale vîntului. Nu știam dacă asta îmi displace. Mă uitam la Sena, în picioare în barcă, statuară.

— Intensificări ale vîntului, a comentat Silva, sînt în toate zilele pentru cine-i e frică să rămînă pe mare. Cine o să mai vină la Montecristo ?

— Dacă ne prinde furtuna ? am zis eu.

M-a privit supărată.

N-am mai văzut-o singură. Am căutat uneori să-i șoptesc să mergem la Roselle, un șantier arheologic foarte aproape de Grosselo. Se făcea că nu înțelege. De parcă ar fi fost vina mea că nu am vizitat toată insula Montecristo. Serioase intensificări ale vîntului nu fuseseră în ziua aceea, ci un mistral puternic care începuse în dreptul insulei Elba, barca Silvei se clădina amenințător.

În cele din urmă ne-am dus și la Roselle. Cu toții. La propunerea Senei care studia religiile și își vîrîse în cap că etruscii iubeau moartea dar nu ca început al unei alte vieți ci ca un fel de supraviețuire. Și cum ea se numea Ursenna, îi plăcea să fie asemeni Ursennei dintr-o cărticică despre etrusci, ce își amintea alte vieți. Nu aprecia însă cartea, susținea chiar că în locul reîncarnării etruscii cunoșteau teoria cea mai modernă a nemuririi plasmatice. De aceea pentru ei moartea era un fel de regenerare, o retopire prin care se elimina zgura personalității pentru ca astfel să fie salvată piatra prețioasă purtătoare, prin semne somatice, de cultură. Iubirea ta, încheiase, ar avea și ea nevoie de o recoacere integrală.

— Dar a ta ?

— A mea ? o răscolești ca pe tăciuni în fiecare zi.

Rîsesem cu toții. Adeseori împunsăturile reciproce sfîrșeau prin rîs. Părea să lipsească interesul de a continua.

La Roselle am fost tot timpul aproape. În mijlocul acelor ruine Sena căpătase un aspect extraordinar. Sau asta să fi fost pentru că în seara dinainte auzise o doamnă cum spunea încet vecinei ei, arătînd spre Sena : „Cine e această splendidă etruscă ?“

De altfel Sena înțelesese că o simpatizez pe Silva și, deși arăta indiferență, nu mă lăsa niciodată singur cu ea. Firește, fără a lăsa să se vadă. Știa să creeze sau să aleagă prilejul potrivit cu o știință fulminantă pe care numai eu o interpretam. Faptul nu îmi plăcea, deși mă măgulea, cu atît mai mult cu cît mă respingea sec ori de cîte ori mă apropiam de patul ei.

La Roselle îmi vorbea mai ales mie de teoria ei despre moarte la etrusci și asta cu agresivitate, ca și cînd referirea la etrusci era un subînțeles.

Cînd ne-am urcat în mașină — ceilalți veniseră cu mașinile lor — i-am propus să ne întoarcem, să căutăm niște prieteni arheologi care lucrau aici.

Nu i-am găsit. Poate pentru că noi căutam nu atît noile săpături, cît sintonia dintre noi. O stranie concordanță a ideilor noastre pe poziții dialectice, parcă le-am fi preschimbat printr-o identificare reciprocă.

— Pietrele acestea sînt încărcate de existențe.

M-a privit.

— Atunci crezi că etruscii resimțeau reîncarnarea ca pe o cufundare în filogeneză ?

— E frumos.

— Dar crezi în asta ?

— Habar n-aveau de filogeneză.

— Nimeni nu a intuit mai bine decît etruscii problema morții ca identificare a existenței. Și moarte nu înseamnă doar sfîrșit biologic, ci sfîrșit al unei stări, al unei idei, al unei iubiri, a spus cu aprindere.

— Nu al iubirii noastre, sper. A rezistat la semafoare, la Stînca certurilor.

— Sînt așteptări, preparative : identificări deci.

— Sena, am invocat eu.

— Fiecare act al vieții, a continuat ea, este frumos dacă îl privești din perspectiva ultimului act, al morții, al acceptării morții.

— Și atunci ?

— Prin moarte te întorci în specie, cu sfîrșitul unei aventuri revii în cauzalitate, a conchis fermă.

— Dar asta e teoria vraciului !

— Nu chiar. Dumnealui căuta numai să se culce. A încercat și cu mine.

— Cu tine ? Cînd ?

— Tu nu vezi niciodată nimic.

— Ești atît de frumoasă că te văd sfîntă.

— Și proastă.

— De ce ?

— Silva. Îți place, nu ? a spus brusc.

— Ca și ție vraciul. Dar aș fi vrut să spun Domenico.

— Mie nu-mi plăcea, altfel...

— Ca și Silva mie. Și are un logodnic.

— Mult îţi pasă ţie de logodnic. La Montecristo aţi plecat singuri.

— Nu am avut timp nici să vedem insula.

— Dacă aveai timp... a spus cu maliție maternă, reţinîndu-şi un zîmbet. Imediat şi-a strîns buzele cu severitate. Mă duc să iau maşina, a adăugat ca pentru a pune capăt momentului de tandreţe.

Chipul ei enigmatic putea să fie foarte dur sau foarte dulce. Cine ştie dacă într-adevăr nu găzduia un spirit etrusc. Rămăsesem singur pe cărarea din mijlocul săpăturilor, pustii la ceasul acesta, deşi soarele de vară era însă sus.

Sena dispăruse după cotitura drumului. Cine ştie de ce vrusese să se ducă după maşină. Nu voisem s-o contrazic, mai ales că astăzi se arătase mai puţin distantă. Mă gîndeam la cele spuse de ea despre etrusci ce păreau a reproduce, pe altă cale, unele idei ale mele. Îmi plăcea să le ştiu împărtăşite. Le percepeam prezenţa acum că eram singur. Urcam nevăzuţi din luminişurile presărate cu pietre de tuf. Îmi era puţin frică. Pietrele acestea calde, iarba, rozul îngălbenit al copacilor, zilele acestea de dorinţă frustrată. Mergeam sprinten pe întinderea cîmpiei ca pentru a o poseda. Îi respiram fantasmele.

O vacă m-a fixat uimită dincolo de sîrma ghimpată, m-am oprit. Trăgeam în piept aerul cald, dimpreună cu parfumul Senei. Am auzit zgomotul motorului, nu putea să se oprească aici. Avea să coboare, poate chiar îmbufnată, luînd altă direcţie. Aerul era încă dens de soare.

Am văzut maşina venind.

Se opreşte. Sena coboară, vine spre mine. Pasul ei mişca cizmele care-i strîngeau gleznele cu o dezinvoltură ce nu putea fi încăpăţînare. Mersul ei agil îmi dă o idee. Gura aceea închisă în albul pămîntiu al chipului. Cum ajunge lîngă mine o iau în braţe.

Buzele-i rămîneau strînse, poate pentru a reţine spiriduşul etrusc ce-i îndulcea vinele. Îi observam corpul puternic, am întrezărit un semn de acceptare, o blîndă capitulare în faţa fantasmelor care ne năpădiseră.

A fost o clipă. Nu-i puteam vorbi fără a întrerupe neaşteptatul dezgheţ al voinţei ei negative, am tîrît-o ţinînd-o strîns în luminişul unor tufe de lîngă rîpă. Tăceam. O sărutam din cînd în cînd, căutînd-o cu mîini timide. Cuvintele nu ieşeau din gît, prezenţe delicate veneau înspre noi din pietre, din tufişuri, din azurul alb-trandafiriu de deasupra capetelor noastre.

Şi-a desfăcut o cizmă şi m-am simţit năpădit de culorile şi miresmele acestor zile. Era cerinţa sîngelui, creştea cu bătaia inimilor arhaice care se adună acum să reafirme în noi istoria lor cromozomică.

Cînd i-am scos veşmîntul şi a apărut pîntecul, eu mă aşezasem în genunchi. Corpul mi-era străbătut de un misticism autohton pe care căutam să-l comunic celui al său printr-un gest lipsit de agresivitate, un gest de contact.

Sena pretindea că am fi conceput un etrusc. Mi-a spus în timp ce ne întorceam cu maşina

că mă păcălise, că de multe zile nu mai lua pilula.

— De ce vrei un copil de la mine, dacă nu mă stimezi ?

— Cine spune ?

— Cum poţi să mă stimezi dacă nu îmi apreciezi ideile ?

— Acelea nu sînt ideile tale, sînt mizeria ta.

— De ce eşti atît de agresivă ?

— Nu vrei să înţelegi că iubirea nu durează o veşnicie, că trebuie să avem un copil.

— Etruscul ?

— Nu glumi.

— Dimpotrivă : pentru mine ar însemna capitularea, abandonarea contestaţiei mele ideologice.

— Atunci nu te culca cu mine.

Vorbea ca o sufragetă catolică, dar poate avea dreptate. Gandhi şi mulţi iniţiaţi indieni încetaseră la ptruzeci de ani exerciţiul sexual pentru a-l sublima. În cele două părţi în care vraciul împărţea dragostea intra probabil sublimarea : cu diferenţa că satisfacerea pentru el era o tensiune în plus către iubire construită din etape de carne. Aşadar nu numai plăcere a omului şi a animalului, ci reprezentare. Iar reprezentarea este a omului, a faptelor omului, a ceea ce se întîmplă şi a naraţiunii.

— Ai dreptate, i-am răspuns după o mică tăcere. Dacă a face dragoste are drept singur rezultat aducerea pe lume de copii edipici, e ruşinos să continui.

— Dacă nu erau aceşti edipici, nu erai nici tu şi nici societatea ta ce va să vină.

— De acord. Dar sarcina, aş zice naturală, a omului este să contrazică în mod dialectic natura.

A tăcut. Pentru puţin timp. Apoi a spus :

— E adevărat. De asta s-a terminat şi iubirea noastră.

Nu mă aşteptam la o capitulare atît de neaşteptată. Dar era o capitulare ? Am bîlbîit.

— Pentru ce ?

— Pentru că iubirea ta este în întregime edipică.

— Trebuie s-o transformăm.

— Să începem de la copilul nostru.

— Pentru simplul fapt că este *al nostru*, că îl considerăm ca atare, este imposibil.

— Şi tu ai vrea ca eu să fac pe martira societăţii ?

— Dar eu ?

XXVII

DAR EU ? AŞ PUTEA la rîndul meu să-i răspund lui Paolo. Dar eu ? ar continua el. La infinit. Paolo visează desprinderea de eul egoist. Care însă ar violenta raportul mamă-fii, eradicînd lucrul cel mai plin de îngrijorare şi *gelos* pe care îl au oamenii, mama. Imposibilă utopie. Afară de cazul cînd nu se realizează printr-un salt biologic, cu colaborarea omului. Care colaborare nu va putea fi decît psihologică, de intervenţie psihologică. Uneori mă cuprinde îndoiala

că Paolo are dreptate. Dar eu nu vreau să mă sacrific pe mine însămi în numele unei societăți obtuze. De aceea vreau să-l părăsesc, pentru a mă realiza în afara catastrofelor sarcastice descrise la tot pasul de interpreții umanului. Din păcate îl iubesc, cu atît mai mult cu cît e un Don Quijote, fără ca măcar să aibă de partea sa ironia : e, dimpotrivă, tragic și singur.

Dar este singur, sau ideile lui îi sînt tovarăși de nădejde ? Cum a putut suporta să mă vadă la Versailles cu Domenico și să continue să mă iubească într-atît încît să nu mă trădeze cu o mîță ca Silva ? Căci, știu, nu m-a trădat, deși îi place al naibii. Îi place atîta cît sînt eu la mijloc. În clipa în care l-aș lăsa, n-ar mai dori-o deloc. Cu atît mai mult sînt tentată s-o fac. Dacă nu-l las, rămîn cu el să slujesc de cobai. Fără mine e ca și pierdut, temător, la fel ca un copil căruia-i lipsește siguranța.

Copilul mi-ar aduce liniștea, dar trebuie să fie dorit și de el. Nu e adevărat că nu mai iau pilula, un copil făcut pe furiș nu mă satisface, nici dacă e etrusc. Trebuie să-l las pe Paolo și nu am curajul. Dacă m-ar trăda. Pe Silva însă o urăsc. Sînt geloasă chiar și cînd își vorbesc.

A trăi e ceva greu de înțeles. A te lăsa în voia vieții e trist, și pe urmă a nepolitic. Diferența dintre noi e că Paolo e un teoretician care contestă cu exemplul, eu mă adaptez vieții pînă la a o suporta. Îmi dau seama că nu este posibil să fii cobai fără să contrazici existența. El nu, și speranța mea este să-l conving. În această dihotomie stă insatisfacția mea, un fel de furie

împotriva lui, pentru felul cum se comportă și oarecum pentru ideile lui, ciuda de a nu reuși să-l aduc pe un teren practic. Practica ta, mi-a spus ieri, este porunca tribală : să faci cum s-a făcut dintotdeauna. Societatea trebuie, dimpotrivă, să se dezvolte în raport cu numărul celor care o compun, dacă nu vrem să ajungem la rezultate de simplism maltusian. Știu că teoria mea este utopică, dar omul și-a înfăptuit întotdeauna utopiile. A insera, din punct de vedere psihologic, iubirea în locul egoismului ar rezolva totul, chiar și ignoranța.

— Dar nu poți face singur lucrul acesta. Poți doar să protestezi.

— Exact.

— Ești masochist.

— Nu. Încerc să mă obiectivez în afara tabuurilor.

— Există limite, nu se poate dintr-o dată să cuprinzi absolutul.

— Dacă toți ar fi gîndit așa n-am fi avut nici focul. Eu știu că modul meu de a acționa este lipsit de rezonanță, că aproape nu contează, pentru mine, pentru cunoașterea mea.

— Ceea ce neglijezi tu este punctul meu de vedere.

— Nu e adevărat. Punctul tău de vedere eu îl contest. Nu poți spune că îl neglijez.

— Atunci între noi totul s-a terminat ?

— Nu, și nici nu vreau să renunț la ideile mele, n-ar fi altruism, ar fi alienare.

— Și eu ?

Din nou ciocnirea inevitabilă. Care e și înlăuntrul lui. Sentimentele pe care le detestă îl

implică. Numește amurgul un mare pui de lele, pentru că e plin de sugestii. La Ischia s-a sculat opt zile de-a rîndul ca să privească zorii. Dacă pierd un episod nu îl mai înțeleg, mi-a spus.

Și în dimineața aceasta s-a sculat devreme, s-a strecurat încet-încet. Eu mă făceam că dorm și cu speranța că nu se scoală, dar și pentru a vedea ce face. Ne certăm de mai multe zile și polemica noastră se prelungește și în pat. Paolo nu se mai apropie de mine fie de teamă să nu fie respins fie, probabil, pentru ce i-am spus la Roselle. Sînt incapabilă să fac așa ceva, ar trebui să înțeleagă că nu este adevărat că nu mai iau pilula. Dar zilele trec. Și eu, înciudată, mă distrez. Capriciile mele sînt ale unei fetițe ce experimentează pînă la patologic iubirea ce i se datorează. Cînd l-am văzut azi-dimineață plecînd, mi s-a părut că odată cu el se duce siguranța aceea elementară, maternă : căci, așa cum spune el, complexul matern își joacă rolul față de bărbați și de femei.

Și-a pus pe el în grabă costumul de baie, a luat sacoșa pregătită de cu seara și a pornit-o cu pași mici și repezi în direcția canalului Puntone ca să ia barca.

Mă așteptam să se întoarcă și să vadă că am dat fuga la fereastră. Plecarea lui furișă desfăcea legătura noastră. Îl priveam cum se duce. Voiam să constat dacă era în stare de așa ceva. Nu credeam. Nu mai știam dacă eram mama sau fiul sau amîndoi laolaltă : dacă în sinea mea raportul acesta venerat se complica tot mai mult printr-o răsturnare ce viza cînd un aspect,

cînd altul. Cert este că fugea, ca și cum mi-ar fi părăsit corpul. Mă gîndeam că se întoarce ; și dacă nu se întoarce, ce puteam face eu împotriva atotputerniciei mamei ce voia să se elibereze de mine ? Și, dimpotrivă, dacă cel care pleca era fiul meu, aveam impresia că prin însuși acest lucru pierdeam și posibilitatea de a avea un fiu. Am plîns. Stupid. Mi-am amintit despărțirea din gara Florenței, cînd plecam la Paris și știam că Domenico va veni după mine și cu toate acestea nu puteam pleca fără să-l văd pe Paolo. La fel cum astăzi mă oprește să fug după el cealaltă neliniște feminină, toată numai carne, care vrea să aibă și ea un suflet numai al ei. Îi simt bătaia în măruntaie, face un tărăboi că mi se pare uneori că Paolo se află în mine, că el este cel care fuge, tîlharul pe care îl doresc. Pe care îl vreau.

XXVIII

PAOLO NU SE DUSESE la barcă pentru a fugi de Sena, ci pentru că din cauza abstinenței la care îl constrîngea Sena, a căldurii de august, a nerăbdării de a încerca barca reparată — a sa acum — nu mai avea răbdare să stea în pat. Îi fusese adusă seara tîrziu și întunericul îl împiedicase s-o încerce. O va face acum, un mic tur și înapoi. Luase sacoșa cu sandvișuri numai pentru că în ea era o carte

cu rutele navigabile și voia să vadă unde merge astăzi cu Sena.

Se gîndise chiar să scoată cartea din fundul socașei, o trezea astfel și poate mergea și ea. Dar în fiecare dimineață Sena arăta că vrea să doarmă mai mult. Nu știa că îl urmărea cu privirea de la fereastră.

În barcă cercetează motorul și cele două rezervoare de benzină, totul e în ordine. Se simte bine dispus. Îi va spune Senei că plecase să încerce barca. Cum, de altfel, era adevărat. Desigur, Sena devenea tot mai dificilă. Dar fără ea, calda dimineață de august își pierdea limpezimea și promisiunile.

Motorul pornește imediat, la primul tras de frînghie. Dezleagă funiile de la pupa și de la prova, îi dă drumul și se îndreaptă spre centrul canalului plin pe margini de bărci goale. Numai de pe un iaht apare cineva ca să arunce o privire și să vadă cine era atît de matinal.

În locul unde apele mării se împreună cu cele ale canalului Paolo se simte înfiorat : încearcă, literalmente, bucuria de a fi singur. Care nu este însă singurătate : acasă e Sena și peste un ceas sau două se va întoarce s-o ia. E frumos să fii singur uneori. În disponibilitate.

Dar disponibilitatea are în el un nume. Chiar dacă posibilitatea de a o întîlni pe Silva este abstractă. Este de-a dreptul imposibil să fie în picioare la ora asta. Locuiește într-un frumos hotel unde de obicei lumea se scoală tîrziu. Totuși la Montecristo se sculase în zori.

Barca cu motor merge către plaja de la Punta Ala.

Se va opri probabil la Cala Martina sau la Cala Violina, sau la Civette sau la plaja campingurilor. Ca să ajungă pînă la Vela e o bună bucată de mare. Ulei nu alta, doar dimineața mai este așa, e de ajuns să te scoli devreme. Dar Sena nu vrea să audă de așa ceva. Și cînd te gîndești că înainte îl trezea ea pentru a-l împinge să viziteze împrejurimile.

Ajuns la apă adîncă, dă motorul la maximum, ca să-l încerce. Toarce, nu alta. La pietrele teșite are de gînd să se oprească, dar nici măcar nu încetinește și-i dă drumul mai departe. La Cala Martina e obligatoriu să vizitezi monumentul lui Garibaldi care, după ce a poposit aici, a plecat mai departe cu cei o mie ai săi. Dar e o încîntare cum merge barca.

La Cala Violina da, încetinește, apoi se oprește să privească apele limpezi cu fundul de nisip alb, aproape nemișcate. Întinderea de apă îi face impresia unui hipopotam care bea liniștit. El îl văzuse înfuriat. Aici își făcuse Paolo, asemenea lui Garibaldi, un nume de erou cînd o salvase pe Sena. Dar ceea ce își amintea era nu atît salvarea cît bucuria scîrbavnică ieșind din disperarea de a o vedea moartă. De ce, dacă nu putea să stea o zi fără ea ? Își îndreaptă hotărît direcția înspre Vela.

Cu Sena situația a devenit imposibilă. Nu-i desparte numai etruscul. Criză de iubire edipică ce-și face simțită contestația ? Paolo nu știe. Ajungînd la Punta Ala se gîndește să coboare la Vela și să-i telefoneze Silvei.

Cu atît mai mult cu cît logodnicul Silvei lipsește. Ar putea s-o invite să încerce șalupa reparată. Timpul era minunat. De ce să nu se întoarcă la Montecristo ? Cu bărcuța asta la Montecristo. Ar fi putut însă s-o ia pe a Silvei.

Nu se mai gîndește la Sena, o înșelase deja atunci cînd se strecurase hoțește din casă. Problemele, reticențele, căințele se nasc în subconștient și subconștientul este acela care o vrea pe Silva, trimițîndu-și văpăile pe mare.

Cînd ajunge la Vela e ora șapte (șase după ora solară). E o nebunie să-i telefoneze la această oră. Dar totul e clădit în vînt : dacă discreditează una din aceste acțiuni (care au o țintă secretă), cea dintîi, fuga lui — acum știe că a fugit — de Sena, devine o prostie cu efect contrar. Este în joc sănătatea sa psihologică. Dacă Sena își întărește poziția de unicitate, el devine un instrument al ei. Mai bine să se lase în voia peisajului și alunecării bărcii (credea că ajunsese la Vela cînd de abia reușea să distingă umbrele de soare), să se lase legănat de gîndul de a merge la Montecristo, de gîndul la ea : la parfumul ei feminin, la grația ei cînd primea ceva ; cu greu spunea nu dacă îi ofereai o băutură, o caramelă, o țigară, dacă-i făceai o propunere. Asta-i, Silva nu văzuse încă Formiche di Grosseto. Mai aproape ca Montecristo. Tîmpenia era că luase sacoșa cu sandvișuri, Sena se va îmbufna pentru că va apărea ca o premeditare. Tocmai pentru că fusese plănuită de celule, în chip misterios, trebuia ca povestea să pară, cum era în realitate față de conștiință, ocazională (o găsise pe Silva sculată,

timpul bun nu promitea să dureze, mergem pînă la Formiche să încercăm motorul, o cursă dus și întors, și apoi pe mare, se știe doar, o mie de lucruri pot justifica o întîrziere).

Totul i se părea pus la cale cu zile înainte în urma refuzurilor Senei. Există un mod de comportament somatic în afara celui psihologic și mental și e greu de spus care din ele e predominant dacă pentru fiecare act trebuie să-și aducă toate trei colaborarea. Dar cînd sînt toate trei de acord ? Este posibil acest lucru ? Acum, de pildă ?

Vela era aproape. Trebuia să încetinească pentru a nu încălca interdicția referitoare la mersul cu motor în apropierea plajei. La ora asta nu e nimeni, dar există plasa de protecție, ar fi frumos să se încurce elicea în ea. Caută barca Silvei : nu o vede ; cum așa ? De fapt este, dar nu acesta e locul potrivit, sînt atît de agitat că am depășit spațiul de mare al Velei.

Mă întorc înapoi. Mă apropii de barca Silvei. Pe urmă, ca să nu mă încurc în manevre complicate, ancorez barca în larg și plec înot. Îmi trece prin minte că pentru a telefona ai nevoie de fisă, mă întorc înapoi, pun o monedă de o sută de lire între costum și piele și mă arunc din nou în apă.

La bar dau peste Gianfranco și Dino care mă întreabă ce fac aici la ora asta, mi se pare că discern o ușoară ironie în întrebările lor, de parcă știau de ce venisem. Și apoi pe Dino, bîlbîit cum este, nu-l înțelegi niciodată dacă vorbește serios, văzîndu-l cum deschide cu în-

dărătnicie gura pentru a pronunța vocalele și consoanele.

În cele din urmă bag fisa în aparat și sun hotelul Gallia, mi se spune că domnișoara tocmai a luat microbuzul pentru a veni la plajă. Mă reped afară și îl întreb pe Gianfranco în care parte vin clienții de la Gallia.

— Clienții de la Gallia se duc la Gallia, răspunde.

— Dar Silva Federici nu are barca aici ?

— A, da, ea o are aici. Dar cabina o are la Gallia. Ultima cred, vecină cu ale noastre.

— Și din care parte vine ?

— Microbuzul oprește pe aleea de lîngă chioșcul de ziare.

Pe aleea ce duce la chioșcul de ziare văd venind microbuzul cu două persoane la bord : una e ea, ghicesc, după părul blond care răsfrînge soarele orizontal de dimineață. Dar celălalt ? E cu ea, dar nu e în ținută de plajă, vorbesc repede. Silva îi explică ceva, gesticulează.

Microbuzul sosește. Nimeni nu se uită la mine. Silva și cu tipul se îndepărtează grăbiți. O strig.

Se întoarce, mă cercetează atent.

— Tu ? spune ea.

— Am venit să încerc barca. Cea pe care am cumpărat-o de la pescar după naufraugiu.

— Merge ? A mea nu. A trebuit să mă scol ca să-l aduc pe mecanic, și arată spre omul care coborîse cu ea.

— Ce are ? întreb.

— Nu pornește. Leneșul ăla de frate-meu care a rămas în cameră, spune că e aprinderea, mecanicul crede că e carburatorul. Hai să mergem să vedem. Și Sena ? adaugă pe urmă.

— Nu este.

Pornim în tăcere. Traversăm din nou Pagoda în continuare pustie. Pe plajă mă hazardez :

— Și eu care voiam să-ți propun să mergem la Montecristo.

— La Montecristo ? Mi-ar place.

— Trebuie să luăm cu noi pantofii lui Mario, adaug rîzînd.

— Ai ascultat buletinul ? face ea concret.

— Mă duc să-l aflu la telefon, spun oprindu-mă. Pe urmă îmi aduc aminte că am doar cincizeci de lire și că pentru interurban e nevoie de mai multe fise. Dau să-i cer ei, apoi mă gîndesc să fac rost de la Dino.

Mecanicul intervine :

— Nu cred că puteți pleca imediat, minuni nu se mai întîmplă demult.

— Oricum mă duc să aflu buletinul, poate mergem undeva cu barca mea.

Buletinul anunță intensificări ale vîntului pe Marea Ligurică. În partea de sus a Mării Tireniene vînt variabil de la nord care în practică înseamnă mistral, cel puțin în aria arhipelagului toscan. Există însă o ușoară briză a vîntului de nord. Nu este încă ora opt.

Cînd Dino mă duce cu hidrobicicleta pînă la barca Silvei, mecanicul dă răspunsul : motorul nu este reparabil pe apă, trebuie dus la atelier.

Silva se înțelege cu mecanicul care va veni să ia motorul cu camioneta. Intervin să i-l dea

încă de acum, cu cheie și tot tacîmul, ca astfel să putem pleca cu barca mea.

— Chiar la Montecristo ? zice ea cu oarecare șovăire.

— Poate că e prea mult pentru bărcuța mea, răspund. Mai ales că buletinul nu este nemaipomenit. Putem merge la Formiche, arunc eu.

— Trebuie s-o înștiințez pe mama.

— Aș vrea să plecăm imediat. Cu barca mea cu motor facem cam două ore.

Silva se înțelege cu mecanicul și cu Dino. Ia o foaie de hîrtie din barcă, îi scrie mamei, citește : „Mă duc la Formiche cu barca lui Paolo și Sena. A noastră e gata peste trei zile, spune-i zăpăcitului de Luigi". Apoi uitîndu-se la mine cu pixul în mînă mă întreabă :

— Ne întoarcem să mîncăm ?

— Nu, spun. Am sacoșa pregătită. Fără să mă gîndesc că povestea cu sacoșa pregătită de Sena este o greșeală capitală.

Într-adevăr, în timpul excursiei la Formiche singurul lucru care-mi tulbură starea de rebeliune este tocmai sacoșa, firul de vinovăție împletindu-se, subtil, de altfel, cu altele misterioase și profunde.

Marea însă, violent de puternică, în pîcla dimineții ce ascundea uscatul, reușește să ne izoleze. Alături, Silva trimitea unde de cunoaștere care îmi străbăteau carnea. De unde Sena nu era exclusă. Ea constituia catalizatorul, curajul pe care oamenii și-l transmit prin mamă și mare.

Apa a început să se încrețească. Hăt departe se vedea Formica, mare, semănînd cu o navă.

Acolo aveam să-l găsim pe pustnicul brutar, cu cîinele Gino, care în august venea să locuiască în căsuța părăsită a farului (acum automat).

Insulițele se apropiau din ce în ce trezind tot mai mult în noi bucuria elementului necunoscut. Pielea Silvei avea pe alocuri alunițe care îi intensificau culoarea, alături de puzderia de pistrui arzătoare.

XXIX

GINO NE AȘTEPTA pe diguleț cu imenșii săi ochi omenești. Nu lătra și nici nu scîncea. Ne privea.

La scurt timp a sosit pustnicul. M-a primit cu mare bucurie, exprimată prin voce și gesturi și mi-a arătat unde să acostez.

— Sena ? m-a întrebat el cum am pus piciorul pe pămînt.

— A rămas acasă, am spus cu un aer funebru, dorind, cu fantezia cretină a îndrăgostiților, să fiu numai eu cu Silva pe lume. Fără a gîndi că nici chiar această insuliță nu este lipsită de primejdii, o furtună, o viperă, busola pentru întoarcere : omul este cel care face să fie extraordinare aceste stînci ascuțite unde dacă mergi pe jos ți se jupoaie carnea de pe picior, ca și vegetația de usturoi sălbatic, joasă, grasă, cu miros pătrunzător. Și pe urmă cu cine să te reprezinți pe tine însuți ? Pustnicul îmi face cu ochiul și îmi spune șoptit :

— Mîine vine Carla, trebuie să fiți cuminți.

Gino se joacă cu Silva, nu vrea, apoi vrea să i se ia piatra din gură ca să fie aruncată în apă, de unde, dacă nu este foarte adîncă se duce s-o pescuiască. Uneori greșește, ia alta, sub apă nu percepe mirosul cu care cîinii merg la sigur.

— Rămîneți să mîncați aici ?

— Da. Avem sandvișuri.

— Ce sandvișuri ! Aici mîncați spaghete cu sos de pește. Și pește pe jăratic.

— Și peștele ? spun eu.

— Peste puțin timp se întorc nemții. Pescuiesc tot, sînt tari ca niște lei, dar nu știu care e peștele cel mai bun, și îl iau eu. Apoi adaugă : Nu, nu, mănîncă cu noi, fac un foc înalt de trei metri cu lădițele de fructe și cu ierburi uscate, au și cărbune : au tot. Zici că sînt din SS cînd îi vezi debarcînd cu costumele lor subacvatice. Buni, însă, ca niște miei.

Pustnicul vorbește întotdeauna foarte mult de îndată ce dai ochii cu el. Îmi povestește acum de săriturile în apă, în partea de est a insulei, unde a încercat să lustruiască o bucată de stîncă pentru a se putea avînta cu picioarele goale, dar tot mai bine e să-ți pui și cîrpa ascunsă într-o gaură. Ascunsă, adaugă el, de ploaie, de vînt și de cine știe ce imbecil ar putea s-o arunce în mare. Cui să-i treacă prin minte s-o ia ? E doar o cîrpă. Să-l vezi pe frate-meu ce sărituri face. Vine mîine, e sărbătoare. Ce chestie. Tu să nu vii. Vin o grămadă de bărci, o aiureală. Abia aștept să treacă.

Mă uit în jur. Nici țipenie, și nici coasta nu se vede, cum să-l sîcîie zilele de sărbătoare aici ?

Dar mai tîrziu acostează cîteva bărci. Pustnicul părea un maître d'hôtel, îi cunoștea pe toți, saluta, își găsea de lucru. Lumea îl plictisea sau se obișnuise ? Sau era atît de singur noaptea încît ziua el și cîinele stăteau bucuroși cu ceilalți ? De aceea mă gîndeam dacă invitația la prînz mai e valabilă văzîndu-l că îi primește pe toți cu atîta bucurie. La drept vorbind aș fi preferat să mă duc pe insulița din mijloc, de cîțiva zeci de metri pătrați, ca să-mi mănînc sandvișurile. Pe de altă parte, mă atrăgea gîndul să mă întorc la Sena cu sacoșa neatinsă. Sacoșa asta era un ghimpe, remușcarea unei zile păgîne.

Silva se interesa de tot. De rezervor, de far, de cum făcea pustnicul să stea aici tot anul.

— Nu tot anul, o lună, luna august, precizez eu.

— De ce atunci pustnicul ?

— Așa, la fel cum la Ischia e piratul.

— Piratul ?

— Un fals pirat, dar cu o autentică mînă cu cîrlig și banda neagră pe ochi.

— Noaptea pustnicul stă aici ?

— Sigur, iar cînd e timp urît e chiar singur. Chiar dacă sînt sărbătorile de august.

— Ce barcă are ?

— O barcă de cauciuc. Singura ambarcație posibilă pentru a sta pe aceste insule. Nici o barcă n-ar rezista aici unei mări înfuriate, insula este prea mică pentru a oferi adăpost

în fața unei mări violente : barca de cauciuc o tragi sus, n-ai văzut ? era aici cînd am acostat.

Apar nemții : două bărci de cauciuc care mergeau grupat, pline cu oameni în costume subacvatice. Au trecut printre celelalte bărci, tot apropiați, îndreptîndu-se înspre stînga micului dig, cu un aer decis, marțial. Au sosit în viteză. Au oprit în marșarier. Au coborît. Într-o clipă au umplut digul cu ustensile de metal și de cauciuc.

Pustnicul, care vorbea cu cineva, nici nu s-a întors. Dar erau ei. Și pustinicul, terminînd de explicat interlocutorului său ceva, se întoarce cu aerul unui părinte către copiii îndărătnici. El vorbește în italiană, ei răspund în germană. Dar discuția nu merge chiar așa ușor, după cum își dă seama Silva.

— Cunoști germana ? o întreb.

— Puțin, face ea : atît cît să înțeleg că între ei e o discuție bazată pe simpatie și pe gesturi. Vorbe ies puține.

Cum ne apropiem de pustnic, ne arată spre subacvatici cu aer afectuos și disprețuitor în același timp.

— Azi e pește cît doriți.

A-l refuza însemna să contravii unei asemenea zile.

— Bine, îi răspund. Putem să vă ajutăm ?

— Ei fac tot, afirmă pustnicul fără să-i privească și arătînd ușor cu degetul mare în spatele său. Apoi, întorcîndu-se către războinici : Aveți grijă cum pescuiți. Avem doi oaspeți. Sosul însă îl fac eu, rostește el întors un pic

către noi, un pic către ei, ieri era o porcărie. Pe urmă adresîndu-se numai nemților : Aduceți-mi repede doi peștișori pentru sos, strigă tare, crezînd că suplinește prin volum incomunicabilitatea lingvistică.

Silva intervine pentru a traduce cîteva cuvinte.

— Aș, face pustnicul. Pe mine mă înțeleg și așa.

Mai tîrziu Silva mi-a spus că nu înțeleseseră chiar nimic.

Dar și la masă, sau mai bine zis la fața de masă întinsă pe o piatră plană, pustnicul monopoliza conversația, ba chiar el *traducea* nemților vorbele mele strigîndu-le mai tare. Silva a înțeles că intervenția ei l-ar fi lipsit de iluzia comunicării prin prietenie.

Totul contribuia în ziua aceea binecuvîntată spre a da și mai mult valoare teoriei vraciului. Nemții, sinonim cu dușmanul, păreau cazul limită al bunătății și răbdării, prinși cum eram de o anume atmosferă de naufragiați : în plină mare, pe o insuliță, mai puțin lipsurile și primejdiile unui naufragiu. Mă gîndeam din cînd în cînd, uitîndu-mă la Silva, că timpul zbura și eu nu eram singur cu ea. Cu toate acestea dialogul nostru de carne se evidenția prin mici gesturi, prin atingerea involuntară a degetelor cînd luau pîine, printr-o mișcare de frecare a umerilor, sau, cel mai adesea, prin ocheade cu subînțelesuri cînd pustnicul se angaja în discuții aprinse cu nemții și pe urmă ne privea triumfător.

A venit și ceasul odihnei de după-amiază, desigur nu pentru nemți care, din cînd în cînd, se ridicau pe rînd și se aruncau în apă. După aceea, momentul de oboseală generală, un fel de profunzime metabolică ce-l izola pe fiecare în propria digestie. Pînă și ambarcațiunile plecaseră de la mal și ancoraseră ici-colo pentru a adăposti în cabinele lor siesta proprietarilor și a marinarilor. A fost un moment de tristețe, departe de teoria altruistă a vraciului. Poate că mîncasem prea mult, am încercat să mă consolez.

Am simțit că mă scutur de posomoreala digestiei uitîndu-mă la Silva, atît de aproape de mine că-i simțeam atingerea pielii. Culoarea fericirii e scurtă, un echilibru extrem de rar : pe o linie de sosire fără miză te uiți în jur și vezi că nu ai învins pe nimeni : de aceea ești fericit, pentru că ai ajuns în vîrf fără a înfrînge pe nimeni. Și Sena ? Sacoșa pregătită chiar de mîna ei ? Rămăsese însă în barcă și în seara asta i-o voi aduce înapoi neatinsă pentru a o folosi a doua zi.

Fericirea se tulburase acum. În fond o voise, m-am gîndit. Asta mă făcea să admit că totul se terminase cu ea, ceea ce umbrea ziua minunată de vară înlăuntrul căreia căutam cea de-a doua parte a iubirii. Exista și o a treia ? Poate da, în comuniunea de simpatie cu Gino, pustnicul și cu „inamicii" nemți ; și apoi o a patra și așa mai departe, pînă cînd se ajunge la înțelegerea iubirii atomice ce naște lumină, scinzîndu-se și murind, într-un suprem act altruist : din acest gen de iubire este făcut

soarele, reflectam, chiar dacă este ruptură a cărei prospețime o resimțea acum pielea Silvei și a mea, și pustnicul și nemții și cîinele Gino, întins ceva mai încolo, cu burta plină, udă după a nu știu cîta baie în căutarea pietrei.

Din cînd în cînd, la fiecare mișcare a Silvei, se desprindea din pielea ei un miros suav — adjectivul este vechi, ca și mirosul feminin — care îmi pompa la iuțeală tot sîngele în punctele de emoție, apăsîndu-mă. Mai cu seamă în piept și în pîntec, și plăcerea aceasta de a exista se răspîndea în lungul brațelor și al picioarelor.

Am rămas singuri pe insulă — pustnicul plecase la pescuit cu nemții — și ne-am retras la capătul dinspre apus cu scuza de a găsi un vînt potrivit. Îi împingea îndărăt părul, dezgolindu-i gîtul subțire.

— Eu nu te iau nimănui, i-am șoptit, ca și cînd aș fi vorbit pentru mine. Ea tăcea. I-am luat o mînă. Pentru că atunci cînd te iubesc pe tine am impresia că-i iubesc pe toți, am continuat.

— Paolo, eu nu te înțeleg întru totul. Uneori aș vrea ca Sena să nu fie.

Aș fi vrut să-i spun : și logodnicul tău ? Dar însemna să rămînem la aceeași idee, ba chiar să dăm îndărăt. Atunci am întrebat-o dacă simțea cum înfruntă vîntul pescărușul de deasupra noastră.

— Da, mi-a răspuns, și eu nu realizam în întregime înțelesul vorbelor mele. I-am mărturisit-o.

— Nici eu, a încuviințat zîmbind. Ca și iubirea ta, mă cuprinde și se duce, a murmurat încet, apropiindu-se.

Am tras-o ușor spre mine. Corpurile se atingeau. O priveam în ochii verzi și în ei am văzut iubirea : cerea ajutor.

— De ce ți-e frică ? am întrebat-o.

— Nu mi-e frică. Mi-e teamă că se termină.

— Nici n-a început bine.

— Se va sfîrși.

— Nu se poate, prin tine iubesc lumea, m-am împotrivit sincer.

— Și Sena ? m-a înțepat din nou, cu un zîmbet.

— Face parte din lume.

— Va fi sfîrșitul lumii ! a replicat rîzînd, cînd va afla.

— Nu depinde de Sena ori de logodnicul tău, am spus forțînd gluma, polemica și dulceața care emana din pielea ei și care mă atingea prin concretețea ei.

— Eu te iubesc, Paolo, mi-a spus lăsîndu-și obrazul pe pieptul meu. Nu știu cum să ți-o spun.

— Iubirea înalță, am răspuns cu vorbe popești, pentru a domoli emoția ce îmi umfla plămînii.

— Ce trebuie să fac ? a spus cu ingenuitate. Atît de mică în brațele mele.

— Să existăm, am răspuns literar. Dar privirea mea ducea mii de mesaje : spre gleznele ei pure, spre bazinul amplu a cărui scobitură se ridica în treaptă către mijloc, și pieptul mic și rotund de copilă.

Am simțit că se strînge în mine. M-am uitat în jur să văd dacă este un loc pentru noi. Pretutindeni colțuri de stîncă ascuțite și parfumul ei oprind în chip voluptuos aerul. I-am zis :

— E ceva care uneltește împotriva noastră.

— Sau în favoarea noastră, a murmurat cu voce joasă la pieptul meu.

Un fragment de insulă, de mare adîncă și albastră, de cer limpede, și verdele palid al usturoiului sălbatic. Pe urmă mi-am scos pantofii, i-am scos și pe ai ei. Picioarele ei gingașe nu opuneau nici o mișcare. Am pus cei patru pantofi pe un țanc mai puțin ascuțit, pe care m-am așezat luînd-o pe genunchi. I-am șoptit : ești femeia cea mai frumoasă din lume, ești pămîntul și marea, dar poate doar am gîndit-o. Pentru că îi și scoteam costumul de baie, pătrundeam în ea. S-a răsucit către mine sprijinindu-și genunchii de stînca tăioasă, ca să mă sărute. Albastrul de deasupra noastră cobora ca să treacă tot, delicios, prin corpurile noastre.

XXX

GINO, PUSTNICUL, nemții, ne văzuseră. Mai întîi au apărut ochii mari și umani ai cîinelui. Venea încet către noi. Ceilalți acostaseră și mergeau acum pe poteca opusă care traversează insulița și duce la far. Priveau în-

spre noi, zîmbitori. Pustnicul a ridicat o mînă ca pentru a ne felicita.

A fost un fel de absolvire. Care întrucîtva te face să te rușinezi, întrucîtva te înveselește. De altfel Carla, prietena pustnicului, avea să vină a doua zi, nemții erau nemți și nemțoaice toți în costume subacvatice, și toți, se vedea după reacția lor de veselie indiferentă, constituind perechi fericite.

Silva și cu mine făceam acum parte din folclorul și din sentimentul insulei. Trebuia să rămînem și noaptea, cum propuneau toți, ca să cinăm la lumina lămpilor cu acetilenă și să cîntăm.

— Nu se poate fără să anunțăm în vreun fel.

— Or avea telefon, nu ?

— Ei da. Dar tu unde îl ai, în far ? mă împotriveam pustnicului, deși înțelesesem că exista o soluție.

Exista radio emițătorul nemților de la bordul bărcii mai mari, cu care se putea chema căpitănia portului de la Civitavecchia sau de la Livorno și de acolo se putea obține legătura telefonică.

Silva n-a făcut prea multe greutăți.

— Dacă se poate telefona ca să nu se sperie mama e foarte bine, a conchis ea la întrebarea peremptorie a pustnicului.

Dar eu nu-i puteam telefona Senei : sînt aici cu Silva, mîine mă întorc. Trebuia născocit ceva, o defecțiune la motor. Dar și mai bine era să-i lăsăm vorbă mamei Silvei să telefoneze ea, în felul acesta totul părea normal. Pomenind însă de defecțiuni, Silva se temea ca mama ei să

nu se sperie. Pustnicul a spus că va telefona el, mărturisindu-i mamei că luase bujiile de la motor pentru a ne face să rămînem, că era foarte frumos și că a doua zi să vină și ei.

O priveam pe Silva, insula, pe nemișcatul Gino, mi se părea că am redobîndit o libertate nemărginită, existența mea nu mai depindea de Sena. Și pe urmă, stînd de vorbă în fața corturilor pe care nemții le și montaseră, așezați în scăunașe mici și foarte comode, se făcuse tîrziu și mistralul în loc să se potolească rînjea albind valurile. Soluția o dădea vîntul. Nu ne puteam întoarce cu barca mea. Aici eram la adăpost. Pustnicul a spus că ne oferă cortul său pe care îl ținea ridicat pentru provizii și pentru a se putea retrage cu Carla cînd venea. Deși, a adăugat, echilibrismele voastre au transformat întreaga insulă într-un alcov. Apropo, nu v-ați zgîriat ?

Silva s-a înroșit. Și-a dus mîinile ca să-și acopere genunchii jupuiți, dar s-a oprit deliberat. S-a aplecat către mine murmurînd : Mi-e rușine, dar sînt fericită.

Am sărutat-o pe nas. Timpul nu mai exista, minute einsteiniene se lungeau spre a ne da ziua care să le conțină pe toate.

Mistralul a fost deci principalul argument al convorbirii telefonice a Silvei și a pustnicului. Acesta a ținut să spună ce-i stătea la inimă, recomandîndu-i doamnei ca atunci cînd îi telefonează Senei să-i transmită toată părerea de rău a lui Paolo că nu se poate întoarce. Bietul de el, dacă l-ați fi văzut, aproape că plîngea la gîndul că stă o noapte departe de ea. Cît de

comice pot să apară uneori lucrurile fundamentale ale existenței.

Seara a fost extraordinară. Silva n-a mai scos o vorbă nemțește : se rușina mai puțin, a spus încet, prin faptul că îi considera ca aparținînd unei alte planete. I-am explicat că intuiseră, nu văzuseră, că erau departe și că atunci cînd apăruseră în potecă totul se terminase de mult.

— Da, dar eram încă fără slip, mi-a spus în șoaptă.

— Ca să facem baie, am răspuns.

Am rîs amîndoi. Ei însă îi era rușine cu adevărat. Pretindea că ochii cîinelui continuau s-o privească cu un anumit tîlc.

Gino era acolo, la picioarele pustnicului ce căzuse într-una din acele tăceri ale sale de care păreau a se plînge ochii rugători ai animalului. L-am strigat. S-a apropiat dînd din coadă. Eu și cu Silva stăteam jos, pe o salteluță. I-am spus lui Gino încet, dar să mă poată auzi și Silva : Nu spui la nimeni, nu-i așa ?

A părut să înțeleagă, pentru că s-a îndepărtat cu indiferență, de parcă ar fi spus ajunge, gata cu povestea asta.

Dar pustnicul s-a trezit brusc vorbind, cine știe prin ce simbioză misterioasă cu Gino : Erați frumoși ca sfintele taine. Goi de fericire. Ați întors pe dos sacrificiul, și a recăzut în mutism.

Limbajul pustnicului m-a uimit, am încercat o plăcere fizică. Teoria vraciului nu era așadar izolată. Ideile au loc, ca și faptele. Pustnicul intuise întîmplător reversul represiunii, zărindu-ne. I-am murmurat Silvei, într-un avînt

care îmi ilustra mie și nu ei cuvintele : Te iubesc, dar și pe Sena.

— Dar și pe pustnic, a răspuns ea dovedind o înțelegere atît de extraordinară că aproape am luat-o drept sarcasm.

— Da, am spus cu semeție.

Mi-a apucat o mînă.

— Astăzi e ziua vieții mele, a murmurat.

— Și mîine ? am întrebat neliniștit din cauza acestei blestemate atitudini de siguranță.

— „Păsările nu seamănă, nu seceră, nu strîng în hambare..." a citat rîzînd, și „iubirea este mai răspîndită decît hrana", a adăugat.

Gîndul mi s-a dus din nou către vraci. Ideile se comunică fulgerător, printr-o osmoză misterioasă. Și pentru asta nu sîntem geloși, dimpotrivă, dorim ca alții să se folosească de ele. Ideea este lipsită de orice pretenție animalică de prosperitate, primul act uman fără tabuuri deși a contribuit la crearea tuturor celorlalte.

— Silva, am întrebat-o, tu crezi că animalele au idei ?

— Da, Gino. Și crede că eu sînt una din ele.

Am rîs amîndoi. Focul pe care fusese fript peștele era alimentat în continuare de nemți. Insula era o plută de stîncă în noapte. Vîntul încetase, focul se ridica drept răspîndind străluciri tremurătoare. Eu mă gîndeam că în curînd mă voi duce în cort cu Silva, o noapte întreagă cu o străină în fond. Adjectivul s-a răzvrătit, cunoașterea carnală o depășește pe oricare alta. Ar fi fost altfel dacă actul își aștepta încă împlinirea, poate mai excitant,

dar mai puţin dulce, şi chiar mai puţin aventuros dat fiind că totul ar fi fost dorinţă.

Dimineaţa am fost treziţi de rafalele austrului. Marea se zbătea şi arunca stropi dinspre apus, vîntul intra pe toate părţile. Am ieşit din cort. Cu o asemenea mare era imposibil să plecăm, a fost primul gînd, şi am simţit cum se dezlănţuie bucuria în mine. Semăna cu vîntul pe valurile care înspumau libertatea mea de a exista fără Sena. Dar dacă la întoarcere găseam căsuţa de la Puntone goală ? Silva nu putea s-o înlocuiască atît de simplu pe Sena. Trebuia să limpezesc acest lucru faţă de mine însumi pentru a-l propune Silvei. Poate va înţelege. Poate va afla că înseamnă mai mult. În noaptea asta. Mi se părea că o am alături dintotdeauna. Nu se mişca în pat, nu sforăia : o liniştită prezenţă spontană. Se mai iubiseră încă o dată, împinşi mai mult de dorinţa de a se supune la încercare decît de o dorinţă adevărată. Dar dorinţa este a hormonilor ori această voinţă de iubire depăşeşte necesitatea speciei ? Asupra acestui punct Silva fusese clară : nici ea nu vrea copii. Spunea că are o pilulă a ei personală şi sigură. Zîmbea. M-a bătut gîndul că este sterilă. Poate că asta voia să spună. M-am repezit în cort. Se spăla pe faţă dintr-un lighean. Corpul ei mic şi rotunjor era delicios. Am cuprins-o cu braţele din spate. Am întrebat-o la ureche dacă este sterilă.

— Da, a răspuns.

— Extraordinar, am murmurat aproape în sinea mea, impresionat de coincidenţă.

— Cred şi eu, a spus fără modestie.

— Vezi, nu mă gîndisem niciodată că femeia stearpă este în natură şi trebuie totuşi să aibă o funcţie.

— Ţi-o spun eu. Funcţia aceasta e de a fi mama copiilor altuia : este uimitor.

M-am uitat instictiv la acoperişul cortului, era oranj, dar am văzut şi cerul. Faptele ilustrau ideile mele, şi trebuia să-i spun lui Dumnezeu adevărat, sau nu, că acestei elocvenţe a întîmplărilor îi atribuiam o semnificaţie. Silva mă privea îngrozită. Căci m-a întrebat :

— Ce ai ?

— Voiam să mă rog.

— Ce te-a apucat ?

— Pentru ceea ce mi-ai spus despre mamă. Bănuiam, dar mă temeam să nu fie o utopie : tu trăieşti utopia mea.

— Eşti nebun, a spus cu afecţiune.

— Ştii, am hărţuit-o eu, îngroşîndu-mi vocea, că iar nu se poate pleca, şi am rîs.

Ochii ei verzi au avut o tresărire. N-am ştiut niciodată dacă de bucurie sau de dezaprobare.

Austrul nu ne-a permis nici să facem baie, pentru că insula este prea mică şi marea care o înconjura prăvălea asupra-i valuri dezordonate, dar destul de înalte. Din fericire, în noaptea dinainte, nemţii trăseseră pe uscat barca mea cu ajutorul unui scripte şi al unui sul. Nu se vedea nici o barcă pe mare, iar pustnicului îi era teamă că astăzi vor fi prea multe. Am mîncat din nou peşte, dar am atacat şi sandvişurile din sacoşa Senei fără părere de rău. Vremea urîtă îmi oferea o justificare.

Silva a trebuit să telefoneze din nou. Aş fi vrut s-o fac şi eu. Aş fi vrut să vorbesc cu Sena şi să-i spun că abia aştept s-o văd, ceea ce era adevărat. Dar era la fel de adevărat că aş fi rămas cu Silva pe insulă pentru toată viaţa. Asta nu e bun, ar fi spus vraciul, iubirea parţială este doar scînteia ce pune în mişcare cunoaşterea iubirii. Poeţii trebuie s-o ia de la capăt. Iar eu cu Silva mergeam pe bîjbîite. Dacă Silva lua pur şi simplu locul Senei, sentimentul meu nu se desprindea din parţialitatea egoistă a perechii. Era uşor să le umpli cu iubire, insulele Formiche erau atît de mici. Pustnicul scruta din cînd în cînd orizontul înspre Talamone, să vadă dacă-i vine femeia. Era imposibil astăzi.

I-am spus :

— Pustnicule, ziua aceasta de aşteptare în plus îţi va da o vigoare excepţională.

— Nu, a răspuns, iubirea se usucă. Şi pentru o zi. Dar a rîs. A luat o piatră şi a aruncat-o în lungul potecii. Gino a fugit după ea.

În dimineaţa următoare marea s-a liniştit şi a apărut iahtul lui Mario, cel care o dusese pe Sena de la Stînca certurilor la Puntone şi cu care fuseserăm la Montecristo.

La prova se afla Domenico. Am crezut că nu văd bine, am privit mai cu atenţie : era chiar el. Era deci adevărat că ambarcaţiunea lui Mario avea o oarecare legătură cu el. Nu mi-a fost ciudă deloc, ba simţeam chiar un fel de linişte izvorîtă în mine, de aceeaşi natură cu bucuria cînd crezusem că Sena e moartă. Provenea, probabil, din frica adîncă de a fi înfrînt,

prin Silva, represiunea arhetipală, frică pe care apariţia lui Domenico o făcea inoperantă. Deocamdată însă — iată rezultatul — eu încercam faţă de figura aceasta pe care o urîsem mai înainte un sentiment diferit. Şi cînd Silva a ieşit din cort am simţit că este iubire pentru că îmi garanta iubirea. Preceptul evanghelic de a-ţi iubi duşmanul înflorea în calmul tirenian, şi nu printr-un proces mental, ci ţîşnind din fapte.

În cele din urmă a apărut şi Sena, şezînd pe puntea de la pupa, cînd iahtul a virat pentru a ancora ceva mai departe. Agita un braţ în semn de salut, nu ştiu dacă în general către insulă sau către pustnicul aflat pe chei, sau dacă mă zărise pe mine. Frumoasă, înaltă, s-a ridicat ca să ne arate unei doamne. Da, este mama Silvei. Au venit în plen să ne ia acasă.

Dimineaţa continua să fie luminoasă şi nemişcată. Figura Senei degaja parcă o căldură uşoară şi plăcută. M-am uitat alături la Silva, am simţit că mă sufoacă acelaşi sentiment. Pornea din sînge şi din pîntece, un fel de vîrtej pe dos al cărui mister nu-l poţi cunoaşte. Voiam să-i spun acest lucru Silvei, dar m-am temut de o neînţelegere. Am înţeles în mod cinic — adverbul este cerut de morală — că două înfăţişări ale iubirii îţi umplu inima de două ori, dacă nu de mai multe, pentru că una o face pe cealaltă să crească. Sena, dincolo, pe vasul potrivit cu statura ei fizică, dar cu o piele nespus de maternă, arunca o punte de duioşie cu zîmbetul ei, Silva alături, căreia îi strîngeam mîna moale, cu privirea verde,

arzătoare în clipa aceasta, mă împingeau să presupun că o escatologie de iubire coincide cu moartea oricărei iubiri care se eternizează în carne. Între Sena și Silva era o scînteiere a iubirii, dar nu pentru a se consuma și evapora în ziua de vară, ci pentru a duce spre maturare un semn, scurt ca înregistrarea unei acute pe o bandă magnetică.

Momentul acela, ca oricare altul, este o parte a dramaticului program al cauzalității. Deja faptele se înverșunau să dovedească rezistența eului meu robot, dacă asimilase programul de iubire : pe flyng-bridge, alături de Mario se afla logodnicul Silvei.

XXXI

ASTA VOIA SĂ ÎNSEMNE pulsiunea zărită ieri în ochii verzi ai Silvei la știrea că nu se poate pleca, ea știa că logodnicul avea să vină în chiar ziua aceea de sărbătoare de august. Dar era bucurie sau ciudă ? Mă întorceam singur la Punta Ala.

Pe Sena nici măcar nu o întrebasem dacă vrea să vină cu mine, era evident că ea plănuise expediția : dacă o făcuse pentru a mă recupera s-ar fi oferit ea.

De altfel nu mi se părea o înfrîngere să mă întorc singur în bărcuța mea. Iahtul nu era departe. Plecaserăm împreună, eram părtaș la excursie chiar dacă trebuia, prin forța lucrurilor, să pilotez barca cu motor. Mario se ofe-

rise s-o remorcheze. Refuzasem pe motiv că vreau să încerc motorul cel nou. Dar o făceam pentru a continua la un mod ideal traseul de la Puntone la Vela de acum două zile, și pe celălalt de la Stînca certurilor în timpul căruia o întîlnisem pe Silva. Solitudinea disponibilă, sugerată de teoria vraciului, mă topea în lichidul uman pe care lumina magică a insulelor Formiche îl propunea prin părul negru al Senei și ochii verzi ai Silvei. Mergeam cu motorul redus, iahtul cîștiga tot mai multă mare care se interpunea între mine și încărcătura care transporta tot ceea ce era pentru mine legătură : Sena și Silva, fiecare cu omul ei.

Iahtul se depărta și mai mult. Am accelerat un pic ca să nu par în polemică cu ei, îmi plăcea să am un credit deschis și la una și la cealaltă. Cu Silva era mai ușor, disponibilitatea ei în ceea ce mă privește era evidentă, chiar dacă pentru Sena depuneau mărturie cei zece ani petrecuți împreună. Eu eram pentru Silva ce era Domenico pentru Sena. Oricine știe cît de largă devenea gama celor trădați și a trădătorilor : pînă la a-i cuprinde pe toți, chiar și pe regii istoriei. Niște încornorați, am gîndit, cu un zîmbet de amărăciune care parcă m-a făcut să salt pe oglinda plată a mării.

După ce se potolise austrul, apa avusese la dispoziție toată noaptea și dimineața pentru a se imobiliza ca să exprime o cu totul altă zi. Evoluția vremii era întîmplătoare ca și iubirea. Iubirea Silvei, contrară celei a Senei, mă eliberase de modele, dîndu-mi această viziune senină despre cele două femei ale mele ce nu

mai erau ale mele. Diferența dintre omul primitiv și ignorantul de azi este cu siguranță inferioară aceleia dintre ignorant și Einstein, afirmă un biolog englez : același lucru se poate spune între iubirea edipică și iubire.

Am accelerat pentru ca barca să țină pasul cu iahtul lui Mario. Nu voiam ca ei să se simtă în culpă față de mine și, de asemenea, nu voiam ca Sena să creadă că mă simt frustrat. În ceasurile pe care le petrecuserăm cu toții împreună pe insulele Formiche, continuasem să stau alături de Silva, și-i eram recunoscător lui Domenico că îmi oferea această posibilitate, chiar dacă el mă privea cu uimire.

Ne opriserăm pentru o clipă în spatele farului ca să ne sărutăm ușor pe gură.

A o lua pe Silva de lîngă logodnicul ei ar fi avut o semnificație dacă nu era Sena. Era mai frumos să asculți iubirea alunecînd puternică pe masa de apă sugerînd felul în care o iubeam pe Sena acum. O iubeam pentru ea, într-o răsturnare ce îmi dădea această duioșie de gheață venind din zare pe suprafața apei pentru a mă lua pe sus, și a mă purta spre înălțimile albe ca să-i vorbesc lui Dumnezeu despre iubirea noastră imperfectă.

Pe care noi o voiam perfectă. Pe care voiam s-o înțelegem. Și în care știam că nu ne poate ajuta pentru că nu este adevărat că El ne-a creat și ne iubește : iubirea înseamnă cunoaștere. Iată de ce Sena și cu mine, poate fără să știm, o făcusem să atingă moartea, cu o dibăcie de meșteri aurari, pentru a-i afla gustul ultim.

Din apă se ridică aburi în ziua imobilă, anulează orizontul devenit la fel de plumburiu, cerul și apa dispar în cenușiul îndepărtat al simbolului. Iar Sena este încet înghițită împreună cu iahtul. Nu mai e decît o amintire. Mă doare încă, incapabilă de altruism. Mă simt prins între supraviețuirea străveche, cu spatele apărat de ea, și această solitudine numită „afară", calmă, în ciuda Silvei, a nemților, a pustnicului, a lui Gino și de ce nu ? a lui Domenico : în dimensiunea a ceea ce este străin în imensa familie a omului pentru a folosi un limbaj comun, puțin potrivit să exprime ceea ce nu știm încă.

Ca atunci cînd murise mama și ca atunci cînd mă născusem și o căutam. Cînd a murit, eu nu voiam să moară. Dar trebuia. Sena se îndepărta cu iahtul împreună cu Domenico. Eram într-adevăr singur, spre a mă acredita față de mine însumi, fără mamă.

Rămînea marea, înseninată, să-mi dea o imagine tangibilă a cauzelor ce au generat în mine durerea și bucuria pe care le urlu pe apa de plumb. Dar încet, pentru ca cei de pe iaht să nu mă simtă. S-ar întoarce îndărăt să mă salveze crezînd că cer ajutor. De la ea, care se ducea plină de cutezanță. Și eu care voiam să fiu singur poate din ciudă, cine știe. Mecanismele psihologice sînt adevărata istorie a omului, cea profundă, cea care o generează pe cealaltă.

Dar marea nu este o ficțiune sau un mecanism, este de apă, și astăzi are culoarea cenușie a placentei. Este mama teribilă și iubitoare a

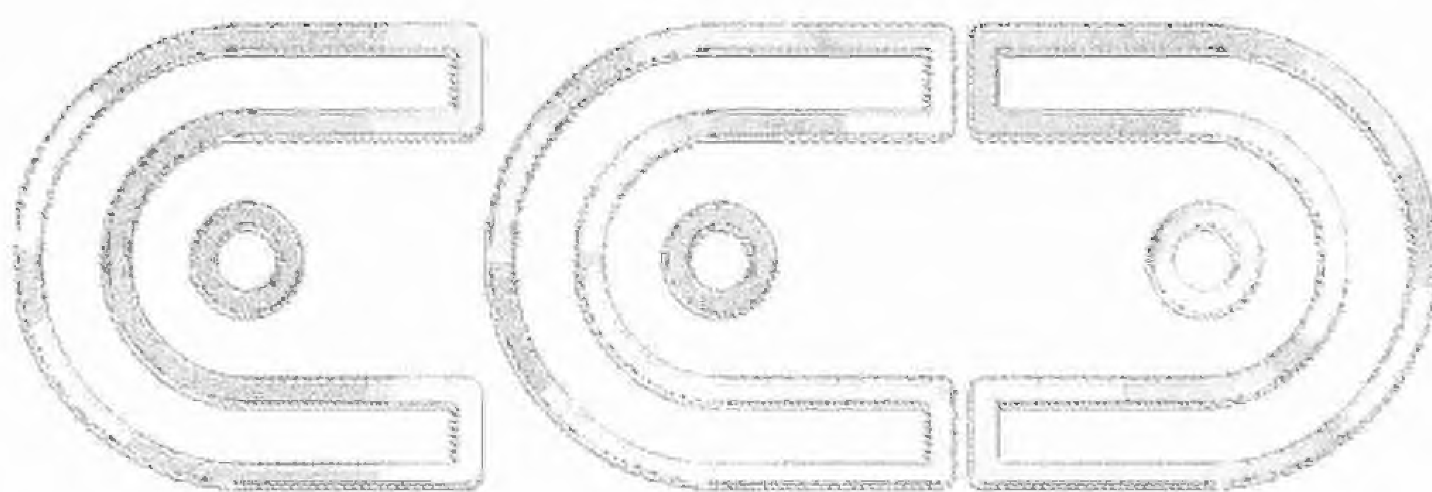
peștilor, a animalelor și a îngerilor. Și îngerii vin din mare. Și retorii teribili ce afirmă că au fost creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu atotputernicul. Atotputernic de ce ? ca să ucidă o iubire pentru ca din ea să iasă o alta la fel ? Atotputernică este durerea : a mea și a materiei care a apucat cu încăpățînare pe drumul cunoașterii, cu Sena și cu marea, pentru a-mi plănui, cu răceală, o altă naștere.

Lector : FLORIN CHIRIȚESCU
Tehnoredactor : ELENA DINULESCU

Bun de tipar : 28.III.1986
Coli de tipar : 7,25

Tiparul executat sub comanda nr. 5014/1986 la Intreprinderea Poligrafică Bacău str. Mioriței, nr. 27. BACĂU — R. S. ROMÂNIA

Scanare și prelucrare digitală

de

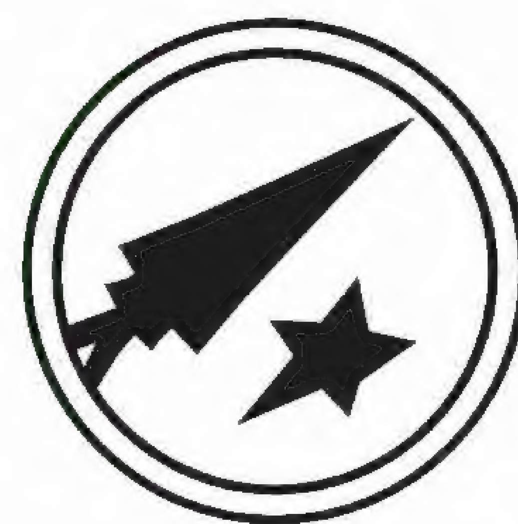

Anonim

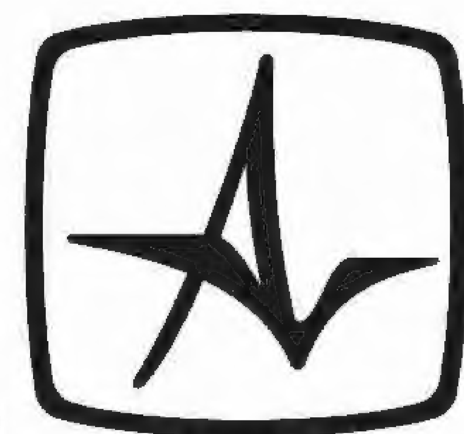
și

CAT Graur

Antwerpen

2024

